

Vihula Vald

Vihula valla arengukava 2016 - 2025

KINNITATUD: Vihula Vallavolikogu 08.10.2015 määrusega nr 35

VÕSU 2015

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1 VIHULA VALLA HETKEOLUKORRA ANALÜÜS JA ARENGUSUUNDUMUSED	5
1.1 Asend	5
1.2 Ajalooline areng.....	5
1.3 Rahvastik.....	6
1.4 Asustus	7
1.5 Looduskeskkond	11
1.6 Sotsiaalne infrastruktuur	14
1.7 Elanike toimetulek, tervishoid ja sotsiaaltoetused	20
1.8 Turvalisus.....	24
1.9 Tehniline infrastruktuur	24
1.10 Elamu- ja kommunaalmajandus.....	27
1.11 Majandus.....	29
1.12 Koostöö ja sõprussuhted	31
1.13 Valla finantsolukorra ülevaade.	32
1.14 Valla haldusstruktuur	41
2 KOONDMÄÄRATUD VIHULA VALLA ARENGUTASEMELE	44
3 VIHULA VALLA ARENGUVISIOON AASTAKS 2025	50
4 VIHULA VALLA ARENGUMODEL	51
5 STRATEEGILISED EESMÄRGID AASTANI 2025 JA ÜLESANDED ARENGUMODELI ELLUVIIMISEKS	58
6 VIHULA VALLA EELARVEPOLIITIKA ARENGUKAVAS PÜSTITATUD EESMÄRKIDE JA ÜLESANNETE TÄITMISEKS	69

7 VIHULA VALLA TEGEVUSKAVA 2015-2019 JA INVESTEERINGUTE

RAHASTAMINE71

8 ARENGUKAVA ELLUVIIMISEGA SEOTUD RISKID JA NENDE MAANDAMINE77

9 ARENGUKAVA SEIRE JA AJAKOHASTAMINE79

10 LISAD.....80

SISSEJUHATUS

Kohaliku omavalitsuse esindus- ja võimuorganite kohaliku elu eduka korraldamise eelduseks on kohaliku omavalitsuse arengukava, millega luuakse laiapõhjaline strateegiline raamistik valla tuleviku kujundamiseks ja selle elluviimise tarvis ressursside paigutamiseks. Eesti Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus § 37 (Arengukava) sätestab, et vallal peab olema arengukava, mis on omavalitsusüksuse pika- ja lühiajalise arengu eesmäärke määratlev ja nende elluviimise võimalusi kavandav dokument, mis tasakaalustatult arvestab majandusliku, sotsiaalse, kultuurilise ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi. Valla või linna arengukava, kõik seaduse alusel kohalikule omavalitsusele kohustuslikud valdkonnapõhised arengukavad ning üldplaneering peavad olema omavahel seotud ja ei tohi olla vastuolus.

Samas on arengukava aluseks kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve koostamisele ning mis tahes eelarveaastal peab kehtiv arengukava hõlmama vähemalt nelja eelseisvat eelarveaastat. Kui kohaliku omavalitsuse üksusel on pikemaajalisi rahalisi kohustusi või neid kavandatakse pikemaks perioodiks, tuleb arengukavas esitada andmed arengukava kehtivusaega ületavate kohustuste kohta. Vastavalt „Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele“ tuleb koostada arengukava osana või sellega seotud iseseisva dokumendina eelarvestrateegia. Arengukava ja eelarvestrateegia on aluseks kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel ja investeeringuprojektide kavandamisel.

1 VIHULA VALLA HETKEOLUKORRA ANALÜÜS JA ARENGUSUUNDUMUSED

1.1 Asend

Eestis on 15 maakonda ja 213 omavalitsust. Lääne-Viru maakonnas on 15 omavalitsust. Vihula vald paikneb Lääne-Viru maakonna põhjaosas, Tallinnast idas Soome lahe rannikul, ulatudes Eru lahest Kunda laheni. Valla pindalaks on 367,12 km². Valla keskuseks on Võsu alevik. Vald piirneb läänest Kuusalu, lõunast Kadrina ja Haljala ning idast Viru-Nigula vallaga. Põhjast piirneb vald merega, valla merepiiri pikkus on ca 100 km. Vallas on mitmeid saari, millest märkimist väärivad viis. Nendeks on Kuradisaar (tuntud ka Saartneem, Roosisaar), Põhja Uhtju ja Lõuna Uhtju (tuntud ka Suur ja Väike Krummal), Älvi saar ja Vaindloo saar, mis on Eesti põhjapoolseim saar ja asub mandrist 26 km kaugusel. Lisaks on Käsmu ja Vergi poolsaarte ümbruses mitmeid väiksemaid saari. Tallinnasse on vallast linnulennul 80 km ja Rakverre 35 km.

Joonis 1 Lääne-Virumaa administratiivne jaotus (Allikas: L-Viru maavalitsus)

1.2 Ajalooline areng

Vihulat on esmakordselt mainitud aastal 1241. Võsu ajalugu ulatub aastasse 1510, kus Palmse mõisa müügiürikutes räägitakse Võsu ranna elanikest.

Eesti Vabariigi algusaegadel kuulus Vihula valla idapoolne osa Haljala kihelkonda ja selle piirkonna omavalitsusüksuseks oli Vihula vald. Läänepoolne osa kuulus Kadrina kihelkonda ja selle piirkonna omavalitsusüksuseks oli Palmse vald, kuhu kuulus ka Võsu, mis oli kujunenud omanäoliseks ja heakorrastatud väikeasulaks. Nõukogude okupatsiooni ajal oli tänasel Vihula valla territooriumil

Vihula külanõukogu ja Võsu külanõukogu, mis aastal 1971 muutus Võsu alevinõukoguks (koos Kāsmuga). Okupatsiooni perioodi vältel kuuluti vaheldumisi Loksa rajooni ja Rakvere rajooni koosseisu.

12.12.1991. a. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu presiidiumi seadlusega kehtestati Vihula vallale omavalitsuslik staatus ja 30. juulil 1992. a moodustati Võsu aleviku ja 1971. aastast Võsu aleviku koosseisu kuulunud Kāsmu küla alusel Võsu vald.

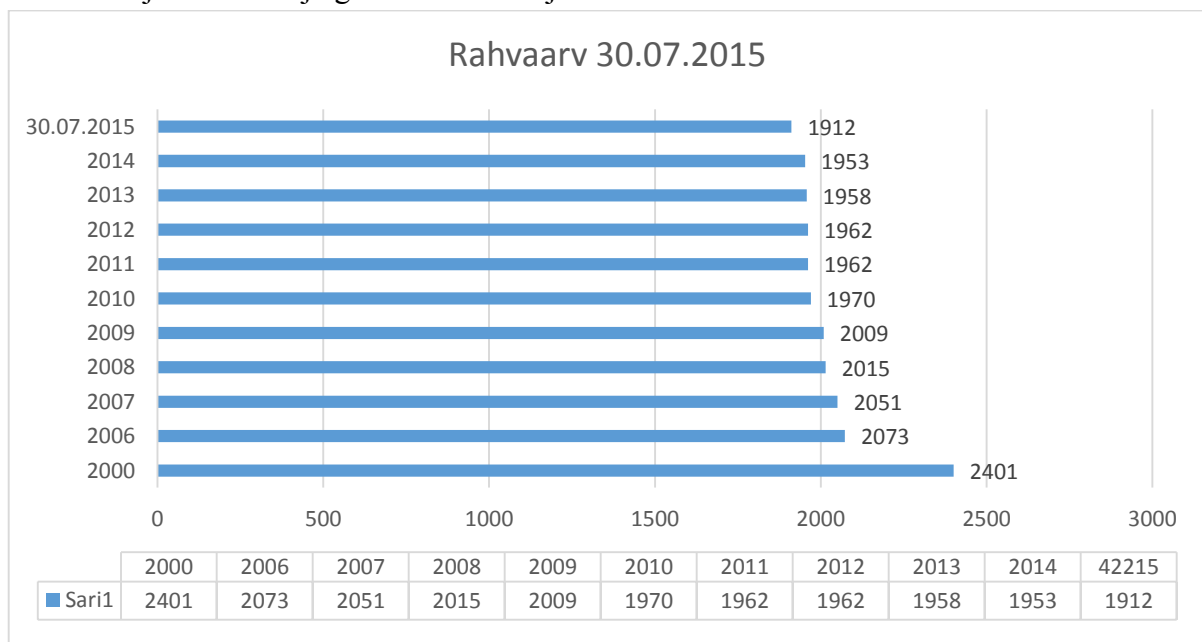
Juba 1994. aastal algust saanud ja vahelduva eduga kestnud Võsu ja Vihula valla ühinemisprotsessi tulemusena otsustas Vabariigi Valitsus 08.06.1999. a määrusega nr 180 moodustada senise Vihula valla ja senise Võsu valla baasil uus omavalitsusüksus Vihula vald, keskusega Võsul.

1.3 Rahvastik

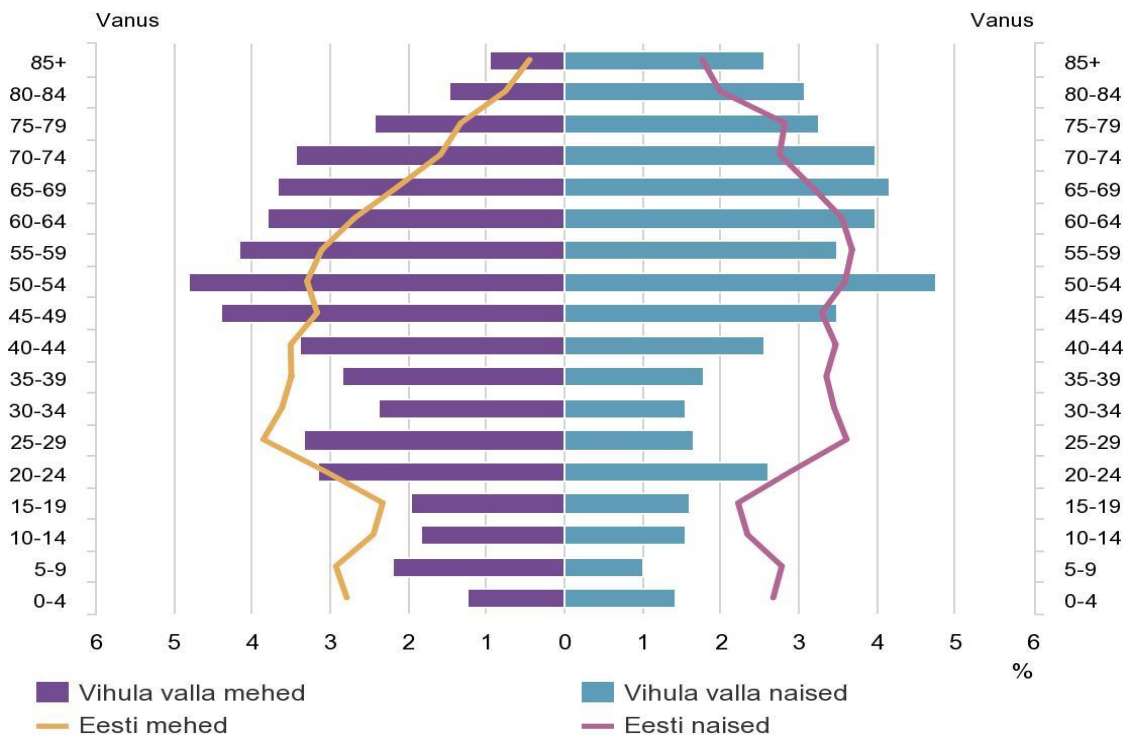
1.3.1. Rahvaarv, sooline- ja vanuskoosseis.

Vihula vallas elab 30.07.2015 seisuga 1912 registreeritud kodanikku. Registreeritud kodanike arv kahaneb pidevalt. Eesti omavalitsuste võrdluses on Vihula vald oma registreeritud rahvaarvult keskmike seas, vt tabel 1 lisas.

Allolevalt jooniselt on jälgitav rahvastiku jätkuv vähenemine.

Joonis 2. Registreeritud elanike arvu muutus 2000- 2015 (Allikas: Vihula vallavalitsus)

Vihula valla rahvastikupüramiid, 1. jaanuar 2015

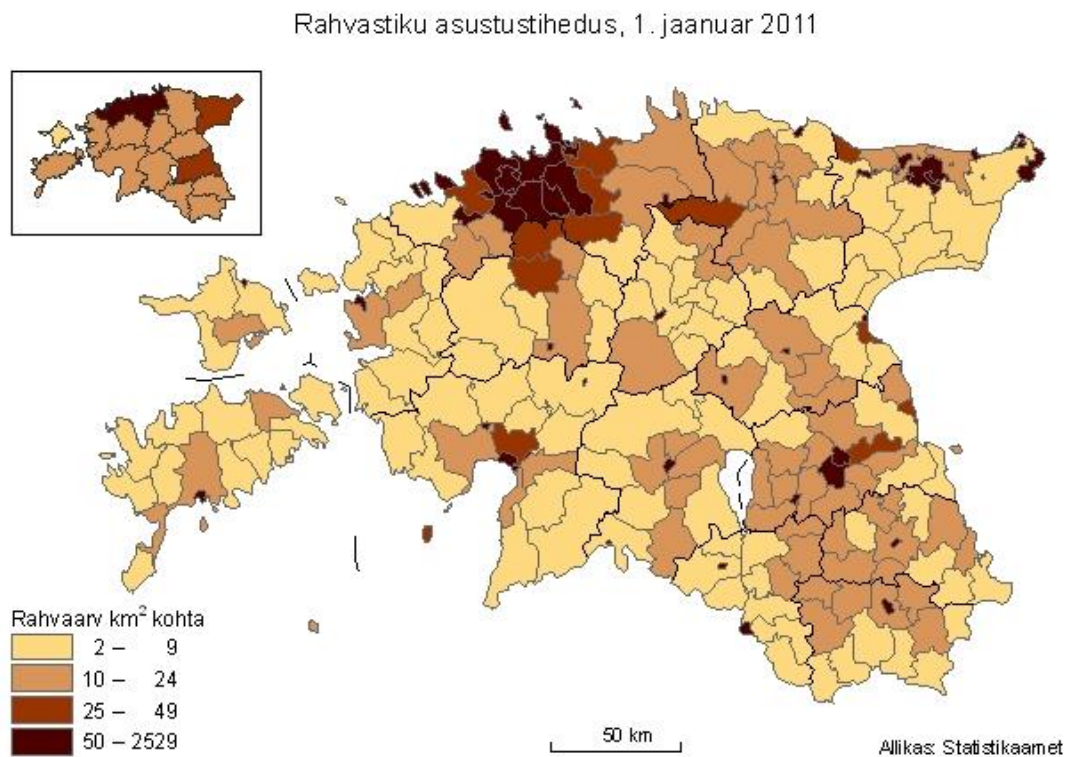
Allikas: Statistikaamet

Joonis 3. Rahvastikupüramiid

1.4 Asustus

Valla asustus paikneb peamiselt suuremate liiklusteede ja ranna läheduses. Arvestades Vihula valla suurust, saame keskmiseks asustustiheduseks 5,2 (01.01.2015) inimest ühe ruutkilomeetri kohta. Saadud tulemusest lähtuvalt on Vihula vald äärmiselt hajaasutatud vald. Samas oma looduliku eripära tõttu on vald lemmik sihtkohaks suvitajatele ja suveperioodil valla elanikkond mitmekordistub.

Tihedamalt asustatud aladeks on Võsu-Käsmu piirkond, Palmse- Sagadi- Vihula piirkond. Suhteliselt tihedalt on asustatud ka rannaäärsed piirkonnad Võsu ja Altja vahelisel alal ja Vainupea ning Karepa piirkonnas. Hõredat asustust näitab ka Statistikaameti kaart (joonis 4), millel Vihula kuulub omavalitsuste hulka, mille asustustihedus on 2-9 inimest ruutkilomeetri kohta.

Joonis 4. Rahvastiku asustustihedus

Vihula vallas on 52 küla ja 1 alevik, milliste territoriaalne paiknemine on toodud järgmisel joonisel

Joonis 5. Vihula valla külad

1.4.1 Kandid ja kandikeskused

Vallas puudub ühtne ja terviklik vallakeskus. Vald jaguneb mõtteliselt mitme kandi- ehk esmatasandi keskuse^{1[3]} vahel.

Vihula vallas on vastavalt Lääne-Viru maakonnaplaneeringu teemaplaneeringule „Maakonna sotsiaalne infrastruktuur 2009-2015“ 9 kanti (vt joonis 6). Teemaplaneeringu kohaselt on Vihula vald sotsiaalse infrastruktuuri mõttes nurgatagune kant, kus on 1 maaline keskuskant Võsu näol ja 4 maalist kanti (Käsma, Vergi, Sagadi, Palmse) ja 4 ääremaalist kanti (Vihula, Karepa, Vähma, Annikvere)

^{1[3]} *Esmatasandi (ehk kohaliku) keskuse* all mõeldakse mingi maa-asulate grupi keskust, mis teatud piirkonna elanikele on esmaseks tõmbekohaks. Selles keskuses paiknevad tavaliselt vähemalt algkool, kauplus, sidejaoskond jt. *Teise tasandi keskuse* all mõeldakse suuremat asulat, mis on enamasti tõmbekeskuseks mitme esmatasandi keskuse tagamaa elanikele. Seal paiknevad tavaliselt põhikool, kauplus(ed), sidejaoskond, enamasti ka ambulatoorium. *Kolmanda tasandi keskuseks* loetakse suuremat asulat st piirkonnakeskust (kas linna/alevit), mis on tõmbekeskuseks omakorda mitmele teise tasandi piirkonnale.

Joonis 6. Vihula valla kandi (Allikas: Lääne-Viru maakonnaplaneeringu teemaplaneeringule „Maakonna sotsiaalne infrastruktuur 2009-2015“)

Võsu kanti kuuluvad järgmised külad – Lobi, Lahe, Koolimäe, Koljaku, Korjuse, Eru, Võsu alevik. Rahvaarv Võsu kandis 30.07.2015 – 517

Käsmu kant – Käsmu. Rahvaarv Käsmu kandis 30.07.2015 – 156

Palmse kant – Muike, Palmse, Võsupere, Metsanurga, Sakussaare. Rahvaarv 30.07.2015 – 263

Sagadi kant – Oandu, Tepelvälja, Lauuli, Sagadi, Kakuvälja. Rahvaarv 30.07.2015 – 104

Vergi kant – Natturi, Pedassaare, Pihlaspea, Vergi, Altja, Mustoja. Rahvaarv 30.07.2015 – 153

Annikvere kant – Vila, Villandi, Adaka, Metsiku, Salatse, Annikvere, Noonu. Rahvaarv 30.07.2015 – 149

Karepa kant – Rutja, Karepa, Tidriku, Toolse, Andi, Eisma, Kiva, Vainupea. Rahvaarv 30.07.2015 – 203

Vihula kant – Karula, Pajuveski, Haili, Vihula, Tiigi, Kosta, Paasi. Rahvaarv 30.07.2015 – 245

Võhma kant – Vatku, Tõugu, Võhma, Ilumäe, Joandu, Uusküla, Aasumetsa. Rahvaarv 30.07.2015 – 125

KOV täpsusega registreeritud 9 inimest.

1.5 Looduskeskkond

Vihula valla põhjaosa asub Põhja- Eesti rannikumadalikul ja lõunaosa Kirde- Eesti lavamaa Põhja- Eesti lubjakiviplatool. Piki valda paikneb Põhja- Eesti paekallas e. klint, mis on mattunud kvaternaarse setete alla ning eemaldunud tänapäevasest rannajoonest (kuni 20 km), olles maastikul hästi jälgitav.

Klindist sisemaa poole jääv lavamaa kujutab endast tasase reljeefi ja õhukese pinnakattega lubjakiviplatood, mida liigestavad mattunud ürgorud. Klindist mere poole jääva rannikumadaliku reljeefi ja setete kujunemisel on jääaja-järgse Läänemere tegevusel olnud oluline tähtsus.

Rannajoon on kuni Altjani tugevalt liigestatud. Altjastst ida pool on rannajoon vähem liigestatud. Piki rannikut on levinud rannavallid ja luited. Pinnakate koosneb moreenist ja merelistest setetest. Rohkesti esineb rändrahne ja kivikülve. Selle poolest on vald rändkivirikkamaid piirkondi Eestis. Suurejoonelisemaks kivikülviks on Käsmu kivikülv. Tihedaid kivikülve on ka klindiasangu juures Sagadi, Vihula, Eru ja Võhma küla ümbruses.

1.5.1 Loodusvarad

Maavaradest leidub valla territooriumil lubjakivi, ehitusliiva, kruusa, turvast ja järvemuda. Maavarade kasutuselevõtt toimub seadusega ettenähtud korras, maardlate tabel 2 lisas.

1.5.2 Põhja- ja pinnavesi

Puurkaevudes ja tsentraalsetes veesüsteemides kasutatakse kambrium-vendi veekompleksi põhjavett.

Järvedest asub valla territooriumil Käsmu järv (43ha, keskmine sügavus 3m) ning Oruveski, Laviku, Ojaäärse, Vihula ja Põhjakalda paisjärved.

Valla vooluveestik koosneb Soome lahe Viru alamvesikonda kuuluvast 12-st suuremast jõest, ojast ja kraavist. Jõed ja ojad, tabel 3 lisas.

1.5.3 Kaitsealad, kaitstavad looduse üksikobjektid

Lahemaa rahvuspargi kaitse-eesmärk on kaitsta Põhja-Eestile iseloomulikku loodust ja kultuuripärandit, sh maastikuilmet, pinnavorme, kaitsealuseid liike ja nende elupaiku, loodus- ja pärandkultuurimaastikke, maastiku üksikelemente, põllumajanduslikku maakasutust ja traditsioonilist rannakalandust, tasakaalustatud keskkonnakasutust, piirkonnale iseloomulikku asustusstruktuuri, taluarhitektuuri ning rahvakultuuri, tagades nende säilimise, taastamise, uurimise ja tutvustamise <https://www.riigiteataja.ee/akt/126022015033>. Rahvuspargi näol on tegemist

ülepinnaliselt Natura võrgustikku kuuluva alaga, kaitsealaga samades piirides asuvad Lahemaa loodus- ja linnuala.

Lahemaa rahvusparki pindala on 74 784 ha, millest 47 910 ha on maismaa ja 26 874 ha on mereala. Vihula vallast moodustab rahvusparki territoorium 20 350 ha, mis on ca 55,4 % kogu valla pindalast. Vihula valla piires paikneb 26 sihtkaitsevööndit ja 2 loodusreservaati (Esku ja Remnispea) kogupindalaga 8952 ha, mis moodustab 24,4% kogu valla territooriumist.

Loodusreservaat on kaitseala otsesest inimtegevusest puutumatu loodusega maa- või veeala, kus tagatakse looduslike koosluste säilimine ja kujunemine üksnes looduslike protsesside tulemusena. Loodusreservaadis on keelatud igasugune inimtegevus, sealhulgas inimeste viibimine, välja arvatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamise eesmärgil ning kaitseala valitseja nõusolekul kaitseala seisundi jälgimise ja hindamise ning teadustegevuse eesmärgil.

Sihtkaitsevöönd on rahvusparki osa, seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks. Sihtkaitsevööndis on üldjuhul keelatud majandustegevus ja loodusvarade kasutamine. Lubatud on näiteks seente ja marjade korjamine, looduslike koosluste ja kaitstavate liikide elupaikade säilitamiseks vajalikud või neid mittekahjustavad tegevused (koosluste kujundamine, vooluveekogude hooldus, jahipidamine, õpperadade ja rahvusparki eksponeerimiseks vajalike ehitiste rajamine jms.).

Piiranguvööd on rahvusparki majanduslikult kasutatav pärandkultuurmaastiku osa, kus majandustegevuses tuleb arvestada kaitstavate loodusobjektide seaduses ning selle alusel rahvusparki kaitse-eeskirjas kehtestatud tingimustega. Lahemaa rahvusparki piiranguvööndite kaitse-eesmärk on pärandkultuurmaastiku, sealhulgas pärandmaastiku, asustusstruktuuri, taluarhitektuuri, miljööväärtuste, ajaloolis-kultuurilise väärtusega hoonete ning loodusdirektiivi elupaigatüüpide, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse.

Kaitsealadest on vallas osa Selja jõe maastikukaitsealast (417 ha) Selja jõe oru ja seal esinevate koosluste, looduslike elupaikade liikide ja elupaigatüüpide kaitseks ning osa Toolse looduskaitsealast (ca 37 ha) Eesti mandriosa ainulaadse soovikutammiku ja merelinnustiku kaitseks.

Vihula valla looduskaitse üksikobjektid on toodud Lisas (tabel 4).

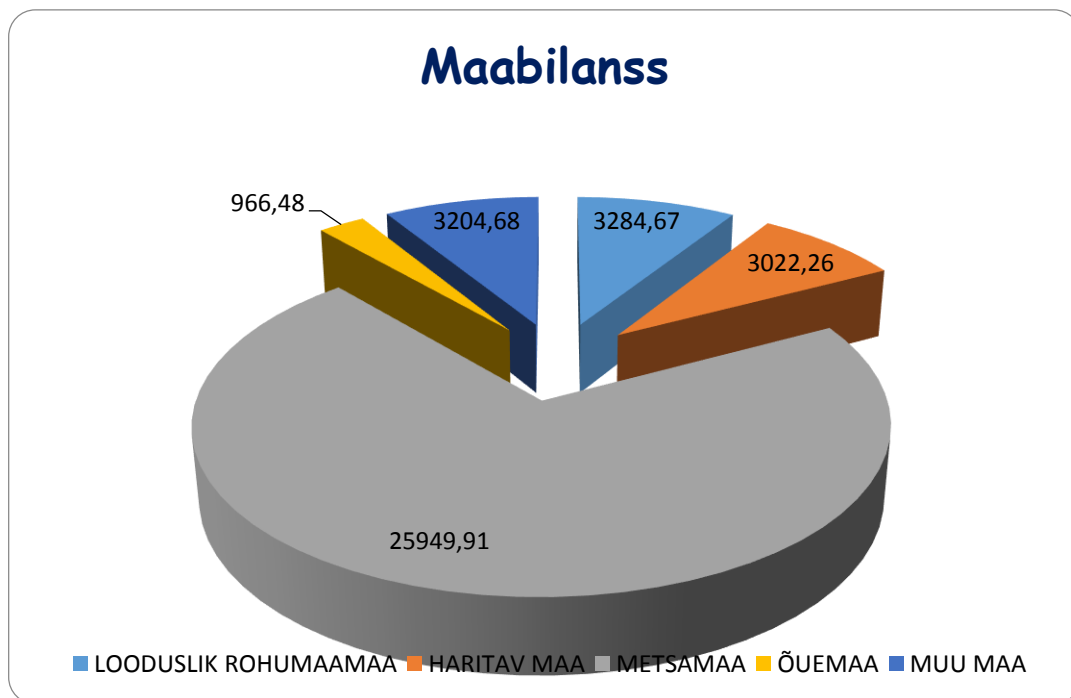
1.5.4 Mets (metsaressurss)

Enamus valla territooriumist (ca 72%) on kaetud metsaga. Metsamaad on vallas kokku ca 25849,9 ha, millest 2012 aasta alguseks oli erametsadena vormistatud ca 9318,9 ha. Lahemaa Rahvusparki territooriumil asuvate sihtkaitsevööndite metsades on majandustegevus keelatud, ülejäänud rahvusparki alale jäävad metsad kuuluvad kaitsemetsa kategooriasse. Intensiivsem on metsade majandamine Loobu metskonna maadel.

Vihula valla territooriumil asub Viitna jahirendipiirkond. Rahvuspargi territoorium ei ole jahimaa, vastavalt seadusele toimub ulukite arvukuse reguleerimine. Lahemaa Rahvuspargi Vihula valla osa on jagatud Sagadi ja Käsma ulukihooldepiirkonna vahel.

1.5.5 Valla maakasutus

Valla maakasutus on toodud tabelis nr 5, vt lisas.

Joonis 7. Maabilanss 2012

Nagu eelpooltoodud jooniselt näha, moodustavad kõige suurema ala valla territooriumist metsad, mille osakaal võrreldes muu vabariigi keskmisega on väga kõrge. Haritav maa paikneb peamiselt Sagadi, Vihula, Annikvere ja Võsupere külade ümbruses.

Kompaktse hoonestuse aladeks on endine Võsu valla territoorium tervikuna (Võsu ja Käsma), Võsupere küla keskus, Eisma aiandus- ja suvilaühistutealune maa-ala ning Vergi küla keskus.

1.5.5 Puhkealad

Lääne-Viru maakonnaplaneeringu alusel on Vihula vallas puhke- ja turismialana ette nähtud kogu vallas asuv Lahemaa RP osa ja Toolse linnusevaremete ja mäeveeruga piirnev ala.

Lokaalsete puhkealadena on käsitletavat Karepa, Esima ja Vainupea rannaala, Käsnu järv, Eru rannaala, Kuusik rand (Käsnu ps-l), Käsnu meremuuseumiga piirnev ala, Võsu rand, Lobi neemetipp, Koolimäe rannaala Pihlaspea rannaala ning Altja- Mustoja rannaala.

1.6 Sotsiaalne infrastruktuur

1.6.1 Haridus

Vihula vallas on 01.01.2015 seisuga 191 last vanuses 0-18, neist 131 vanuses 7-18.

Haridusasutusena tegutseb vallas Võsu lasteaed-põhikool, ametliku nimetusega Võsu Kool, millel on lasteaiarühm lisaks Võsule ka Võsuperes ja Vihulas.

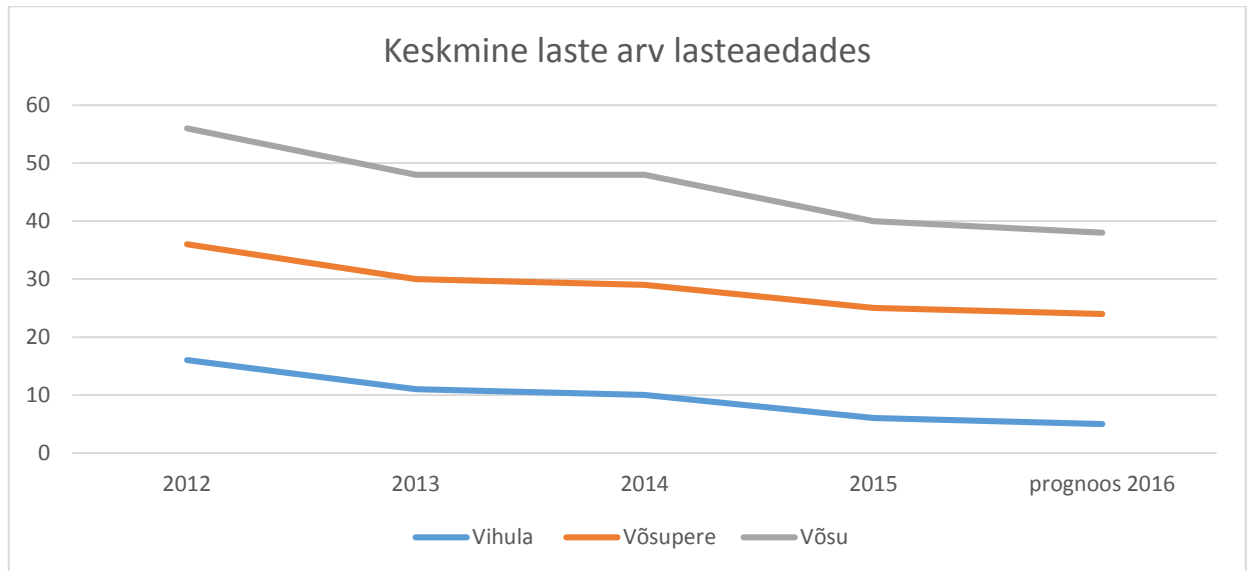
Valla territoorium on suur ja nii käivad valla lapsed ka teiste valdade koolides. Vihula vallal on hariduse osas tihe side Kunda linna ja Haljala ning Kadrina vallaga. Naaberomavalitsuste koolides käib ca 41% valla koolikohustuslikest lastest. Vihula valla koolidest liigutakse valdavalt edasi järgmiselt: Palmse kandist minnakse Kadrina Keskkooli, Vihula kandist Haljala Gümnaasiumi; Võsu Koolist jätkatakse haridusteed Rakvere gümnaasiumites.

Võsu Kool on munitsipaalasutus, mille pidaja on Vihula Vallavalitsus. Kooli liik on lasteaed-põhikool. Võsu Põhikool on Vihula valla ainus põhikool. Kooliharidust on Võsul antud alates 1898.a. Pikki aastaid jagati koolitarkust külataludes ja Võsu Noorsoo Kasvatuse Seltsi majas. Praegune kool tegutseb samas hoones alates 1932. aastast. Hoone on ehitatud spetsiaalselt kooli vajadusteks. Seoses õpilaste arvu suurenemisega tekkis vajadus lisakooliruumide järele ning 1962.a valmis koolimajale juurdeehitus ehk nn „uus osa“. 1996.a alustati uuele osale teise korruse ehitamist. 1998.a alustasid selles majaosas tööd algklassid, kool sai endale ka arvutiklassi. Koolil puudub siiani oma saal, selleks otstarbeks kasutatakse Võsu rannaklubi. 2005.a valmis Võsu spordihoone, sellest ajast alates on tunduvalt paranenud õpilaste sportimistingimused. Tihedat koostööd teeb kool RMK Oandu ja Palmse looduskeskustega.

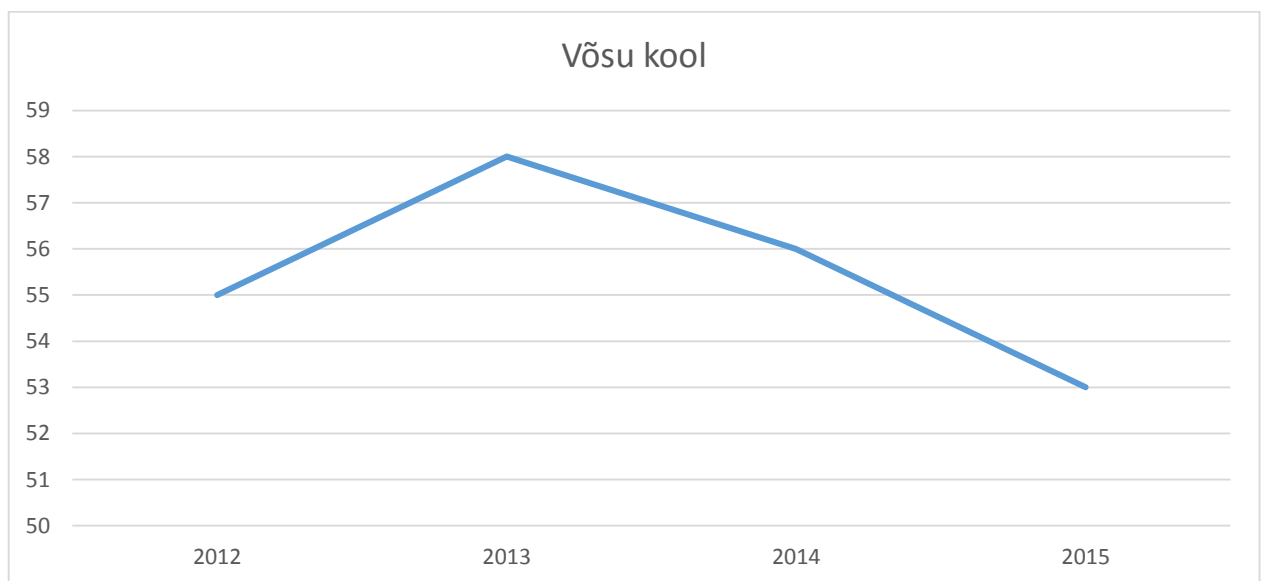
Seisuga 01.01. 2015 õppis koolis 54 õpilast ja kolmes lasteaiarühmas käis 37 last. Põhikoolis on õpetajaid kokku 16 Liitklassitunde rakendatakse oskusainete tundides (kunstiõpetus, tööõpetus, kehaline kasvatus), samuti on liidetud I ja II kooliastme klassijuhatamisi.

Laste arv valla koolides ja ka teistes koolides on viimaste aastate jooksul vähenenud sündivuse languse ja väljarände tõttu, vt tabel 6 lisas..

Alates 01.09.2010 kuuluvad Võsu kooli koosseisu lasteaiarühmad Võsul ja Võsuperes. 01.01.2013 liideti Võsu kooliga ka Vihula lasteaiarühm. Lasteaedades on meie lastele lisaks ka teiste valdade lapsi. Samas käivad ka meie valla lapsed teiste valdade lasteaedades. Selline olukord on tingitud vanemate töö- või elukoha muutumisest. Seisuga 01.05.2015 käis meie laste mängurühmades 7 teise valla last ja 10 Vihula valla last käis teise omavalitsuse lasteaias.

Joonis 8. Keskmine laste arv valla lasteaedades 2012 – prognoos 2016

Joonis 9. Laste arv Võsu koolis 2012 - 2015

1.6.2 Huviharidus ja noorsootöö

Võsu kooli juures töötas -2014-2015 õppeaastal 6 huvihariduse ringi, millele lisandus 3 spordihoones tegutsevat ringi/treeningrühma. Lisaks sellele sai koolis õppida mitmesuguseid pille, nagu trummid, kitarr, akordion, flööt, klaver ja kannel. Ringijuhte töötab 9. Koolil on olemas huvijuht. Huvialaringides väljaspool Võsu kooli käivate laste õpilaskoha maksumusest tasub vald

keskmiselt 50%, olenevalt taotluste hulgast ja eelarvelistest võimalustest. 2014/2015 õppeaastal käis erinevates huviringides väljaspool Võsu kooli 10 õpilast.

Vihula valla suure territooriumi tõttu pole mõistlik kogu noorsootegevust koondada Võsule. Kuivõrd valla kantides on hästi toimivad seltsid, siis noori kaasatakse ka nende töösse. Lapsed, kes õpivad väljaspool Vihula valda, osalevad oma koolide erinevates huviringides.

Eeltoodut arvestades on huvialategevus koordineeritud ja noorsootöö tervikuna rahuldav.

Kuigi tihti noorsootöö probleemide esiletoomisel on esiletooja põhiliseks väiteks vajakajäämist osas noortekeskuse puudumine, siis noorte endi arvates on vaja neile palju olulisemaid teemasid lahendada. Ühe ettepanekuna on välja toodud korraliku staadioni rajamise vajadus. Vallavalitsuse poolt vaadatuna on noorsootöös suuremaks miinuseks asjaolu, et püütakse noorte probleeme lahendada põhimõttel ülevalt alla ja sealjuures tihti noorte enda soove kuulamata.

1.6.3 Kultuur

Raamatukogud

Vallas on viis raamatukogu, mis on kujunenud ka omamoodi külakeskusteks. Vihula külas ja Võsul asuvad need rahva- või seltsimajaga ühes hoones, Karepal ja Vergis on raamatukogu eraldiasuvas hoones ja Võsupere raamatukogu asub samas hoones lasteaia ja külakeskusega. Peale raamatute ja ajakirjanduse laenutuse pakuvad raamatukogud internetipunkti teenust, korraldavad mitmesuguseid näitusi ja abistavad erinevate ürituste läbiviimisel.

Sportimisvõimalused

Võsu Spordihoone on Vihula vallavalitsuse hallatav asutus, kus töötab neli (4) inimest. Võsu Spordihoones on jõusaal ning pallimängude saal nõuetekohaste piiridega korvpalli, võrkpalli ja tennise mängimiseks. Spordihoone on mõeldud eelkõige Võsu Kooli lastele kehalise kasvatus tunde ja treeningute läbiviimiseks, kuid seda kasutavad ka teised. Spordihoone kõrval asub väli korvpalliväljak, mida suviti kasutavad peale kohalike elanike ja puhkajate ka treeninglaagrites viibivad sportlased. Talvel leiab väljak rakendust liuväljana. Liuväli on ohutu, sest erinevalt külmunud veekogudest on ta rajatud kõvale pinnasele. Spordihoonest saab suviti laenutada palle ja talvel uiske.

Aastatega on välja kujunenud klientuur, mis oluliselt eristab talveperioodi suveperioodist. Suviti kasutavad spordiga tegelemise võimalust kohalike elanike ja koolilaste asemel põhiliselt puhkajad ja treeninglaagrites viibivad sportlased.

2015. aastal töötab koolilastele spordihoones 2 ringi: kergejõustik ja rahvastepall (enesekaitse treeningul on käinud ainult 2 naisterahvast). Vallavalitsus on andnud võimaluse kasutada soodsamalt spordihoonet valla lastele ja eakatele.

Võsul on veel 5 liivakattega rannavõrkpalliplatsi ja üks 2006.a renoveeritud tenniseväljak, rannamännikusse pandi 2015.aasta kevadel üles välijõusaal. Käsbus on kaks välitenniseväljakut, võrkpalliplats ja korvpalliplats, Palmses võrkpalliplats, Rutjal külakogukonna poolt rajatud võrkpalliplats, Vergi külakeskuse võrkpalliplats ja jalgpalliplats (ei ole täismõõtmes). Lisaks Võsu spordihoonele kasutab Vihula valla rahvas spordisaale Haljalas, Kundas ja Kadriinas, Loksal.

09.12.2010 on vallavolikogu kehtestanud Võsu aleviku spordiväljaku detailplaneeringu ja sellega on antud võimalus likvideerida nii Võsu kooli kui ka piirkonna elanike jaoks staadionalade harrastamise vajak.

Terviseradu Vihula valla territooriumil ei ole, kuid Lahemaa Rahvusparki, RMK Sagadi Metsakeskuse ja RMK ühistööna on rajatud mitmeid looduse õpperadu ja matkaradu. 2012 avati Eestit läbiv 370 km pikkune matkarada, mille algus on Oandul. Aktiivset kasutust on leidnud Oandu loodusmetsa- ja koprarada, Altja looduse õpperajad, Käsme ja Nõmmeveski jalgrattarajad, jt. Valla territooriumil tegutseb kaks ratsatalu (Arma Ratsatalu Rutjal ja Mätta Ratsatalu Paasi külas), kus pakutakse mitmesuguseid ratsutamisteenuseid peamiselt harrastajatele ja tervisespordi tasemel ratsutajatele nii lastele kui täiskasvanutele. Mõlemas talus olemas ka kohandatud võimalus ja instruktorid puuetega inimeste ratsutamistreeninguteks.

Spordiüritustest võib ära märkida traditsioonilise Võsu-Oandu suusamatka, mille organiseerijaks on RMK koos Võsu Vabatahtlike Tuletõrjujate Seltsiga. Suviti peetakse Võsul rannavolle turniire, lastekaitsepäeva tähistatakse rattapäevaga, mängitakse rannajalgpalli ja tennist, traditsiooniliseks on saanud rannajalgpalliturniir Võsu Männiku *Cup*. Vergi kalurite päeva raames võisteldakse võrkpallis ja jalgpallis. Üle kogu valla peetakse vastlapäeva paiku erinevaid spordivõistlusi, spordihoone eestvedamisel on käivitatud Vihula valla liikumispäevakute sari.

Matkaradade loetelu ja iseloomustus on toodud lisa, tabelis 7.

Vabaaja veetmise võimalused ja vabaühendused

Vihula vallas asuvad Võhma, Vergi, Karepa, Käsme ja Vihula rahvamajad ning Võsu Rannaklubi. Valla vabaõhuüritusi peetakse peamiselt Palmse mõisas, Sagadi mõisas, Vihula mõisas, Käsme kaptenikülas, Võsu rannas, Altja kaluriülas, Vergi sadamas ning Karepal.

Valla elu kajastatakse vallavalitsuse poolt väljaantavas Vihula Valla Lehes tiraažiga 1200 eksemplari.

Traditsioonilistest kultuuriüritustest on vallas olulisemad Võsu muusikapäevad, rannahooaja avamine, Võsu rattapäev, Võsu bridž, Vabariigi aastapäeva tähistav kontsert-aktus, valla lõikuspidu, muinastulede öö randades, Kaunid kontserdid ja Viru Folk Käsme ning Palmses, Vihula ja Sagadi mõisates aastaid etendatud suvised vabaõhuetendused ning hulgaliselt kontserte, Võsu

liivaskulptuuride päev. 2013.aastal lisandusid Võsul peetav rannafestival, filmifestival Võsu Glämm ja 2014.aastal Georg Otsa festival ja suurim spordisündmus vallas Võsu südasuve maraton.

Vihula vallas on seisuga 01.09.2014 registreeritud 65 mittetulundusühingut, nendest 3 korteriühistut ja 1 garaažiühistu.

MTÜ-dest olulisimad, piirkondi-külasid ühendavad või teenust pakkuvad, on toodud tabelis 8, vt lisa.

Kõige kauem tegutsenud seltsideks on Võsu pensionäride ühing Nooruse Kaja (nüüd Seltsing), Võsu Eakate Selts „Meelespea“ ning MTÜ Võhma Seltsimaja (Võhma Külanaiste Seltsi õigusjärglane).

Külaseltside paremaks tegutsemiseks on neile Vihula valla poolt antud vara tasuta kasutamise lepingu alusel üle hooneid ja külaplatse, tabel 9 lisas.

Muuseumid

Vallas asub mitu muuseumi: Sagadi mõis ja Metsamuuseum ca 32000 külastajaga, ning Lobi külamuuseum. Lisaks on veel Käsmu meremuuseum ca 20000² külastajaga. Kõige suurem muuseumite haldaja Vihula vallas on Sihtasutus Virumaa Muuseumid (www.svm.ee), kes haldab Palmse mõisa 80000 külastajaga aastas, Kalame talumuuseumi Karepal, Toolse ordulinnust, Altja kõrtsi ja võrgukuure.

Oandu looduskeskuses tutvustatakse eelkõige pärandkultuuri ehk eelmiste põlvkondade elu ja töö jälgi, mida siinsetes metsades leidub rikkalikult. Samuti jagatakse infot metsa ja puidu kasutamise kohta läbi aegade ja tutvustatakse igapäevase võimalusi riigimetsas. Teemasid toetavad filmi- ja slaidiprogramm ning väljapanekud looduskeskuses, Käbitares ja küünis. Oandu looduskeskuses korraldatakse tasuta kampaaniaprogramme üldhariduskoolidele ja lasteaedadele, samuti viiakse läbi tasuta loodusõppeprogramme (www.sagadi.ee).

Lahemaa rahvusparki looduskeskus asub Palmse külas. Rahvusparki keskuses paikneb Lahemaad tutvustav püsiekspositsioon ja on võimalik vaadata ajutisi foto- ja kunstinäitusi. Õppeklassis on 40 kohta ning auditoriumis 70 kohta. Looduskeskuse infopunktist on külastajal võimalik saada informatsiooni rahvusparki ja selle vaatamisväärsuste kohta, samuti rahvusparki kaarte ja voldikuid. Toimuvad ka praktilised õppeprogrammid Lahemaa rahvusparki õpperadadel (www.lahemaa.ee). Ojaäärse loodusmaja asub Võsupere külas. Pakutakse õpperprogramme ja –matku. Pakutakse infot teiste RMK puhkealade ning ümberkaudsete loodusväärtuste kohta (www.rm.ee).

Ajaloo-, arheoloogia- ja arhitektuurimälestised

Tähtsamateks arhitektuurimälestisteks vallas on Palmse, Sagadi ja Vihula mõisad.

² Täpsed andmed selle nr-i tõestamiseks puuduvad

Palmse mõis kuulus 13 saj. Tallinna Püha Mihkli nunnakloostrile, kellelt läks hiljem eravaldusse. 1673-1923. aastatel kuulus mõis von Pahlenite perele. Barokkstiilis mõisahooned ehitati 1753. aastal. Alates 1972. aastast kuulus mõis Lahemaa Rahvuspargile, alates 2002.aastast haldab mõisa SA Virumaa Muuseumid. Mõisa härrastemajas asub muuseum, vanas viinavabrikus hotell, tallis rahvuspargi infopunkt ning sügisest 2001 asub samas ka Keskkonnaameti Viru regiooni kontor (www.keskkonnaamet.ee) Hoones on kujundatud ekspositsioonipinnad kolmel tasandil, mille eesmärgiks on tutvustada paikkonna looduslikku mitmekesisust, maastike kujunemist ning inimtegevuse osa selles. Valitsejamajas on külalistemaja, supelmajas restoran (www.palmse.ee).

Sagadi mõisa on esmakordselt mainitud aastal 1444. Kuulus perekond von Fock' dele alates 1687. a. Praegune härrastemaja on ehitatud 1749.a. Peterburi arhitekti Rastelli projekti alusel ning 18 saj. lõpul ümber ehitatud klassitsistliku stiili järgi. Mõisa kellatorn on ainulaadne. Mõisaansambel kuulub Riigimetsa Majandamise Keskusele ja mõisas asuvad koolituskeskus, metsamuuseum, hotell, võõrastemaja, kohvik-restoran (www.sagadi.ee).

Vihula mõisa on esmakordselt mainitud 1501.a. Praegused hooned pärinevad põhiliselt 19 saj. Lõpukümnenditest, mõisakompleksi kuulub 31 hoonet. Viimased omanikud enne Eesti Vabariigi maareformi 1919 a., millega võõrandati kogu balti-saksa mõisnike maavaldus, olid perekond von Schubertid. Mõisaansamblit ja parki läbib Vihula jõgi, mis loob kauni loodusliku pildi. Alates 2008.aastast tegutseb mõisas *Vihula Manor Country Club & Spa* hotelliketi Unique Hotels osana (www.vihulamanor.com)

Teistest arhitektuurimälestistest olulisemad on Käsme Meremuuseumi hoone, Ilumäe, Käsme ja Vainupea kabelid, Toolse linnuse varemed jt. Valla ehitismälestiste nimekiri on toodud lisas (tabel 10).

Valla arheoloogiamälestised moodustavad peamiselt kivikalmed ja kultusekivid. Kõige arvukamalt on kivikalmeid Ilumäe-Vatku-Tõugu ümbruses, kus on teostatud ka mitmeid väljakaevamisi (arheoloog Valter Lang) ümbruses. Arheoloogiamälestiste loetelu on toodud Lisas (tabel 11).

Ajaloomälestistest on vallas olulisemad kalmistud, Palmse näljakangrud jt. Valla ajaloomälestiste loetelu on toodud lisas (tabel 12).

Kirik, kalmistud

Usuorganisatsioonidest on vallas kõige suurema liikmeskonnaga Eesti Evangeelne Luterlik Kirik, kellel on vallas kaks kogudust: Ilumäe ja Käsme.

Kabelid on Ilumäel, Eskus, Käsme ja Vainupeal, kalmistud Käsme, Ilumäel, Pihlaspeal, Eskus ja Vainupeal. Pidevas kasutuses on Ilumäe ja Käsme kabel. Eske kabel on antud rendile SA-le Eske Kabel, Vainupea kabelit rendib MTÜ Vainupea Küla Selts.

Vaatamisväärsused

Mitmekesise looduse, rikkaliku kultuuri- ja ajaloo väärtuste valiku tõttu on vald rikas huvi- ja vaatamisväärsuste poolest. Huvi- ja vaatamisväärsustena on valla turismivõimalusi tutvustavates infoallikates peamiselt nimetatud alljärgnevaid:

- ✓ Palmse mõis koos kõigi mõisaansamblisse kuuluvate hoonetega, härrastemajas asuv muuseum, aidas uunikumide näitus, mõisa park teeradade ja tiikidega, jõeorud, sillad, Presti paviljon Oruveski kõrgel kaldal ja rändrahnude rühm – Kloostrikivid;
- ✓ Palmse lähistel asuvad näljakangrud, Hiieniinepuu, rändrahn Vahakivi ja vana verstakivi – Huntkivi;
- ✓ Sagadi mõisakompleks koos kõigi hoonetega, härrastemaja vana mööbli ekspositsioon, metsamuuseum, aidas metsatöömasinate väljapanek, kellatorn ning tiik ja dendropark;
- ✓ Oandu metsad, Altja jõe org (matkarajad);
- ✓ Altja kaluriküla, taastatud rannatalud (Uustalu ja Toomarahva) koos kõigi kõrvalhoonetega, külakõrts, kiigeplats ja võrgukuurid;
- ✓ Vergi rannaküla, jahi- ja paadisadam;
- ✓ Lahe ja Lobi rannaküla, Lobi külamuuseum, Lobineeme metsad ja rändrahnud – Ojakivi;
- ✓ Käsmu kivi külv ja rändrahnud, meremuuseum, kabel ja kalmistu koos Eesti ühe ilusama hauamonumendiga;
- ✓ Selja jõe ürgorg;
- ✓ Vainupea kabel ja kalmistu;
- ✓ Vihula mõisakompleks koos kõigi hoonetega ja paistiik;
- ✓ Esku kabel ja kalmistu;
- ✓ Ilumäe kabel ja kalmistu, vitraazhid, sepi- ja kiviristid;

1.7 Elanike toimetulek, tervishoid ja sotsiaalhoolekanne

Valla sotsiaalhoolekandes töötab hetkel 2 inimest: sotsiaalnõunik ja hooldustöötaja, kes osutab vajadusel eakatele ning puudega inimestele koduteenuseid.

Lisaks töölepinguga hooldustöötajale on vanuritele ja puuetega inimestele määratud 10 personaalset hooldajat, kellele vallavalitsus maksab hooldajatoetust. Üks kord kuus käib koos vallavolikogu sotsiaal-ja hariduskomisjon, mis vaatab üle laekunud toetusavaldused ja esitab vallavalitsusele oma ettepanekud toetuste maksmiseks ning suunab valla sotsiaalhoolekande üldist arengut.

1.7.1 Meditsiiniline teenindamine

Meditsiiniteenuseid pakuvad Vihula valla Võsu aleviku ja lähiümbruskonna elanikele Võsu perearst ja pereõde. Vihula-Annikvere piirkonna elanikke teenindavad Haljala perearstid, Karepa-Toolse piirkonda Kunda perearstid ning Harju maakonnaga piirnevate külade elanikud kasutavad Loksa

perearstide teenuseid. Vihulas on perearstipunkt, kus kord kuus võtab haigeid vastu Haljala perearst. (seda enam minu teada ei ole) Võsu alevikus töötab apteek.

Lähim statsionaarne raviasutus on AS Rakvere Haigla.

1.7.2 Elanike toimetulek

Vihula valla elanikest kuulub vallavalitsuse, Töötukassa ja Sotsiaalkindlustusameti andmetel riskigruppidesse 01.01. 2014 seisuga ca 880 inimest, kellest vanaduspensionäre on 574, töövõimetuspensionäre 87, lapsi 191 ja töötuid 24. Suur osa riskigruppidesse kuuluvatest inimestest tuleb eluga rahuldavalt toime. Valla poolt vajab abi toetuste või teenuste näol keskmiselt 40-50 perekonda aastas.

Lastega pered, puudega lapsed, vanemliku hoolitsuseta lapsed ning õpiraskustega ja käitumishälvetega lapsed. Laste ja lastega perede arv vallas aasta-aastalt väheneb. Kui sajandi vahetusel oli vallas ca 600 last, siis kümnekonna aastaga on laste arv vähenenud kolm korda. Seda peamiselt sündivuse languse ja migratsiooni tulemusena. Lastega peresid toetas vald 2014 aastal 13965 euroga, puudega lapsi on vallas 5, kellest, kolm õpivad Porkuni koolis ja kaks Võsu Koolis. Porkunis käivatele lastele kindlustab vald transpordi nädala alguses Rakverre koolibussile ja reedel sõiduks koju. 2012.aasta suvel korraldati Leaderi toetusel valla puudega lastele esmakordselt ratsutamisteraapia laager Arma Ratsatalus. 2015. Aasta suvel proovisime laagrit uuesti korraldada, kuna nii vanemad kui ka lapsed jäid eelmise laagriga väga rahule. Kahjuks ei rahuldanud Hasartmängumaksu Nõukogu meie rahataotlust.

Üks Vihula valla laps on eestkostel ja teine momendil hooldusperes. Vinni Perekodus elab asenduskoduteenusel üks laps, kellele on vallast leitud tugipere, et säilitada sidemeid koduvallaga.

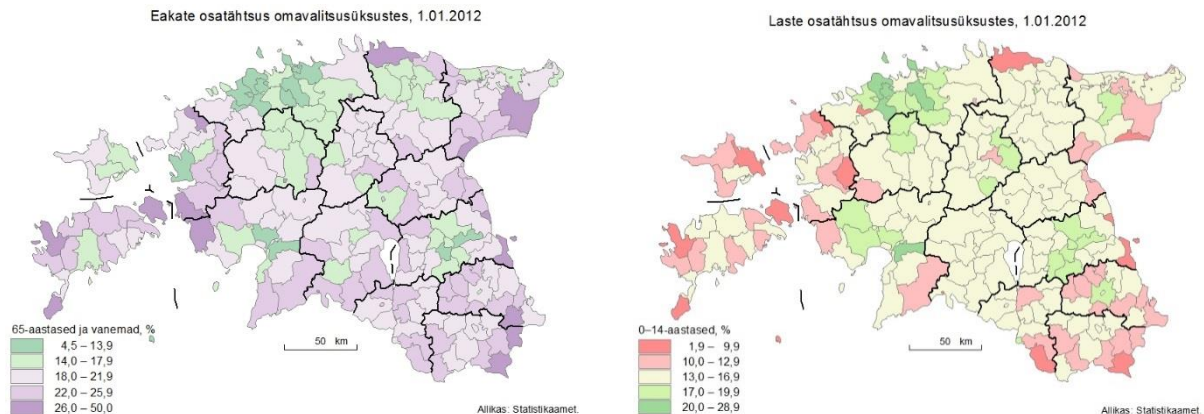
Üks puudega laps on asenduskoduteenusel Imastu Koolkodus.

Õpiraskuste ja käitumisprobleemidega lapsi oli eelmisel õppeaastal 4. Probleemsete perede ja õpiraskustega lastele võimaldab vald tasuta lastelaagri tuusikuid suviseks koolivaheajaks ja erinevaid tugiteenuseid (psühholoogiline nõustamine, pereteraapia, tugiisikuteenus, sotsiaaltransporditeenus), milleks kulus 2014. aastal 4271 €.

1.7.3 Pensionärid ja puudega inimesed

Seoses pensioniea tõusuga kasvab vanaduspensionäride arv vallas suhteliselt aeglaselt. (Võrdluseks: 2009.aastal 552 vanaduspensionäri, 2011.aastal 542, 2014.aastal 578). Samas kasvab aasta-aastalt 80ste ja vanemate inimeste arv: 2003.a. 100 inimest, 2011.a 135 inimest, 2014 aastal 158. Arvestades rahvaarvu üldist vähenemist, siis suhtarvuna on eakate osakaal registreeritud rahvastiku osas suhteliselt kõrge. Järgnevatel joonistel on selgelt näha, et Vihula vald on vananev vald, milles üle 65-aastaste osakaal rahvaarvus on tunduvalt suurem kui kuni 14-aastaste arv.

Laste osas on pendel liikunud ühest äärest teise 8 aastaga, st aastal 2000 oli Vihula vallas laste osatähtsus rahvaarvus vahemikus 20-29%. Eakate osatähtsus rahvastikus oli aastal 2000 18-22% ja alates 2010 on see vahemikus 26-50%.

Joonis 10. Eakate ja laste osatähtsuse iseloomustus Eestis

Keskmine vanaduspension vallas on peale pensionitõusu 2015.aasta aprillis 367€ . Ligikaudu 10% vanaduspensionäridest teenib pensionile lisa palgatööga või mõnel muul moel (kalandus, individuaalmajapidamine, suvitajate majutamine).

Vanaduspensionäre, kelle sissetulek jäi alla vähekindlustatud pere piiri (ühe inimese kohta 342,80 €) oli 212 (eelmisel aastal 142), mis näitab, et miinimumpalk tõuseb kiiremini, kui pensionid. Üksi elavaid vanureid oli vallas 117, neist suuremat abi vajavaid 26. Päris üksikuid (ilma laste ja sugulasteta) vanureid ja puudega inimesi oli 25, kellest üheksale ostis vald hooldekoduteenust. Töövõimetuspensionäre oli seisuga 01.01.2015 vallas 87. Töövõimetuspensionäride arv on küll viimastel aastatel kasvanud (näiteks 2009.a oli neid 73), kuid üle poolte nendest on üht-või teistviisi teise tegevusega hõivatud või õpivad. Eakatele maksis vald 2014.aastal mitmesuguseid toetusi (küttepuede, ravimite, prillide, hooldusvahendite jms ostmiseks) kokku 11276 €. Vald maksab matusetoetust peredele 2014.aasta aprillikuust 300 €.

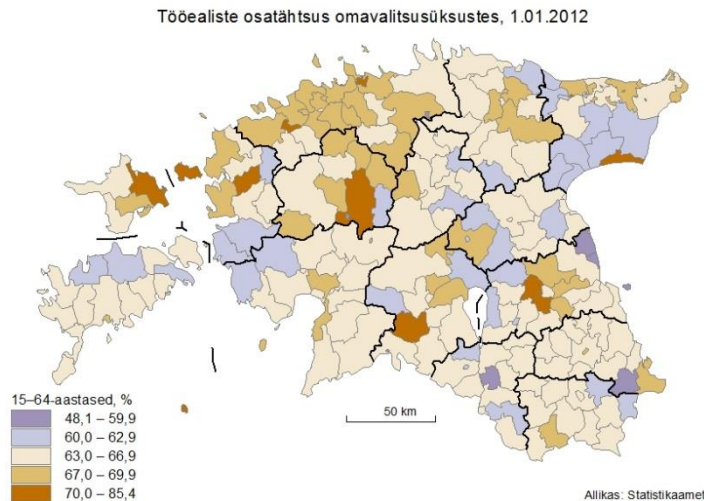
Sotsiaalteenuseid osutati eakatele 8441 € eest, millest 7775 € kulus hooldekoduteenusele.

Puudega inimeste hoolekandele kulus 24342€, millest suuremateks kuluartikliteks olid toetused puudega inimestele ja nende hooldajatele 7184€ ja hooldekoduteenused 13256 €.

Igal suvel korraldab vald eakatele ja puudega inimestele väljasõidu mõnda Eestimaa piirkonda.

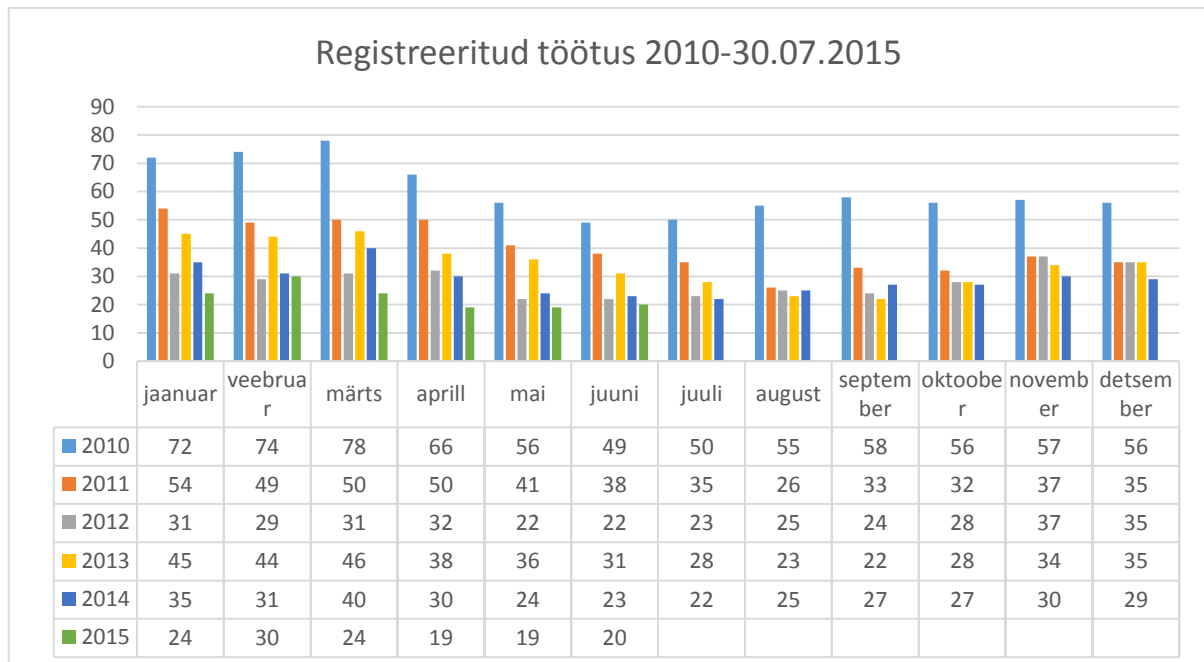
1.7.4 Töötud

Statistikaameti andmetel asub Vihula vald tööealiste suhtarvult Eestis keskmisel tasemel

Joonis 11. Tööealiste osatähtsus rahvastikust omavalitsuste lõikes

Majanduslanguse tõttu kannatasid ka Vihula vallas elavad tööealised elanikud. Kui enne 2009. aastat oli Vihula vallas registreeritud töötuid suhteliselt vähe, siis 2009. aastal hakkas töötute arv jõudsalt kasvama ning saavutas kõrgeima taseme 2010. aasta märtsis, kui vallas oli registreeritud 78 töötut. Sama aasta suveks kahanes registreeritud töötute arv juba neljakümneni. Registreerimata ja pikaajaliselt töötav inimeste üle arvestus puudub. Peale mõningast tõusu talvekuudel on see nüüd järjekindlalt vähenenud ja püsib viimastel kuudel 25-30 inimese piires.

Joonis 12. Registreeritud töötus Vihula vallas 2010-30.07.2015 (Allikas: Töötukassa)

Töötutele, kes pöörduvad valla poole toimetulekutoetuse taotlemiseks, võimaldab vald koostöös Töötukassaga avalikel töödel osalemist, vajadusel tasutakse sõidukulud töö otsimise ja Töötukassa poolt pakutavate teenuste kasutamisega seoses. Makstakse ühekordseid toetusi küttepuude muretsemiseks, ravimite ja prillide ostmiseks. Töötute abistamiseks kulus 2014.aastal 1690 € s.h avalikel töödel osalejate töötasudeks maksti 981 eurot.

1.8 Turvalisus

1.8.1 Korrakaitse

Vihula valda teenindab Ida Prefektuuri Rakvere politseijaoskond. Valla territooriumil tegutseb politseikonstaabel, kes viimaste ümberkorraldustega võtab kodanikke vastu, st. on kohapeal, ühel päeval kuus.

1.8.2 Päästeteenistus

Vihula valda teenindas kuni 16.05.2012 Ida-Eesti Päästkeskuse Võsu tugikomando, mille teenindusala ulatus kuni Tallinna-Peterburi maanteele, vajadusel ka kaugemale. Veeõnnetusjuhtumite korral tuukritöödel teenindati vajadusel kogu Lääne - Virumaad.

Alates 16.05.2012 on Võsu Komando Päästeameti peadirektori käskkirjaga suletud ja elukutselist, 24-tunnist aktiivset valmisolekut operatiivse elu- ja varapäästeks riik antud piirkonnas oluliseks ei pea. Sulgemisotsuse aluseks oli päästekomandode võrgustiku ümberkorralduse vajadus, mid põhjendati järgmiselt „riikliku elupäästva päästetegevuse kättesaadavuse suurendamine riigis eesmärgiga vähendada hukkunute ja vigastatute arvu ning tagada päästesündmusel kiirem ja professinaalsem abi, päästeteenistujate ohutus riskikeskkonnas ja vabatahtlike päästekomandode kaasamisel abikaugetes piirkondades päästetöö tegemine ja kogukonna turvatunde suurendamine“. Kogu kohapealne päästeteenuse pakkumine on alates 16.05.2012 ülesehitatud kohalike elanike entusiasmile ja teenust püütakse edasi pakkuda vabatahtlikkuse alusel, MTÜ Võsu Vabatahtliku Tuletõrjeühing poolt.

Vetelpääste on organiseeritud kohaliku omavalitsuse vahenditega. Teostatakse vee temperatuuri mõõtmist, poide paigaldamist, rannavalvet.

1999. aastal renoveeriti komando hoone, mis on üks kasaegsemaid Lääne-Virumaal. Kuivõrd vabatahtlikel on vaja ruume varustuse hoidmiseks ja samuti on ka edaspidi vajalik rannavalve organiseerimine, siis anti hoone 2013.aastal Vihula valla munitsipaalomandisse.

1.9 Tehniline infrastruktuur

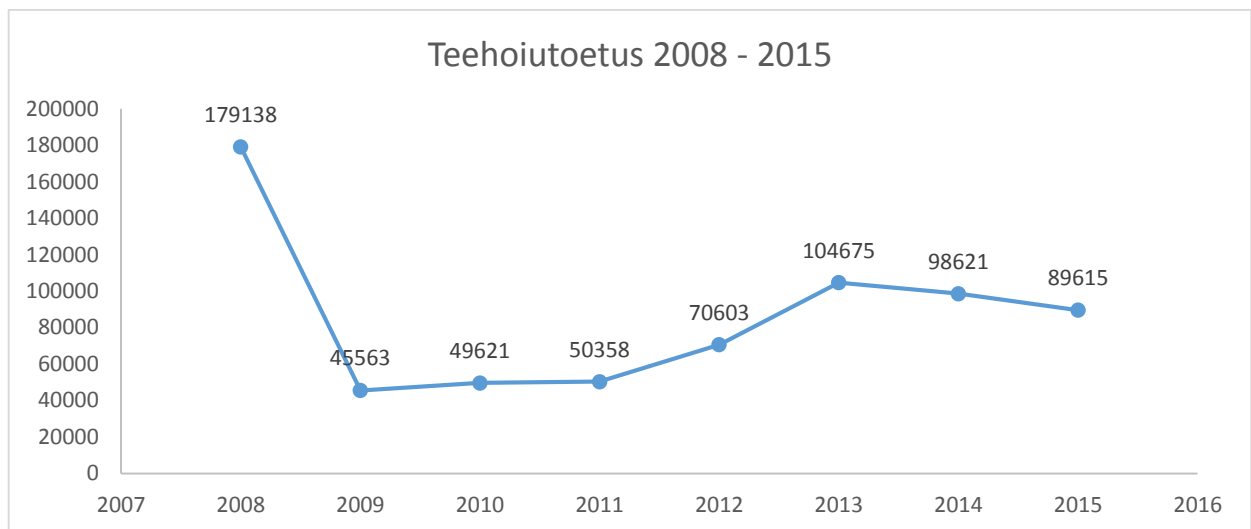
1.9.1 Maanteed

Vihula vallas on vallateid vallavalitsuse andmetel 120,78 km, millest 12,46 km on mustkattega, 108,32 km on kruusakattega (sh killustik, tuhk ja pinnas) teed.

Kõik riigiteed on kõvakattega ja teekatete olukord on suhteliselt hea. Probleeme on kruusakattega teede hooldusega, talvise teehooldusega ja võsastuvate teeäärtega.

Vihula valla avalike teede nimekiri 2012 seisuga toodud lisas (tabel 13).

Kohalike teede hoolduseks riigi poolt eraldatud vahendid ja nende muutus on jälgitav järgmisel illustratsioonil:

Joonis 13. Teehoiutoetuse muutus 2008-2015 (Allikas: Rahandusministeerium)

1.9.2 Sadamad

Vihula vallas asuvad väikesadamad on Vergis, Vainupeal ja Eismal. Rajamisel on Võsu ja kavandamisel Käsmu ning Karepa sadam. Väikesadamate funktsioon piirdub peamiselt turismi ja kohalike kalurite tegevusega.

Vainupea sadam oli suletud kõigile ja oli Maanteeameti omandis. 2012 aprillis Vihula Vallavaolikogu otsustas esitada taotluse Vainupea sadama saamiseks (Paadisadama maaüksus) valla omandisse. Paadisadama kinnistu võõrandamiseks korraldas aga Riigi Kinnisvara ASi (RKAS) avaliku kirjaliku enampakkumise, mille võitjaks tuli ESK Grupp OÜ, kelle omandis on kinnistu alates augustist 2014.

Vergi sadam, mis taasavati 1997. aasta juunikuus, on üks vähestest väikesadamatest põhjarannikul, mis on saanud kaasaegse ilme ning pakub mitmesuguseid teenuseid külastajatele

Sadam 59°36.0'N 26°06.1'E asub Vainupea neemest 5 M WNW, Vergi ps E rannikul, Vergi neeme ja seda tammiga ühendava saare varjus asuvas abajas. Madal rannik sadama lähiümbruses on metsane ja ääristatud kuni 1 M laiuse rannamadalaga. Lääne pool asuva Vergi küla hooned paistavad

merele 2...3 m. Sadamasse saavad siseneda alused süvisega kuni 3 m. Veesügavus kai ääres 2,5...3 m. **Sadamateenused:** mageda vee punkerdamine, elektrikilbid kail, prügi vastuvõtt. (Allikas: www.vergiport.eu)

Euroopa Liidu (Kala LEADER) rahastamise toel on valmis ehitatud **Eisma sadam**. Eisma sadam on erasadam, mis pakub sadamateenuseid kutselistele kaluritele ja vabade kohtade olemasolul ka teistele väikelaevade omanikele ning külalislustele. Samuti pakub Eisma sadam turismi- ja vaba aja teenuseid ning sadamahoones seminari- ja koolitusteenuseid. Sadamas on 27 kaikohta. (Allikas: Eisma sadama koduleht www.eismasadam.ee).

2014.aasta kevadel alustati **Võsu sadama** ehitustöödega. Võsu kalasadam asub ajaloolise Võsu muuli asukohas. Sadama ehitamist rahastab Euroopa Liit (Kala LEADER) kokku summas 426115 euroga. Sadama haldamiseks on moodustatud MTÜ Võsu Sadam. 2015.aasta juunist alustati Võsu sadamas esimese navigatsiooniperioodiga, mis kestis 15.septembrini 2015. Sadamas asub kaks ujuvkaid kokku 40-le alusele. Nendest esimene ujuvkai on kasutuses tasuta kohalikele rannakaluritele. **Sadamateenused:** slipp, olmeprügi äraandmine, elektrikilbid kail, tualetid, joogivesi, *WiFi*, parkla, ööpäevaringne valve.

2016.aastal on plaanis paigaldada kolmas ujuvkai 18-le alusele ja lisada teenuste nimekirja pesemisvõimalus, samuti rajada sadamahoone ja võrgukuurid ning täiendada sadama territooriumi valgustust. Kala lossimiseks on plaanis ehitada betoonkai.

1.9.3 Ühistransport

Bussiliikluse osas on probleemne Lahe-Lobi-Pihlaspea-Vergi piirkonna ühendus Võsuga, mida püütakse lahendada koolibussiliini abil. Probleemseks hinnatakse ka Võsu ühendust Tallinnaga. Tallinn-Võsu-Tallinn suunal saab liikuda ümberistumisega Kotka ristis. Bussiga saab külastada ka Peterburi.

Kohalikust eelarvest tasustatavaid õpilasliine on vallas ca 360 km. Õpilasbuss transpordib õpilasi Vihula Lasteaeda ja Võsu Kooli. Haljala Gümnaasiumis ja Kadrina Keskkoolis käivad õpilased kasutavad transpordivahendina nii koolibussi kui ka avalikke bussiliine. Õpilasliinide ülalpidamiskulud ja nende osakaal eelarvest on esitatud lisas olevas tabelis nr 14.

1.9.4 Telefoniside

Üldkasutatavat võrku haldab AS Elion Ettevõtted. Kõikidele abonentidele on tagatud automaatne väljumine kaugsidevõrku. Telefoniühendus on igas külas olemas, samas on pikad liitumisjärjekorrad. 1999. aastal paigaldati Võsule RAS 1000 telefonijaam 540 numbriga, mis võimaldab raadiotelefoniühendust.

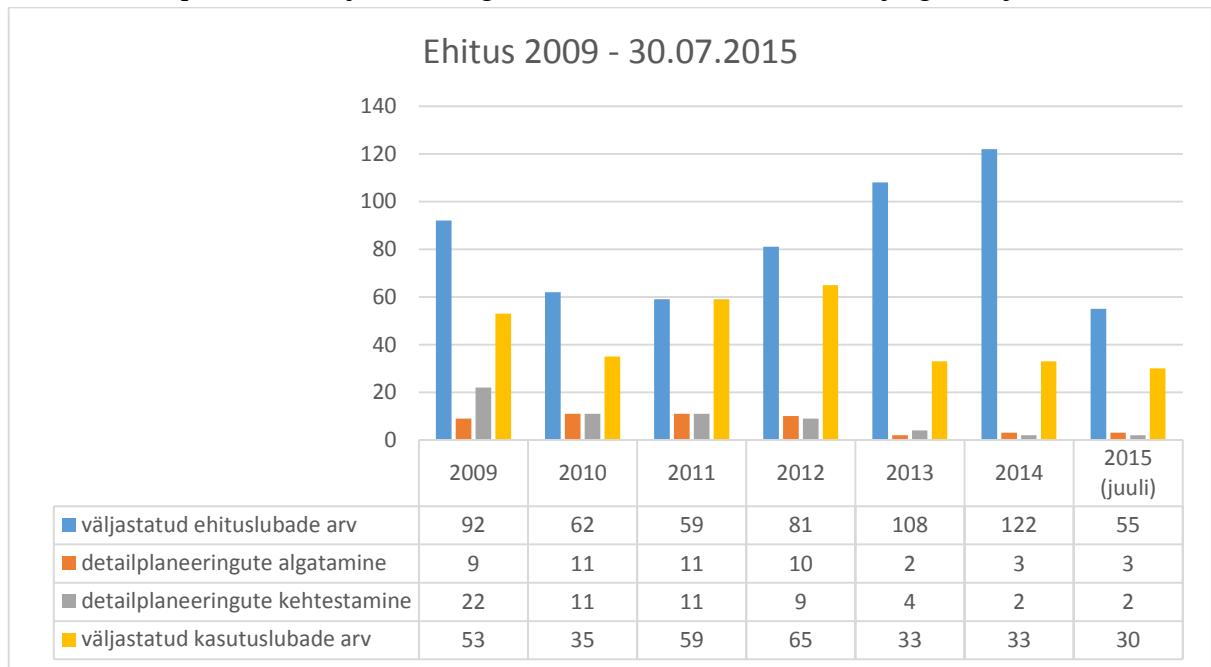
Mobiilside toimimises on valla territooriumil probleeme nii EMT, Elisa kui ka Tele2 teenuse osas.

1.9.5 Sideteenused

Vihula valda on jäänud teenindama vaid üks postkontor, mis asub Vösul. Karepa piirkonda teenindab Kunda postkontor.

1.10 Elamu- ja kommunaalmajandus

Vihula valla territooriumil on ca 2094 elamut, neist 35 korterelamut ja 664 suvilat. Valla territooriumil planeerimis- ja ehitustegevuse aktiivsust iseloomustab järgmine joonis.

Joonis 14 Projekteerimis-, ehitus- ja kasutamislubade väljastamine Vihula vallas aastatel 2009 – 30.07.2015 (Allikas: Vihula Vallavalitsus)

Kommunaalmajandusega tegeles 2011 a lõpuni valla poolt hallatav asutus Vihula Munitsipaal, mis moodustati Vergi Soojusest 1997. a. Tegevusvaldkond haaras nii heakorda kui ka kogu valla haldusse jäävat kommunaalmajandust. Vihula Munitsipaal likvideeriti Vallavolikogu otsusega nr 145, 22.12.2011. Põhjuseks asjaolu, et 2011 loodi OÜ Vihula Veevärk ja tänu suure osa kohustuste üleminekule ei olnud mõistlik jätkata iseseisva valla poolt hallatava asutusega.

Suuri tsentraalkatlamaju Vihula valla territooriumil ei ole.

Vald peaks kaaluma munitsipaalelamu ehitamist seoses eluruumi puudusega haridustöötajatele.

1.10.1 Veevärk ja kanalisatsioon

22.06.2010 asutas Vihula Vallavolikogu oma määrusega nr 13 OÜ Vihula Valla Veevärk, Äriregistris registreeritud 22.09.2010. Asutamise põhjenduseks vajadus efektiivsemalt majandada vee-ja kanalisatsioonimajandust ja taotleda Ühtekuuluvusfondilt vahendeid vee-ja

kanalisatsioonisüsteemide ajakohastamiseks. Tegevust alustas ettevõtte 01.03.2011a. Ettevõttes on 3 töötajat – juhataja, raamatupidaja ja tehnik-operaator.

Puurkaeve on vallas ca 181. (http://uus.egk.ee/egk/?r=r8&ra=r8_2_4_2). Vee kvaliteet neis jääb normide piiresse. Šahtkaeve on vallas enam kui 1000. Kuna kaevud toituvad enamasti pinnaveest, on nende veekvaliteet madalam puurkaevude omast. Põhiprobleem on liigne rauasisaldus (30%).

Tsentraalsed veevarustuse süsteemid on Võsul, Vergis, Vihulas, Käsmus ja Võsuperes, kanalisatsioon Võsul, Vergis ja Vihulas. Võsul on kanaliseeritud ligi viiendik asula reovetest. Puhastid on veel Palmse mõisas ja Annikveres.

Vee-ettevõtte klientide arvuline ülevaade tabelis 15, vt lisa ja pumbatud vee andmed tabelis 16, vt lisa.

2015.aastal viis Vihula Valla Veevärk lõpule Euroopa Ühtekuuluvusfondi poolt toetatud Vihula valla veemajandusprojekti, mille käigus rekonstrueeriti Võsu reoveepuhastusjaam, rajati uus puurkaev koos veetöötlusega, rekonstrueeriti ja rajati vee- ja kanalisatsioonitorustikke koos 9 reoveepumplaga. Rajati ühisveevärgiga liitumisvõimalus 70-le ja ühiskanalisatsiooniga liitumisvõimalus 134-le kinnistule. 2014.aastal rajati uued joogiveetöötlused Vergis ja Vihulas. Käesoleval ajal on käsil Käsmu uue veehaarde rajamine koos ühendustorustikuga. Vihula Valla Veevärk taotleb Keskkonna Investeeringute Keskuse kaudu kaasarahastust Võsupere ja Palmse külade ühisveevärgi- ja kanalisatsioonitrasside rajamiseks. Selle projektiga rekonstrueeritakse veetorustikud, rajatakse ühiskanalisatsioonitorustikud ja reoveepuhasti. Plaanis on ka Vergi reoveepuhasti rekonstrueerimine.

Vallas paigaldatud puhastusseadmete ülevaade tabelis 17, lisa.

1.10.2 Jäätmemajandus

2008. aastast on Vihula vallas haldusterritooriumil korraldatud olmejäätmete vedu. Taaskasutusse suunatavate jäätmete kogumiseks on paigaldatud taaskasutusorganisatsioonide poolt valla eri piirkondades pakendite kogumiseks konteinerid ja korraldatud nende regulaarne teenindamine. Ohtlike jäätmete kogumine ja edasisele käitlemisele suunamine on korraldatud 2012 aastal Võsu alevikku Spordi tn 16 kinnistule rajatud Vihula valla jäätmejaama baasil ja mobiilsete kogumisringide korraldamisega. Jäätmejaam võimaldab piirkonna elanikel ära anda ohtlikke- ja suurjäätmeid, samuti vanu rehve, immutatud puitu, lehtklaasi, elektroonikajäätmeid ja tekstiili. Kuna valla eri piirkondade elanikel on sageli otstarbekam, lühema vahemaa tõttu, kasutada naaberomavalitsuste jäätmejaamu jäätmete üleandmiseks, on peserspektiivis mõistlik korraldada jäätmejaamade haldus naaberomavalitsustega koostöös.

Jäätmemajanduse arendamise eesmärk on luua valla territooriumil elanikkonnale võimalus majapidamises tekkivate eri liiki jäätmete üleandmiseks võimalikult lähedal nende tekkekohas

vastavat õigust omavale isikule. Jäätmekäitluse eesmärgid ja arengusuundi vallas käsitletakse 2014 aastal koostatud dokumendis „Vihula valla jäätmekava 2014 - 2020”.

1.11 Majandus

1.11.1 Väliskeskkonna arengu trendid ja mõjurid

1990-ndatel aastatel maailmas toimunud olulised muutused haarasid ka Eesti. Riigi taasiseseisvumine ja geopoliitilise asendi tähtsuse ümberasetumine lõi Eestile eeldused oma koha uueks määratlemiseks. Kindlustunnet andis liitumine Euroopa Liidu ja NATO-ga. Olles liitunud kahe eelpool nimetatud organisatsiooniga liikus Eesti samas suunas, kuhu teised Euroopa riigid ja linnad on juba jõudnud, mistõttu oldi arvamusel, et sotsiaalsed ja majanduslikud protsessid on üldjuhul prognoositavad. Paraku ei suudetud maailma parimategi analüütikute poolt prognoosida ja seda vähem ka vältida järsku majanduslangust, mis tabas maailma 2007 lõpus ja mille järelmid mõjutavad maailmamajandust tänaseni. Kõik enne majanduskriisi tehtud prognoosid ja perspektiivid purunesid ning täna tegeleb Euroopa Liit oma siseprobleemide lahendamisega ning mingeid erilisi arenguprognoose teha ei proovita. Nii Eestit kui kindlasti ka Vihula valda mõjutavad erinevad maailmas toimuvad protsessid, olgu selleks Euroopa Liidu ülejõu elanud maade pankrotist päästmine või sündmused naftatootmispiirkondades.

1.11.2 Eesti-siseseid mõjurid

Ülemaailmne majanduskriis on tugevasti mõjutanud elu Eestis, sh kohalike omavalitsuste tegevust. Majanduskriisist lähtuvalt kaotasid paljud töö, mis omakorda vähendas kohalike omavalitsuste sissetulekuid, mis tekitas seisukorra, kus ei olnud võimalik kõiki kohustuslikke teenuseid tagada. Inimesed lahkusid omavalitsustest välismaale või Eesti suurematesse keskustesse tööotsinguile. Kes leidsid tööd, need ka töökoha juurde kolisid. Seega üks suuremaid mõjureid lähiajaloos on olnud ka Vihula vallale globaalne majanduslangus ja selle järelmid.

Teiseks oluliseks sisemõjuriks Vihula valla mõistes on asjaolu, et piirkonnas on mõistlik tegeleda põhiliselt turismiettevõtlusega, kuid sellel on sesoonne iseloom ja seetõttu üritatakse seda ettevõtlusvormi mõne muu tegevuse kõrvalt. Selline lähenemine viib tulemuseni, et kasutamata on jäänud meie looduslik eelis ja oleme konkureerivatest turismipiirkondadest maha jäänud.

Kindlust ei anna keskvõimu otsused, mis on tehtud päevapoliitilistest vajadustest ja ilma perspektiivitundeta. Viimaseks otsuseks saab nimetada kodualuse maa maksust vabastamist. Õigem on öelda, selle vabastamise kompenseerimismehhanismi omavalitsustele, kelle tuludesse maamaks 100% laekub. Nimelt andis valitsus 2013. aastaks omavalitsustele juurde täiendava üksikisiku tulumaksuosa 0,17 %. Vihula valla kontekstis võeti maksuvabastusega vallalt ca 40 000 eurot ja tagasi anti ca 14 000.

1.11.3 Tööturg

Tööelisi elanikke (vanuses 18 kuni 63) oli Vihula vallas 30.07.2015 seisuga 1180 inimest. Ametlik tööhõive statistika ei kajasta valla tegelikku tööhõivet, kuna ei sisalda pikaajalisi töötuid. 30.06.2015 seisuga on Vihula vallas ametlikult registreeritud töötuid 20.

Enamus valla inimestest töötab teenindussfääris, sest seoses Lahemaa Rahvusparki territooriumil paiknemisega on uute töökohtade loomine tööstuses raskendatud ja aastaringset tegevust pakkuvaid töökohti napib.

Tähtsaimaks tööandjaks on Vihula vald koos vallavalitsuse ja allaasutustega (ca 70 töökohta). Teised suuremad tööandjad on RMK Sagadi Koolituskeskus, Palmse Mehaanikakoda OÜ, Palmse Metall OÜ, OÜ Eswire, Sagadi (RMK), Palmse (SA Virumaa Muuseumid) ja Vihula (Vihula Manor Hospitality OÜ) mõisad jt.

Vallavalitsuse andmetel on vallas ca 65 reaalselt tegutsevat ettevõtet.

Põllumajandustootmiseks sobivad alad paiknevad Vihula, Sagadi, Annikvere ja Palmse külades, kus maaüksuste kõlvikuline jaotus soosib põllumajandustehnika ulatuslikku kasutamist. Praeguseks on piirkonnas järele jäänud ainult 3-4 põllumajandustootmisega tegelevat ettevõtjat.

Teenindusvaldkonna ettevõtetest tegeleb enamik ettevõtteid jaekaubanduse ning toitlustus- ja majutusteenuste osutamisega.

Ilmekalt iseloomustavad Vihula valla ettevõtlust OÜ Geomedia poolt tehtud haldusvõimekuse analüüsis (kättesaadav:

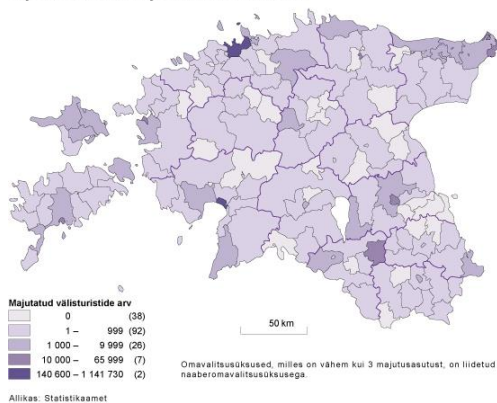
https://www.siseministeerium.ee/public/KOV_indeks_2013_aruanne_final.pdf)

toodud illustratsioonid, millest selgub, et Vihula vald on majandusüksuste arvu osas vabariigis tipus, kuid tööandjate poolt loodud töökohtade arvult oleme vabariigi arvestuses tagumises osas. Teisisõnu – Vihula valla ettevõtted on enamasti väike- ja miniettevõtted.

1.11.4 Turismi- ja puhkemajandus

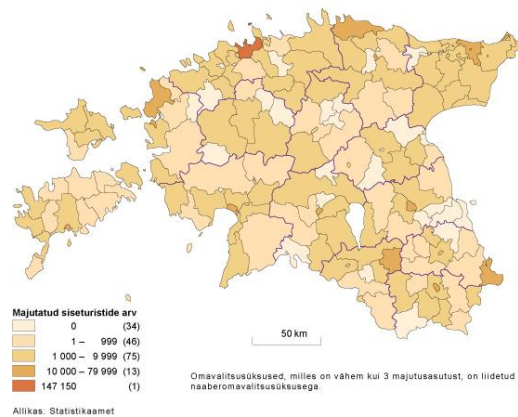
Lahemaa Rahvuspark on tõmbekeskus turistidele ja see annab vallale unikaalse võimaluse arendada keskkonnasõbralikku turismi- ja puhketegevust. Vallas on eelistatud reisikorralduse viisiks ökoturism, mis toetab loodus- ja kultuuripärandi säilimist ning kohalike elanike heaolu. Vihula vald on üks Eesti turismipiirkondadest ja siin on üheks ettevõtlusharuks puhkemajandus. Sellest annavad tõestust ka järgnevad illustratsioonid (joonised 15 ja 16). Paraku on suurem osa turismiga seonduvast rajatud lühikesele suveperioodile ja aastaringne turismiettevõtlus baseerub suuresti vaid mõisaturismil.

Majutustevõttes majutatud välituristid, 2010

Joonis 15 Ülevaade majutusteenusest (väliturism) (siseturism)

Majutustevõttes majutatud siseturistid, 2010

Joonis 16 Ülevaade majutusteenusest

Vallas tegutsevatest toidlustuskohtadest on neli restorani (Palmse, Sagadi, Vihula, Lahemaa Kohvikann), neli kõrtsi (Palmse, Altja, Sirena, O-kõrts Võsul) ja veel mitmeid hooajalisi söögikohti. Vallas on üle 33 majutustevõtet, majutuskohti 1173 (allikas www.puhkaeestis.ee), lisaks RMK poolt ettevalmistatud telkimis- ja lõkkeplatsid ning autokaravanide parkimiskohad. Suurima külastajate arvu suudab vastu võtta Käsma küla (293 majutuskohata), Võsul on 176 majutuskohata, Vihulas 149, Sagadis 86, Palmes 71. Ülevaate Vihula valla majutusasutustest annab lisas olev tabel nr 18.

Merelt saabuvate turistide teenindamisel on Vergi jahisadam, kus on võimalused randumiseks nii välis- kui ka kodumaistele alustele, kuid mis viimastel aastatel on sihtkohana oma atraktiivsust kaotamas. 2014.aastal valminud Eisma sadam on valla merele taas avanud.

Turismiga seonduvalt on üheks oluliseks teguriks sularahaautomaatide (praegu asub üks Võsu keskuse kaupluses) ja kütusetankimise võimaluste puudumine vallas.

1.12 Koostöö ja sõprussidemed

Vihula vallal on olnud koostöösidemed Laboe vallaga Saksamaalt, tänaseks on need katkenud. Võsu Põhikoolil on koostöö Sodankyla valla kooliga Soomest.

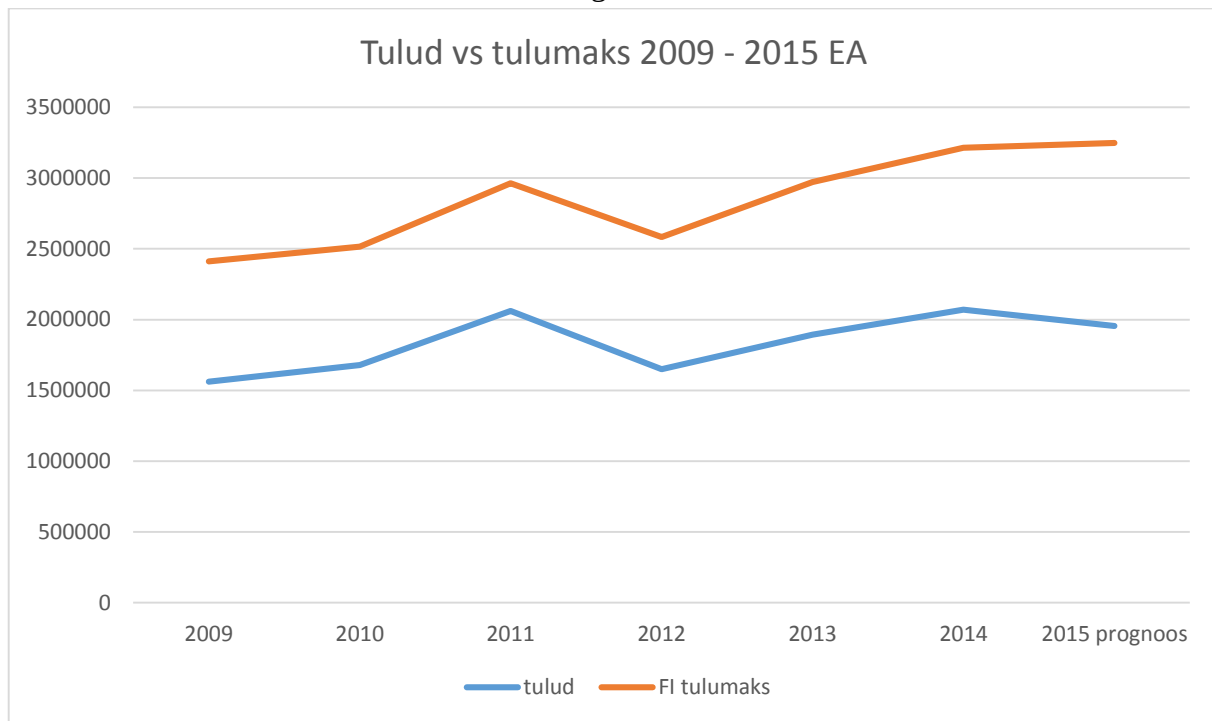
Haljala ja Vihula valla koostöös on asutud taastama suhteid Pyhtää vallaga Soomes.

Maakondlikul tasemel tehakse koostööd teiste omavalitsustega Lääne-Viru Ühisomavalitsuses.

1.13 Valla finantsolukorra ülevaade.

1.13.1 Tulud

Vihula valla 2015 aasta eelarves (koos lisaeelarvega nr 1) on planeeritud põhitegevuse tulused 1 955 012 eurot, kulueelarve suuruseks on 1 885 805 eurot, investeerimistegevuse osa 487 099 eurot, eelarve tulem -417 892 eurot, finantseerimistegevuse osa 417 892 eurot.

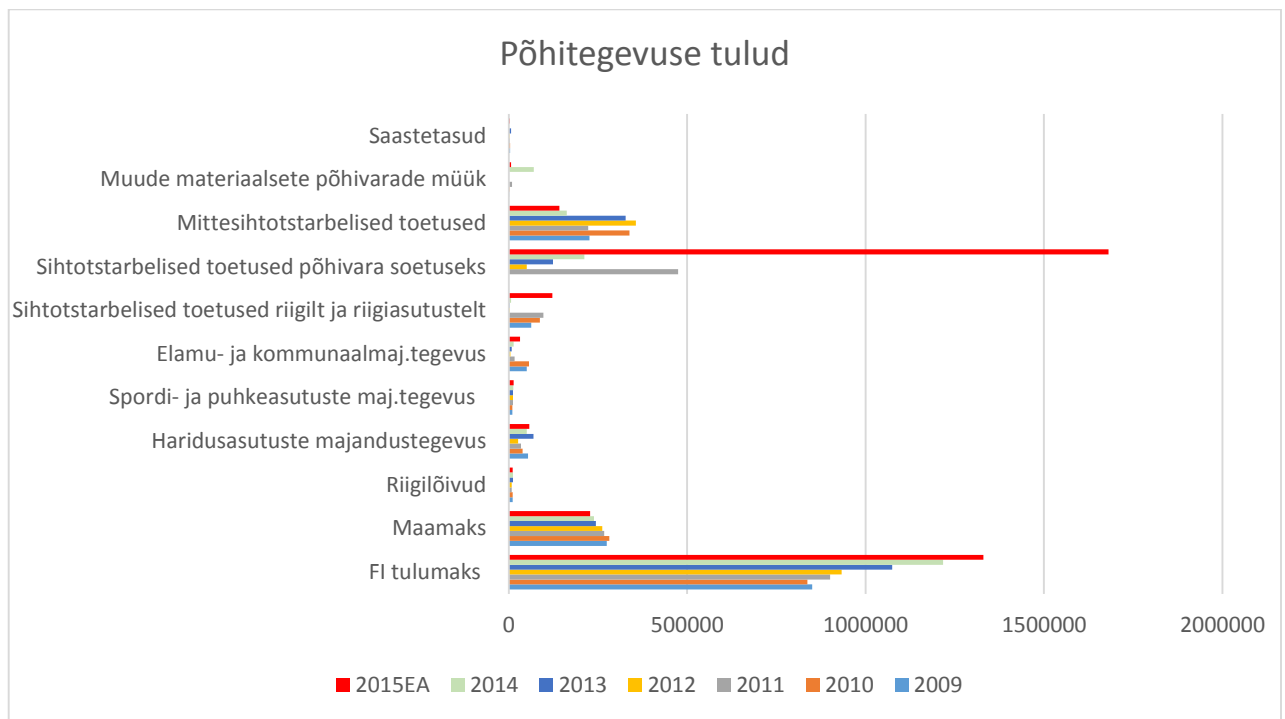

Joonis 17 Tulud kokku ja üksikisiku tulumaksu laekumine, eurodes 2009-2015 (Allikas: Vihula Vallavalitsus)

PÕHITEGEVUSE TULUD							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015EA
FI tulumaks	850037	837384	900483	933302	1074620	1216743	1330086
Maamaks	275072	281646	267825	262360	244431	239260	228400
Riigilõivud	11266	10745	8729	8601	12338	11513	10857
Haridusasutuste majandustegevus	53747	38499	34313	26423	69664	50126	57587

Spordi- ja puhkeasutuste maj.tegevus	10176	9977	11841	12142	11864	13272	13857
Elamu- ja kommunaalmaj.tegevus	50574	57153	16599	4949	8663	14132	31949
Sihtotstarbelised toetused riigilt ja riigiasutustelt	63398	86930	97092	2429	2170	6607	122176
Sihtotstarbelised toetused põhivara soetuseks	0	0	474362	50385	124165	212299	1680404
Mittesihtotstarbelised toetused	226198	337975	222587	356326	327627	162896	142243
Muude materiaalsete põhivarade müük	1301	1700	9600	0	0	70002	6704
Saastetasud	3658	3605	3127	2122	6396	461	3063
	1545427	1665614	2046558	1659039	1881938	1997311	3627326
Elanike arv	2015	2009	1970	1962	1958	1953	1912
Eur/elanik	775,25	835,78	1046,49	841,11	961,15	1022,69	1897,14

Tabel 1 Tulud 2009-2015 (Allikas: Vihula Vallavalitsus)

Joonis18 Tulud liigiti 2009 - 2015(Allikas: Vihula Vallavalitsus)

Maamaks

Vihula valla tulubaas on oluliselt läbi aastate kannatanud riiklike maamaksu³ puudutavate otsuste tõttu. Otsus vabastada looduskaitsealused maad 50% maamaksust on toonud vallale kahju ca 1 miljon €, otsus vabastada reservaadid 100%-lt maamaksust toob iga-aastaselt vallakassasse miinust ca 36 000€ ja 2013 kehtima hakanud seadusemuudatus, mis vabastas eluasemealuse maa, toob kahju ca 40 000€⁴.

Kohalikud maksud

Kohalike maksude osakaal on omavalitsustes olnud keskmiselt (2010) 1% tuludest. See on selgelt vähe ja viitab tegelikule kohalike omavalitsuste autonoomiale. Vihula vallas ei ole kohalikest maksudest perioodil 2006-2012 tulu saadud. Alates 01.01.2013 jõustus reklaamimaksu reguleeriv kord.

Tasandusfond

Lääne-Virumaa valdadest ei saa tasandusfondist toetust 1 omavalitsus –Vihula vald.

Segamini ei tohi ajada tasandus- ja toetusfondi, jagatakse nad ühe määruusega. Toetusfondiga jagatakse pedagoogide töötasu ja erinevad sotsiaaltoetused.

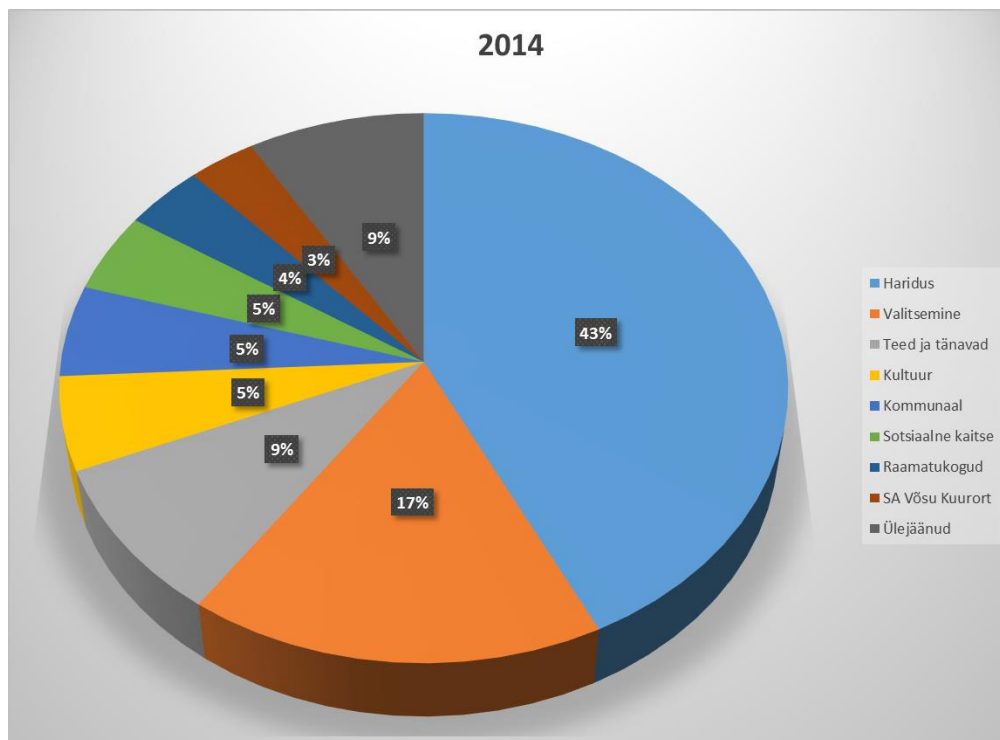
³ Maamaks on 100% kohaliku omavalitsuse eelarvesse laekuv maks

⁴ Tulumaksu tõstmisega saab kompenseeritud ca 14 000€

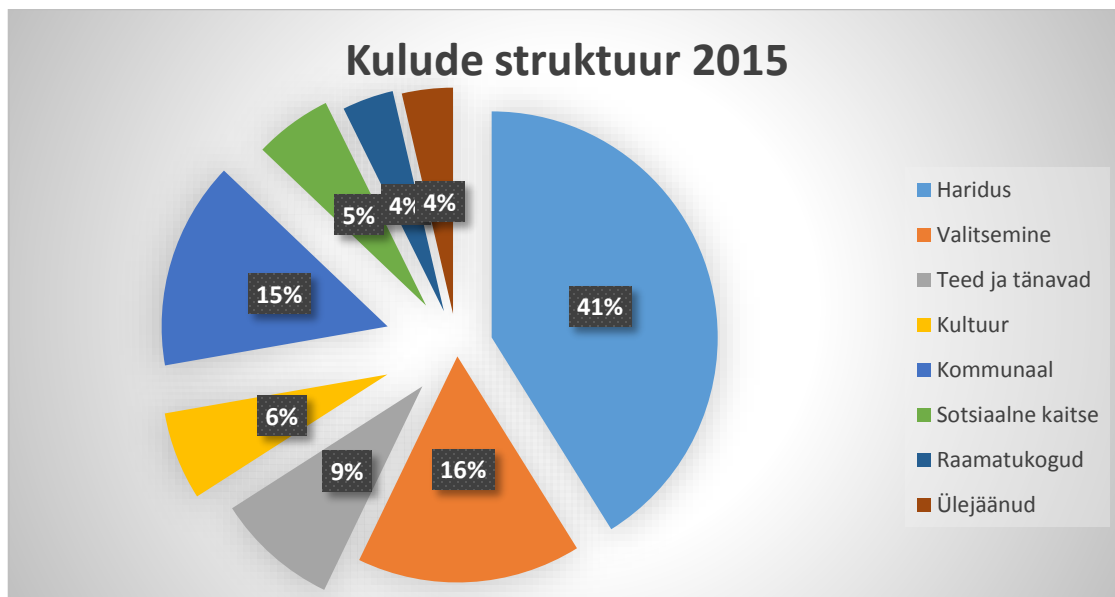
Vihula vallas on rahvastiku arvukus aasta aastalt vähenenud, samas on maksumaksjate arv kasvanud, kasvanud on ka keskmine väljamakse maksumaksja kohta ja sellest johtuvalt nii palgatulud kui ka KOV-ile laekuv tulumaks.

1.13.2 Kulud

Vihula valla peamine kuluvaldkond on haridus. Haridusega seotud kulud moodustavad sõltuvalt aastast ja investeeringutest 40 -50 protsenti kogukuludest.

Joonis 19 Vihula valla kulude struktuur 2014

Joonis 20 Vihula valla kulude struktuur 2015

1.13.3 Vabaühenduste tegevusest piirkonda laekunud vahendid

Vihula vallas on vabaühendustel keskmiselt suurem võimekus erinevatest abimehhanismidest vahendite saamisel. Osaliselt on see seotud ka valla võimetusega panustada erinevatesse tegevustesse ja sellest johtuvalt on ettevõtlikumad kogukonna liikmed otsinud ja leidnud võimalusi vahendite leidmiseks erinevatest allikatest.

LEADER

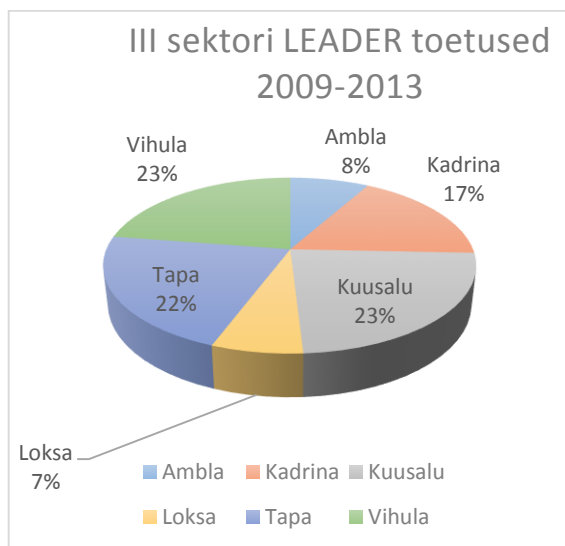
Vihula vald ja Vihula vallas tegutsevad mitmed OÜ-d ja MTÜ-d on MTÜ Arenduskoda liikmed. Selle MTÜ kaudu jagatakse LEADER programmist kohaliku tegevusgrupi toetuse vahendeid. Leader on Eesti maaelu arengukava (MAK) 2014–2020 neljas telg. Seda rakendatakse läbi Leader-meetme, mille eesmärk on edendada kohalikku algatust.

Tegevuspiirkonda kuulus kuni 2014.aasta alguseni 6 omavalitsust kolmest maakonnast – Kadrina, Vihula ja Tapa vald Lääne-Virumaalt, Kuusalu vald ja Loksas linn Harjumaalt ja Ambla vald Järvamaalt. Seoses Ambla liitumisega oma maakonna tegevusgrupiga alates 2014.aasta suvest 5 omavalitsust.

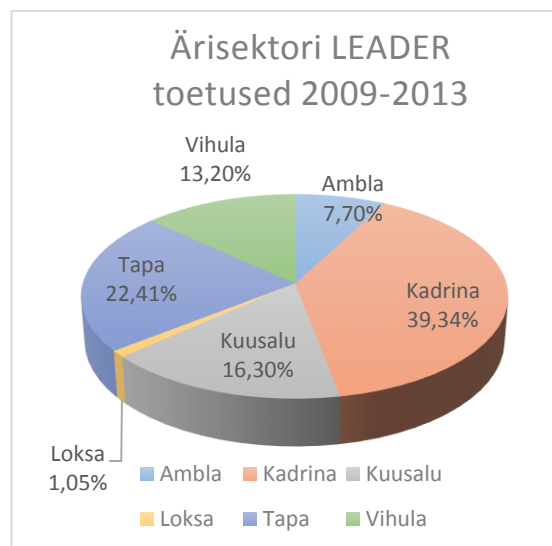
Tabel 2. MTÜ Arenduskoda algatanud omavalitsuste andmed

Omaavalitsus	Pindala km ²	Elanikke 01.01.2010	Elanikke 01.01.2011
Ambula vald	166,0	2320	2 286
Kadrina vald	329,3	5311	5 251
Kuusalu vald (endine Kuusalu v+Loksa v)	708,0	6810	6 810
Loksa linn	3,8	3210	3 094
Tapa vald (endine Tapa l+Lehtse v+Saksi v)	262,8	8731	8 611
Vihula vald (endine Võsu v+Vihula v)	364,9	2009	1 970
Kokku tegevuspiirkonnas	1834,8	28 391	28 022

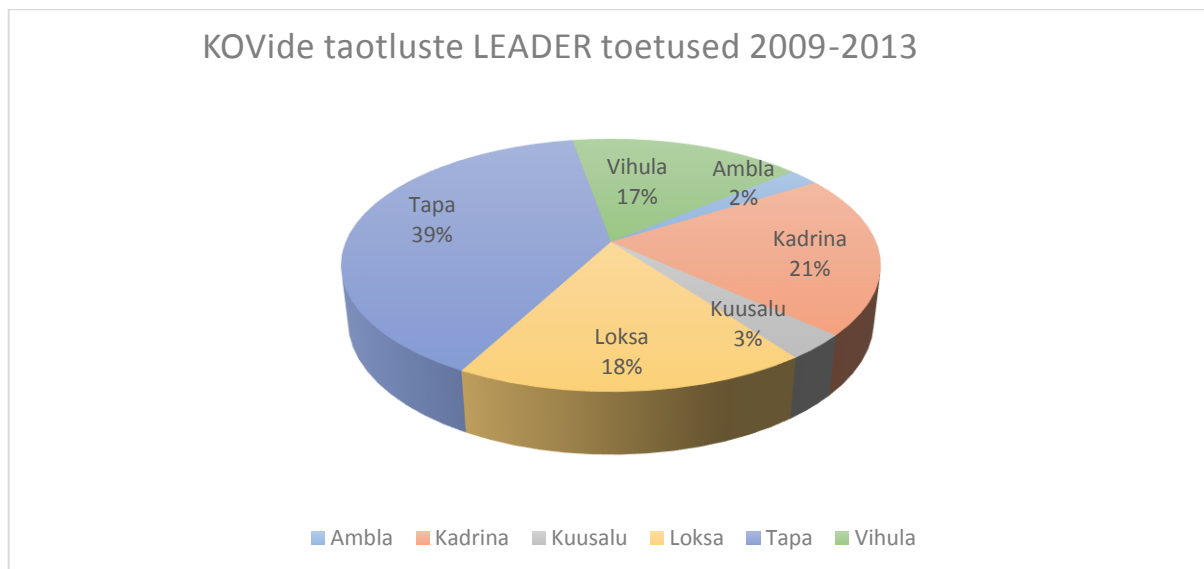
Joonistelt 21-24 (Allikas: MTÜ Arenduskoda) on näha Vihula valla ja vallas tegutsevate ettevõtete ja vabaühenduste aktiivsus ja õnnestumine projektide kirjutamisel, periood 2009-2013.

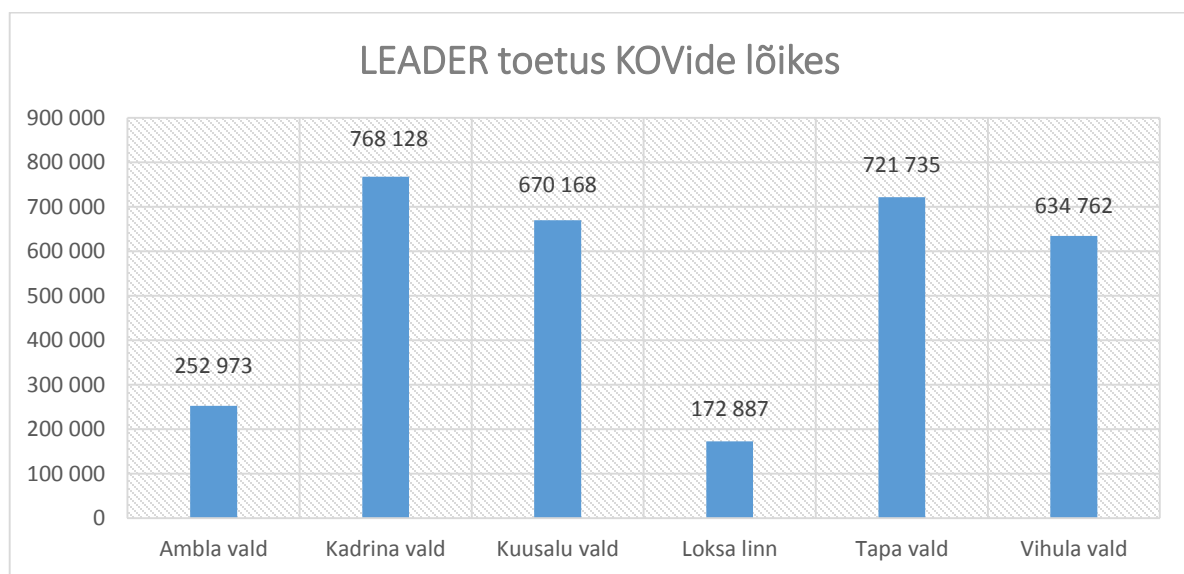
Joonis 21 III sektori LEADER toetused

Joonis 22 Erasektori LEADER toetused

Joonis 23 KOVI-ide LEADER toetused

Joonis 24 LEADER toetus KOV-ide lõikes 2009 - 2013

LEADER 2014 – 2020 perioodi ettevalmistus

Tulenevalt teostatud uuringutest, strateegia protsessi raames toimunud kaasamisüritustest, strateegia juhtgrupi seminaridest ning eelneva perioodi kogemusest keskendub perioodi 2014 - 2020 strateegia neljale peamisele prioriteedile, milleks on ettevõtluse arendamine, kogukondade ja nende teenuste arendamine, kultuuri- ja ajaloopärandi hoidmine ning läbiva teemana koostöövõrgustike arendamine. Kokku on kavandatud seitse meetet, mis toetavad LEADER-lähenemise põhiprintsiipe “uuenduslikkus” ja “integreeritud koostöö”. Meetmed on prioritseeritud alljärgnevalt:

Prioriteet 1 – ETTEVÕTLUS

Meede 1.1. Elulaadiettevõtluse toetus

Meede 1.2. Mikro- ja väikeettevõtete arendamine

Prioriteet 2 – AKTIIVNE JA HOOLIV KOGUKOND

Meede 2.1. Kogukonna investeeringute toetus

Meede 2.2. Aktiivne ja tegus kogukond

Prioriteet 3 – AJALOO- JA KULTUURIPÄRAND

Meede 3.1. Ajaloo- ja kultuuripärandi väärtustamise investeeringute toetus

Meede 3.2. Kultuuripärandi hoidmine

Prioriteet 4 – KOOSTÖÖVÕRGUSTIKUD

Meede 4.1. MTÜ Arenduskoda koostöö ja jätkusuutlikkus

Strateegiaperioodil 2014-2020 on kavandatud toetada kokku 445 erinevat projekti.

MTÜ Arenduskoda poolt koostatud strateegia on hindamisel Maaeluministeeriumis.

KALA-LEADER

Virumaa kalanduspiirkonda ühendab MTÜ Virumaa Rannakalurite Ühing (VRKÜ). VRKÜ tegevuspiirkond paikneb üheteistkümne omavalitsuse territooriumil: Aseri vald, Kohtla vald, Kunda linn, Lüganuse vald, Narva-Jõesuu linn, Narva linn, Sillamäe linn, Toila vald, Vaivara vald, Vihula vald, Viru-Nigula vald (vt Joonis 1).

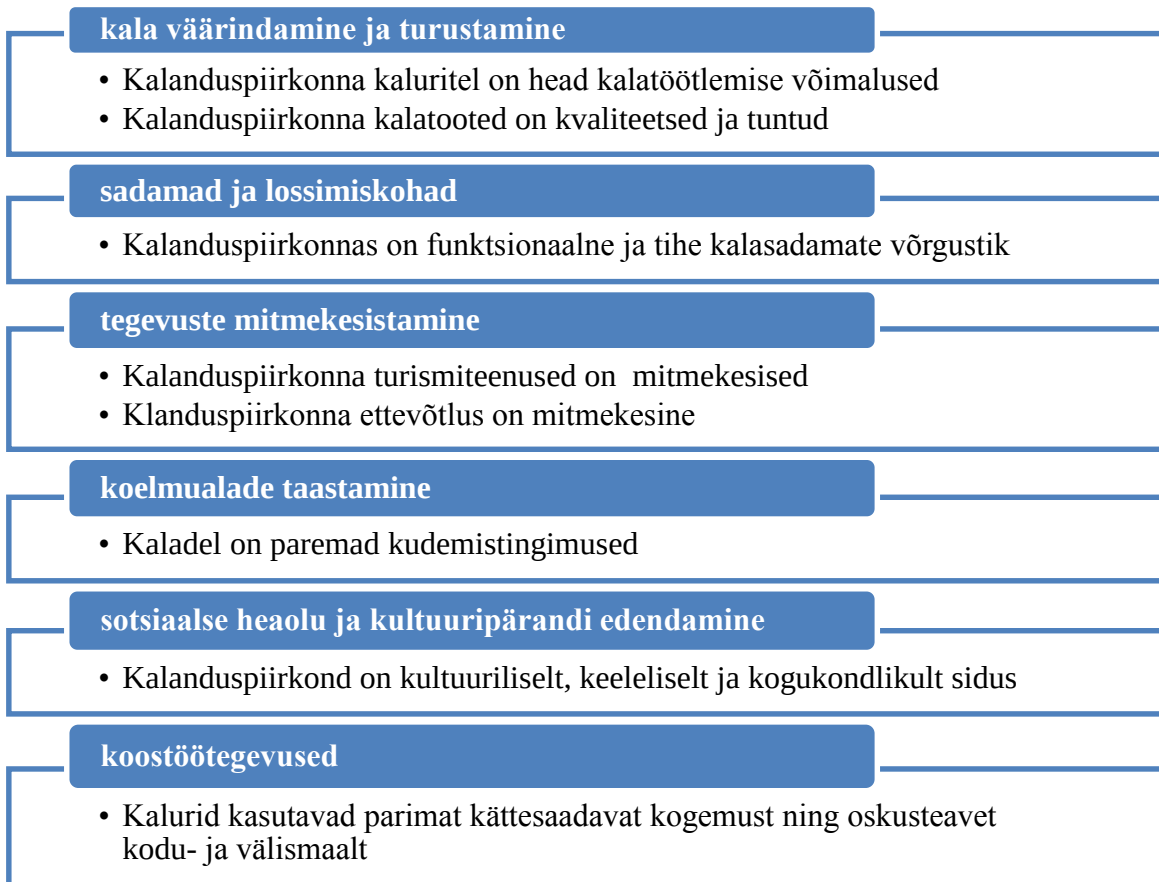

Joonis 25 Virumaa Rannakalurite ühingu territoorium. Statistikaameti kaardirakendus

Perioodil 2010 – 2014 rahastati 50 taotlust, kokku eraldati raha 2 361 192 eurot, sh

Vihula vallale (vabaühendused, ettevõtjad ja KOV, kokku 31 taotlust 13-nelt taotlejalt summas 1 420 859 eurot. Summa ei ole lõplik, sest lõplikud väljamaksed PRIA poolt veel pooleli.

Kala-Leaderi uue perioodi 2015 – 2022 strateegia ettevalmistamise protsess käib, selles on ära toodud järgmised prioriteedid:

Joonis 26 VRKÜ valdkondlike eesmärkide hierarhia (ülalt alla tähtsuse järjekorras)

1.14 Valla haldusstruktuur

Valla kõrgeimaks võimuorganiks on vallavolikogu. Volikogu on 13- liikmeline ja selle tööd juhib volikogu esimees. Volikogu tööd teenindab palgaline juhiabi. Vallavolikogu juurde on moodustatud 4 alalist komisjoni: revisjonikomisjon, majandus-ja rahanduskomisjon, sotsiaal- ja hariduskomisjon, kultuuri- ja noorsookomisjon.

Valla täidesaatvaks organiks on 5 liikmeline vallavalitsus, kellest 2 liiget on väljastpoolt valla haldusaparaati.

Vallavalitsuse struktuuri moodustavad järgmised talitused:

KANTSELEITALITUS

Vallasekretär

Kantselei juhataja

Jurist

Juhiabi (koht täitmata)

HALDUS-ja MAJANDUSTALITUS

Haldus- ja majandustalituse juhataja (koht täitmata, konkursi tähtaeg 10.august)

Kultuurispetsialist (koht täitmata)

Haldusspetsialist

Remonditööline (3 kohta, 1 täitmata)

Kalmistu koristaja (3 kohta)

Tänavakoristaja (3 kohta, 1 täitmata)

Rannaklubi koristaja

Majahoidja

Aednik (märts-okt.)

FINANTSTALITUS

Finantstalituse juhataja

Raamatupidaja

ARENDUSTALITUS

Arendusnõunik

EHITUS-ja KESKKONNATALITUS

Ehitus- ja keskkonnatalituse juhataja

Keskkonnaspetsialist

Registripidaja

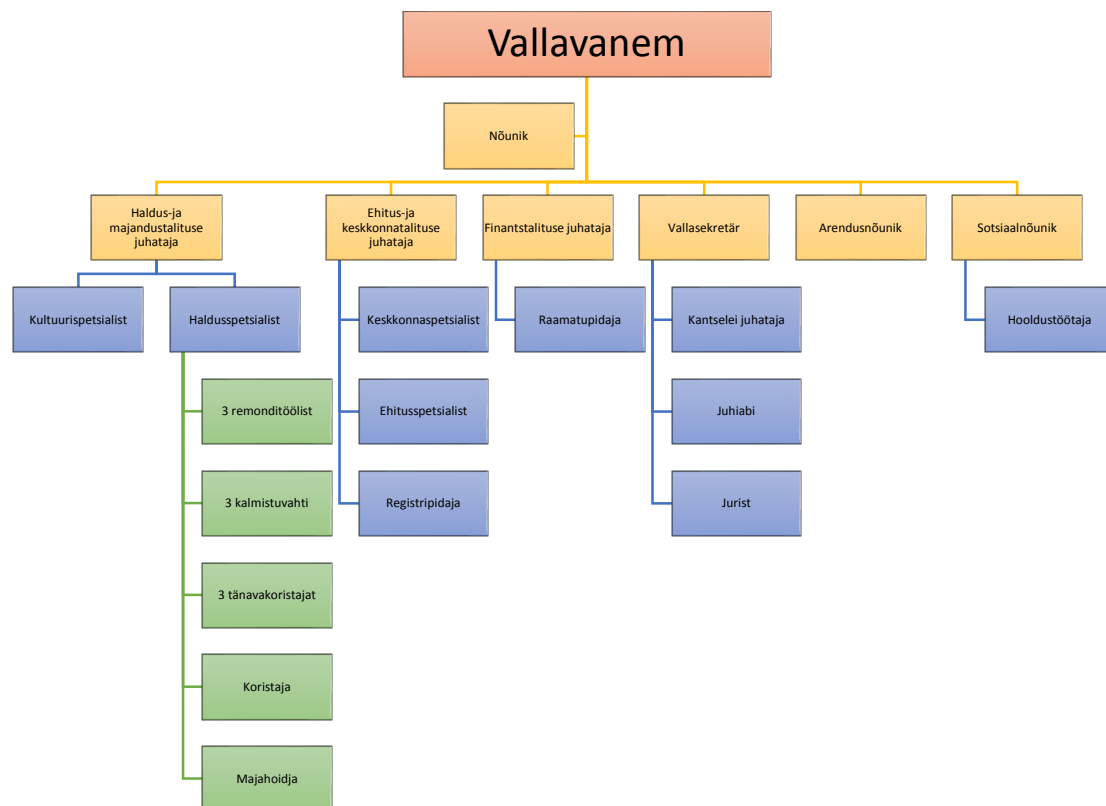
Ehitusspetsialist (koht täitmata)

SOTSIAALTALITUS

Sotsiaalnõunik

Hooldustöötaja

NÕUNIK

Joonis 27 Valla haldusaparaadi struktuur seisuga juuli 2015

Vallal on 6 vallavalitsuse hallatavat asutust: Võsu Kool (sh Võsu, Vihula ja Palmse lasteaiarühmad), Vergi, Karepa, Võsupere, Vihula ja Võsu raamatukogu.

2 KOONDHINNANG VIHULA VALLA ARENGUTASEMELE

Kohaliku omavalitsuse üksuste **haldusvõimekuse hindamisel**, mis viiakse igal aastal OÜ Geomedia poolt läbi kõigis Eesti kohalikes omavalitsustes, **saavutas Vihula vald 226 kohaliku omavalitsuse seas aastate 2009-2012 lõikes 48. koha**. Hinnati 6 valdkonda, mille hinne koosnes omakorda alamvaldkondade analüüsist. Vihula valla kohad valdkondade lõikes: heaolu - 6., majandus - 27., rahvas ja maa – 94., KOV organisatsioon – 80., KOV finants – 180., teenused – 163. (Allikas: Siseministeerium).

Järgnevalt on toodud kokkuvõtte Vihula valla olulisematest tugevatest ja nõrkadest külgedest, väliskeskkonnast tulenevatest võimalustest ja ohtudest (SWOT).

Tabel 3. Vihula valla SWOT-analüüs

TUGEVAD KÜLJED	NÕRGAD KÜLJED
Tallinn-Peterburi mnt lähedus Kiirelt arenev ettevõtlussektor (ettevõtete arvukuselt) Puhas elukeskkond Mitmekesine loodus Rikkalikult ajaloo-, arhitektuuri- ja kultuurimälestisi Munitsipaalmaa olemasolu, mis tugevdab omavalitsuse majanduslikku potentsiaali Vabade ja sobivate piirkondade olemasolu tööstusele ja elamupiirkondadele, samuti turismi ja puhkemajanduse arendamiseks Aktiivne huvi- ja kultuuritegevus, tugev vabaühenduste potentsiaal Maa ja loodusressursside mitmeotstarbelise kasutamise võimalused, sh maa kasutamine põllumajanduslikul otstarbel Säilinud loodusressursid Rahvuspark Aktiivne külaliikumine ja sellele omavalitsuse poolne toetus Mõningane teadlik ja aktiivne turismiturundus ja koostöö (mõisad, KEEL)	Vananev elanikkond, negatiivne iive Tehnilise infrastruktuuri arengu mahajäämus ja selle pidurdav mõju keskuse (Võsu) arengul Investeeringuteks raha nappus vallaeelarves Töö- ja teenindusala pendelränne, selle negatiivsed mõjud suhetele ja elukeskkonnale Töökohtade puudus ja inimeste töökohtadesuunaline liikumine, elama asumine mujale Lapsed liiguvad koos vanematega ja sellest johtuv koolilaste arvu vähenemine. Ühistranspordiga liikumisvõimaluste piiratus ennekõike valla eri osade vahel Huvitegevuse killustatus, paiguti tegevusvõimaluste vähesus Noorsootöö vähene koordineeritus, Elanike vastuseis uuendustele Valla eri piirkondade ebaühtlane areng Vähene kogukonnatunne mõningates külates Ühtse keskuse puudumine Suur hulk suve elanikke, kes tarbivad suure osa aastast avalikke teenuseid Vihula vallas,

Omavalitsuse poolt järjepidevalt tehtavad sammud elanike kaasamise suurendamiseks Võsu säilinud maine puhke-ja suvituskohana Keskmiselt jõukamate suveelanike teadlik registreerumine valla kodanikeks.	on registris mujal ja seega nendele teenuste osutamine toimub põhielanike arvelt Turismiteenuse sessoonne iseloom Piirkonna turismi valdavas osas passiivne iseloom Üldplaneeringu ajakohastamise venimine Poliitiline ebaprofessionaalsus, isiklike tunnete ja valla heaolu vahelise piiri hägustumine Rahvuspargi kaitse-eeskirjalised piirangud, mis ei arvesta elanike huve Keskvalitsuse päevapoliitilised otsused, mis nõrgendavad valla tulubaasi ja/või vähendavad elanike turvalisust (päästeamet, teedele suunatavad vahendid) Kinnistuomanike (kes elavad valdavalt mujal) vähene seotus vallaga ja huvi puudus valla arengute vastu Väikesadamate puudus Suvituspiirkond kui magnet varastele/kuritegevusele
VÕIMALUSED	OHUD
Oskuslik turundus „Lahemaa“ kaubamärgi kasutamisel Euroopa Liidu struktuurifondide toetusprojektide võimaluste kasutamine Välisinvestorite huvi äratamine ettevõtete tulekuks valda. Ettevalmistavate tegevuste teostamine (infrastruktuur, arengusuunad ja soovid) <u>Eesmärk – aastaringised töökohad ja inimeste valda tagasi toomine</u>	Ääremaastumine⁵ Noorte lahkumine vallast, elanikkonna vananemine Laste arvu vähenemisest johtuv hariduse kvaliteedi langus Suvalpiirkondadega ja turistidega kaasnevad negatiivsed mõjud: prügistamine ja kuritegevuse kasv

⁵ Eesti Inimvara raport 2010

(a) ääremaastuvad vallad - ääremaastumise tunnuseks loetakse rahvastiku kahanemine kas viimase 50 aasta jooksul vähemalt poole võrra või alates 2000. aastast keskmiselt vähemalt 1% aastas;

(b) ääremaastumiskõrged vallad - vallad, kus elanike tihedus jääb alla 8 in/km² või mille kaugus suuremast keskusest on üle 50 km;

(c) vallad, mille keskus on linnadega küll hästi ühendatud, kuid mille üksikud osad (kandid) on väga hõredalt asustatud ja halvasti kättesaadavad;

Võsu maine taastamine ja rannateenuste parandamine Võsu Rannaklubi ala ideekonkursi läbi viimine ja nimetatud ala perspektiivi määratlemine <u>Eesmärk – aastaringsed töökohad ja inimeste valda tagasi toomine</u> Riigi ja kohaliku omavalitsuse avalike teenuste rahastamises selguse saavutamine Elanike tervise väärtustamine Sporditegevuse aktiveerimine – spordihoone kasutamise efektiivistamine Elanike teadlikkuse kasv, osalus- ja vastutustunne kodukoha arengu eest Elanike huvi külastusteks, reisimiseks ja looduses viibimise vastu Arenduskoja võimaluste jätkuv tulemuslik kasutamine	Valla muutumine suurte keskuste "suvilarajooniks" ning selle tulemusena nõrk identiteeditunnetus Piirkonna atraktiivsuse vähenemine ja konkurentsivõime kadumine puhkepiirkonnana Rahvuspargi keelude-käskude karmistumine ja selle negatiivne mõju arengule Ühistranspordi korraldamise puudujääkidest tulenev elanike rahulolematus ja piirkonna maine ja atraktiivsuse langemine koos keskkonnakoormuse kasvuga Riigi ja kohalike omavalitsuste vastandumine, avalikeks teenusteks raha nappus Keskvalitsuse jätkuvad päevapoliitikast johtuvad otsused. Pika perspektiivi puudumine. (Päästekomando likvideerimine, mängud maamaksuga jms) Majanduslanguse järelmõjudest tulenevad prognoosimatud ohud seotuna töötusega, elanike toimetulekuga, vallaeelarvesse laekumistega Rumalad otsused kohalikul tasemel
--	---

Vihula valla olulisemad tugevad küljed

Vald paikneb rahvusvahelise tähtsusega Peterburi-Narva-Tallinn-Skandinaavia transpordikoridori läheduses, mis on üks kolmest Eesti arengus olulisemast transpordi- ja arengukoridorist, mille kaudu toimub kaasajal meie piirkonnas ca 30% Eesti rahvusvahelisest kaubaveost.

Valla olulisim rikkus on mitmekesine looduskeskkond. Tähtis ja rohkelt võimalusi pakkuv valla tugev külg on valla paiknemine mere ääres. Vihula valla 40 km lääne-idasuunalise ulatuse kohta on vallal ca 100 km tugevalt liigendatud rannajoont, kus kivikülvised neemed paiknevad vaheldumisi liivaste lahepõhjadega. Valda iseloomustab hõre asustus ja suur metsasus (ca 70%). Siin paikneb rohkelt looduslikke vaatamisväärsusi. Valla looduskeskkonna väärtust iseloomustab enamiku

territooriumi kuulumine Eesti esimese rahvusparki – Lahemaa Rahvusparki koosseisu, mistõttu piirkonda tuntaksegi rohkem Lahemaana. Tänu Lahemaa Rahvusparki tegevusele on siinne piirkond tuntud oma väärtusliku loodusmiljöö poolest ning atraktiivne loodusturistide seas. Siinne elanik hindab rahulikku keskkonda, mis on saavutatud ennekõike läbi ehitustegevuse ja loodusvarade kasutamise piirangute.

Vald on rikas ajaloo- arhitektuuri- ja kultuurimälestiste poolest, mida iseloomustavad Palmse, Sagadi ja Vihula mõisakompleksid, kalurikülad (Altja), kapteniküla Käsmu ja paljud teised vaatamisväärsused.

Üheks oluliseks tugevuseks on nõukogudeaegse perioodi järgsele külastatavuse taandarengule vaatamata piirkonna säilinud (eriti Võsu) imago puhke- ja suvituskohana, mis kahjuks aasta-aastalt asendub nostalgilise mälestusega kunagisest puhkepiirkonnast.

Valla üheks tugevaks küljeks on ka tiheda ja suures osas kõvakattega teevõrgu olemasolu.

Vihula valla olulisemad nõrgad küljed

Vihula valla olulisemaks nõrgaks küljeks on sesoonsus – valdavalt turismi- ja puhkemajandusele orienteeritud valla kohalolev elanikkond kasvab suveperioodidel talveperioodiga võrreldes mitmekordseks. Sesoonsus mõjutab kohaliku kaubanduse ja teenindusvõrgu arengut. (talveperioodil toitlustusvõimalused piirkonnas peaaegu puuduvad). Kohalik kaubandus- ja teenindussfäär võimaldavad rohkem hooajalisi kui aastaringseid töökohti. Aastaringsete töövõimaluste vähesuse tõttu on vallas suhteliselt vähe püsielanikke. Sesoonsusega seotud on kindlasti ka piirkonna turismi passiivne iseloom (vaatamisväärsuste külastamine, rannas puhkamine jms), mis sõltub tugevalt ilmastikuoludest. Piirkonna probleemiks on samuti Võsu kui kunagise populaarse suvituskoha taandareng. Idast lähtuv turism on kadunud, lääne turistid teevad peamiselt vaid ühepäevaseid sõite piirkonda.

Teiseks valla nõrgaks küljeks, mis on Eestis tervikuna valdav probleem, on valla vananev elanikkond. Üheks selle põhjuseks on negatiivne iive, mida põhjustab nii üldine sündimuse vähenemine kui ka noorte perede arvu vähenemine. Noored ja sealhulgas ka noored pered on sõltuvad haridusvõimalustest ja tööturust ning eelistavad püsielupaigana suuremaid tõmbekeskusi (Rakvere, Tallinn) ja nende lähitagamaid. Vald on oma loodusliku atraktiivsuse ja suvilapiirkondade tõttu püsielupaigana atraktiivne rohkem vanemale elanikkonnale, kes on tööturust sõltumatud ja nõuded kaubandus-teenindussfäärile väiksemad. Vananeva elanikkonna tõttu suurenevad valla kulutused sotsiaalsfäärile.

Valla üheks nõrgaks küljeks on valla hõre asustus ja ühtse keskuse puudumine. Võsu kui vallakeskus on nõrgalt arenenud ja paikneb tihti vastassuunas inimeste peamistele liikumissuundadele (Rakvere, Tallinn). Vald koosneb mitmetest esmatasandi piirkondadest, mis omavad teise tasandi tõmbekeskusena naaberomavalitsuste keskusi (Haljala, Kadrina Kunda, Loksa). Mõnede vallaosade ja senise keskuse omavaheliseks sidumiseks on probleemiks nõrk ühistranspordiühendus.

Üheks valla nõrgaks küljeks on ka Lahemaa Rahvuspargis kehtivatest piirangutest tulenev loodusvarade (maavarade) tööstusliku kasutusväärtuse puudumine. Probleemiks ja kohalikkude majandusarengut pärssivaks muutub see juhul, kui ei suudeta efektiivselt ära kasutada loodusvarade (peamiselt metsade) puhkemajanduslikku potentsiaali. Samuti on kehtestatud piirangud ehitustegevusele, mistõttu on raskendatud kinnisvara arendamine ja läbi selle omakorda elukeskkonna pidev areng. Kirjeldatud olukord toob kaasa piirkonna ääremaastumise, kus püsielanikkond asendub suveelanikega

Valla ulatusliku rannaala tõttu on probleemiks ka väikesadamate vähesus. Kaasaegsed merele pääsu võimalused on kasinad: olemas kunagi konkurentsivõimeline, aga tänaseks ainult hooajaliselt töötav Vergi jahisadam, väikesadam Käsmus ja Kala-Leaderi abiga ehitatud Eisma ja Võsu sadam. Väikesadamate arenguprobleemide põhjusteks võivad olla nii Eesti elanike suhteliselt madal maksujõud ja väikelaevanduse madal arengutase kui ka Eesti võimaluste vähenemine atraktiivsuse või vähenemine reklaam Läänemeremaade väikelaevaomanike seas.

Olulisemad võimalused Vihula valla olukorra parandamiseks

Arvestades üha suurenevat nõudlust maailmas loodusliku ja puhta keskkonnaga seotud privaatsete turismi- ja puhkevõimaluste järele ning Vihula valla tugevaid külgi - mitmekesine looduskeskkond - on vallas suurimad eeldused puhke- ja turismimajanduse arendamiseks ja selle abil uute töökohtade loomiseks. Kohalikud kultuuriajalugu ja –objektid ning elanike traditsioonid on üheks eelduseks kultuuriürituste elavdamiseks aastaringselt. Võimaluste realiseerimine eeldab piirkonna huvirühmade (kohalik omavalitsus, era- ja kolmas sektor, Keskkonnaamet, RMK) mitmekesist koostööd valla turismi- ja puhkevõimaluste atraktiivsuse tõstmisel, aktiivse puhkuse võimaluste mitmekesistamisel ja kultuurielu aktiveerimisel ning talvise perioodi turismi- ja puhkevõimaluste väljaarendamisel. Samuti on vajalik kootöö ja võrgustumine teiste puhkemajanduspiirkondadega Eestis ja Läänemere regioonis, et ühtse piirkonnana olla konkurentsivõimeline puhketeenuste osutamisel. Igati tuleb suurendada informatsiooni kättesaadavust Vihula vallas leiduvatest puhkevõimalustest ning lülitada need üleeuroopalistesse turismikettidesse.

Tallin-Peterburi mnt areng, mis aitab kaasa arengukoridoride tekkimisele ja töövõimaluste kättesaadavusele (loob eeldused vallas igapäevase tööalase pendelrände arenguks) ning Vihula valla

looduslik atraktiivsus ja tihe teedevõrk loovad tulevikus eeldused valla atraktiivsuse tõusuks püsielupaigana, mis võimaldab suurendada valla püsielanikest maksumaksjate arvu ja omakorda parandada valla majanduslikku elujõudu. Võimaluse realiseerimiseks on oluline vajalike elamualade reserveerimine, kaasaegse tehnilise infrastruktuuri sh kaasaegsete kommunikatsioonivõimaluste väljaarendamine, valla haridusvõimaluste mitmekesistamine ja konkurentsivõime tõstmine.

Vihula valla olulisemad väliskeskkonnast tingitud ohud

Tõsiseks ohuks peetakse piirkonna tähtsuse vähenemist suvitus- ja puhkepiirkonnana. Selle põhjuseks võivad olla näiteks suutmatus valla puhkemajanduslikku potentsiaali täiel määral ära kasutada, suutmatus täita EL seadusandlusest tulenevaid normatiive keskkonnapuhtuse ja tarbijakaitse osas (teenindussfäär), kultuurielu soikumine ning allajäämine konkurentsivõime teistele turismi- ja puhkepiirkondadele. See viib teenindussfääri taandarengule, töövõimaluste ahenemisele ja elanike väljarände, koolide sulgemisele ja valla üldise majandusliku elujõu langusele. Piirkonna tähtsuse vähenemisele suvitus- ja puhkepiirkonnana võib viia ka valla ühe olulise väärtuse – miljööväärtuse - kahjustumine kontrollimatu ehitustegevuse tulemusena rannaaladel, atraktiivsemate loodus- ja kultuuriobjektide koormustaluvust ületava tarbimise tõttu ning suutmatuse tõttu välja arendada efektiivne prügimajandus ja tagada valla heakorrastatus.

3 VIHULA VALLA ARENGUVISIOON AASTAKS 2025

Vihula vald on aastaks 2025:

- mereäärne kauni looduse, valdavalt Lahemaa Rahvusparki territooriumil asuv, looduslikku mitmekesisust säilitav, kaitsev ja väärtustav ning säästva arengu põhimõtteid järgiv omavalitsus
- kaasaegse taristuga, aastaringselt töökohti pakkuva ettevõtlusega, väljaarendatud väikesadamatega ning kõigi piirkondade elanike vajadusi rahuldava ühistranspordikorraldusega tasakaalustatud arenguga omavalitsus;
- heakorrastatud ja hästitoimivate kultuuri- ja huviväärtuste ning aktiivse kultuurieluga puhke- ja turismipiirkond Läänemere regioonis;
- looduslähedane, turvaline, tervislik ja mainekas elamispiirkond;
- koostööle ja ühistegevusele tuginev, sihipärase ning stabiilse arenguga atraktiivne ja edukas omavalitsus.

4 VIHULA VALLA ARENGUMODEL

Vihula valla arengumodeli ülesanne on tuua välja valla perspektiivsed prioriteetsed arengusuunad ja nende piires püstitatud eesmärkide saavutamise lahenduste (strateegiad), mille järgi sihipäraselt tegutsedes on võimalik püstitatud arenguvisioni realiseerida. Arengumudel põhineb valla arengueelduste (sisemiste tugevuste ja väliste võimaluste) realiseerimisel, arvestades seejuures alljärgnevat põhimõtet:

Jätkusuutlikkus – valla elujõu ja elanike elukvaliteedi areng toetab piirkonna põhiliste väärtuste-loodusliku keskkonna, kultuuripärandi ja traditsioonide - säilimist ja säästlikku arengut;

Koostöö – avaliku, era- ja kolmanda sektori ühistööst tuleneva sünergia genereerimine valla ühtse identiteedi võimendamisel ja valla tasakaalustatud ning efektiivse arengu tagamisel;

Innovaatilisus – uute ideede ja lahenduste väljatöötamise, kasutuselevõtu ning levitamise toetamine, mis on suunatud valla konkurentsivõime kasvule ja elanike elukvaliteedi parandamisele;

Demokraatia – kõigile elanikele võimaluste tagamine valla elus aktiivselt osalemiseks ning positiivsete muutuste esilekutsumiseks.

Vihula valla strateegilise arendustegevuse üldiseks ülesandeks, mis on käsitletav ka omavalitsuse **missioonina**, on:

VIHULA VALLA ELANIKE HEAOLU PARANDAMINE JA VALLA MAJANDUSLIKU ELUJÕU NING KONKURENTSIVÕIME TÕSTMINE

Ülesande täitmine eeldab vallas tööealise ja töövõimelise elanikkonna suurendamist, mille eelduseks on edu saavutamine kahes peamises arengusuunas:

- Valla elanike töövõimaluste mitmekesistamine ja uute töökohtade loomine kohalikule omapärale rajaneva aastaringse tegevusega turismi- ja puhkemajanduse arendamise ning tööalast pendelrännet pidurdavate meetmete rakendamise abil;
- Atraktiivse elukeskkonna loomise kaudu püsielanikkonna suurendamine (uute püsielanike juurde meelitamine linnastunud aladelt.)

VALLA KÕRGE HALDUSSUUTLIKKUS NING AVALIKU-, ERA- JA KOLMANDA SEKTORI MITMEKESINE TULEMUSLIK KOOSTÖÖ

Valla strateegilistes arengusuundades edu saavutamine eeldab arengumudeli käivitamist, mille tähtsamad koostisosad on alljärgnevad:

- **Valla haldussuutlikkuse tõstmine**

Valla arengu üheks võtmeküsimuseks on avaliku-, era- ja kolmanda sektori koostöös ühtse sünergia saavutamine valla arengu põhisuundade üle otsustamisel ja valla arengu teostamisel.

Aktiivne roll on siin täita valla juhtorganitel (volikogul ja valitsusel), kelle ülesandeks on valla arengu eestvedamine ja arengudokumentide (valla arengukava ja üldplaneering) välja töötamine, kehtestamine, monitoorimine ja uuendamine. Arenguplaanide tulemuslikuks elluviimiseks on vajalik sihipärane juhtimistegevus ja tulemustele orienteeritud professionaalne ametnike meeskonnatöö. Selleks on vaja rakendada spetsialistid, kellel on vastav ettevalmistus ning tagada professionaalsuse säilumine läbi asjakohaste koolituste.

Omavalitsuse töö tulemuslikumaks muutmisel on oluline valla elanike laiapõhjaline kaasamine omavalitsuse otsustusprotsessi. Selleks on vaja tõhustada külavanemate kui külaühiskonna esindajate rolli omavalitsuse strateegiate kujundamise osana. Üksikute külade huvide koondamine nn. omakandi⁶ põhimõttel ja külaliikumise organisatsioonide (külaseltside) tegevuse aktiveerimine nendes piirides võimaldab moodustada tegusamaid külaorganisatsioone, mis aitab kaasa esmatasandi keskustevõrgu väljakujunemisele ning suurendab kohalikku identiteeti.

- **Koostöö arendamine avaliku, era- ja kolmanda sektori vahel valla ühtse maine kujundamisel**

Vajalik on erinevate huvigruppide koostöö arendamine ja tõhustamine valla maine kujundamisel ning vallas olevate võimaluste reklaamimisel. Ühtsete mainekujunduspõhimõtete (ühtsete sümboolikaelementide, nt „Lahemaa“ jms) rakendamine, ühiste reklaamtrükiste väljaandmine, ühiste reklaami- ja tulusündmuste korraldamine võimaldab kujundada valla ühtset mainet ja soodustada turismi- ja puhkemajanduse arengut. Üheks võimaluseks oleks avaliku ja erasektori ühise koostöönõukogu (-organisatsiooni) moodustamine vajalike ideede väljatöötamiseks ja osapoolte omavahelise koostöö koordineerimiseks.

- **Koostöö arendamine naaberomavalitsustega**

Sõltumata Vabariigi Valitsuse haldusterritoriaalsetest reformikavadest on vajalik koostöö tõhustamine naaberomavalitsustega. Eesmärgiks on omavalitsuse funktsioonide suurem efektiivsus, arendades koostööd naaberomavalitsustega ühiste funktsioonide rakendamisel avalike teenuste osutamisel, mille

⁶ Kant on elanike esmane ruumiline kooslus, mis põhineb piirkondlikul identiteedil. Kant on elanike ühtekuuluvustundel ja piirkondlikul samastumisel põhinev väikseim ühendus. Kandi piires toimuv läheb selle elanikele korda, enamasti üksteist tuntakse ja ollakse kursis kandi toimuvaga. Kandi piir lõpeb seal, kus elanikud tõmbavad piiri “meie-nemad”. Eesti on kandi ulatus enamasti suurem kui üksik administratiivne küla, moodustades esmatasandi keskuse ümber koondunud küladest. Kandi ulatus on tihti +/- 5 km.

teeninduspiirkonnad ületavad valla territooriumi piire (haridus, meditsiin, ehitustingimused, infrastruktuur jt). Koostöö arendamine naabervaldade ja ka sõprusvaldadega teistest riikidest on vajalik ühiste arendusprojektide koostamiseks ja osalemiseks rahvusvahelistes koostööprogrammides lisaressursside hankimiseks, seda eriti keskkonnakaitse ja looduskeskkonna säästva arengu tagamise osas ning puhkemajandusvalla idee realiseerimisel.

ARENENUD ETTEVÕTLUS, TURISMI- JA PUHKEMAJANDUS

Puhkemajanduse ja turismi arendamise osas on peamiselt vaatamisväärsustega tutvumisele suunatud ühepäevaturismi kõrval kõige olulisem hooaega pikendavate, puhkajate arvu suurendavate ja turistide/külaliste piirkonnas viibimise kestust pikendavate meetmete rakendamine. Vajalik on komplektsete ja omanäoliste turismitoodete (mastaapsed kultuuriüritused, temaatilised suvelaagrid, puhkusepaketid, sempoosusest sõltumatu seminari-ja/või SPAteenused jms) väljaarendamine. Turismi- ja puhkemajanduse aastaringse käibe tagamiseks on vaja mitmekesistada ja laiendada seminari- ja konverentsiturismi tingimusi ja tegevusi. Piirkonna turismi propageerimine läbi tuntud kaubamärgi „Lahemaa“

- **Kultuurielu elavdamine⁷**

Aastaringset mitmekesistest ja vallast väljapoole suunatud ürituste korraldamine võimaldab suurendada piirkonnas viibivate turistide arvu ning mõjub positiivselt kohalikule teenindussektorile. Selleks on vajalik omavalitsuse sihipärane tegevus oluliste kultuuriürituste toetamisel ning omavalitsuse ja eraettevõtjate vahelise koostöö arendamine ideede väljatöötamiseks ja mastaapsete ürituste korraldamiseks ning teenindamiseks. Üheks võimaluseks oleks omavalitsuse toel ja initsiatiivil avaliku sektori ning teenindusettevõtete ühise organisatsiooni loomine.

- **Aktiivse puhkuse veetmise võimaluste mitmekesistamine**

Piirkonnas puhkajate arvu suurendamine ja piirkonnas viibimise aja pikendamise jaoks on vajalik aktiivse puhkamise ja ajaveetmisega seotud võimaluste oluline mitmekesistamine ja kodumajutusteenuse ning turismitalude arendamine, millega peab kaasnema aktiivne valla maine kujundamine puhkuseveetmise sihtkohana.

Üldkasutatavate puhkealade(kohtade) väljaarendamine, matka- ja õpperadade valiku mitmekesistamine ja sportimisvõimaluste loomine ning jalgratturitele suunatud infrastruktuuri väljaehitamine mitmekesistab tingimusi aktiivseks puhkuse veetmiseks ja sportimiseks.

- **Võsu puhkemajandusliku väärtuse taastamine**

Oluline on Võsu aleviku piirkonna keskusfunktsiooni taastamine ja väljaarendamine nii atraktiivse nädalalõpu ning puhkuse veetmise kohana, kui ka leida võimalused nädala- ja aastaringseteks tegevusteks. Selleks on vajalik Võsu supelranna rahvusvahelisel tasemel väljaehitamine, erineva taristu ajakohastamine (oluliseim vee- ja kanalisatsioonilahenduste tänapäevastele nõuetele vastavaks viimine), paadi-ja jahisadama rajamine, spordikompleksi väljaehitamine, vabaõhulava rajamine,

⁷ Ei ole mõeldud ürituste arvu tõstmist, vaid olemasolevate kvaliteedi parandamist läbi erinevate tegevuste

terviseraja taastamine, Võsu üldise heakorra parandamine ja muude puhkajatele vajalike teenuste väljaarendamine. Vajalik on ka Võsu sesoonsuse vähendamiseks seminaride ja konverentsitingimuste mitmekesistamine ning taastusravi võimaluste loomine.

- **Turismi- ja puhkemajandusteenuste mitmekesistamine ja kvaliteedi tõstmine**

Puhkemajanduse arengu seisukohalt on oluline majutusvõimaluste kvaliteedi ja hinnataseme mitmekesistamine ning teeninduskvaliteedi parandamine. Kodumajutuse propageerimine ja vastavate koolituste korraldamine ning arenenud piirkondade edukate lahenduste kasutamine loob eeldused majutusasutuste teenuste kvaliteedi tõstmiseks. Jalgratta- ja paadilaenutusteenuste arendamine ning tingimuste loomine autokaravanide peatumiseks võimaldab perspektiivis suurendada piirkonnas peatuvate ja ringiliikuvate turistide hulka ning suurendada kohalike teenuste tarbimist. Kõige nimetatud tegevuste tegemisel on põhiliseks sesoonsuse vähendamise võimaluste leidmine.

- **Traditsiooniliste maamajandustegevuste arendamine**

Piirkonna miljööväärtust soodustavate maaharimisviiside, ranna(kaluri)külade traditsiooniliste tegevuste soodustamine erinevate majandusmehhanismide rakendamise abil (n rannikualade kultuurmaastike hooldamiseks lambakasvatuse doteerimine riigi poolt jms) ja traditsiooniliste tegevuste baasil turismitoodete väljatöötamine toetab piirkonna tööhõivet ja aitab kaasa valla turismi- ja puhkemajanduse arengule.

- **Valla kättesaadavuse suurendamine merelt**

Täiendavate paadisadamate rajamine ja olemasolevate edasiarendamine, samuti avaliku juurdepääsu tagamine avalikus kasutuses olevatele rannaladele ja sildumiskohtadele võimaldab suurendada valla atraktiivsust meritsi liikujate sihtkohana, mis omakorda mõjub soodsalt kohaliku teenindussfääri arengule.

- **Vallas paiknevate võimaluste aktiivne reklaamimine oluliste arengu- ja transpordikoridoride ja liiklussõlmede juures**

Valda ja vallas paiknevaid võimalusi tutvustava ja nendeni jõudmist juhendava informatsiooni kättesaadavaks tegemine oluliste arengu- ja transpordikoridoride (Via Viroonia) ning liiklussõlmede (Rakvere) juures (infostendid, viidad, infomaterjalid teenindus- ja kaubandusasutustes) võimaldab koostöös Maanteeametiga suurendada valda külastavate inimeste hulka ja vältida transpordikoridoride arenguga seotud negatiivseid külgi.

JÄTKUSUUTLIK LOODUSKESKKONNA KASUTUS, VALLA KÕRGE MILJÖÖKVALITEET JA VÄÄRTUSTATUD KULTUURIPÄRAND

- **Looduskeskkonna säästva arengu tagamine ja valla miljööväärtuse suurendamine**

Oluline on olemasolevate loodusväärtuste kaitse tagamine, keskkonna tasakaalustatud kasutamine ja võimalikult terviklike ökosüsteemide säilitamine “rohelise võrgustiku” väljaarendamise kaudu. Looduskeskkonna jätkusuutlikkuse tagamiseks on oluline loodusressursi väärtustamine selle puhkajatele ja turistidele tutvustamise abil, mis loob paremad tingimused turismi- ja puhkemajanduse arenguks, aga ka inimestes loodustsäästva eluhoiaku kujundamiseks. Seetõttu on oluline tähistatud matka- ja õpperadade atraktiivsuse ja valiku edasine arendamine.

Valla miljööväärtuse kui turismi- ja puhkemajanduse arengu suhtes ühe väga olulise eelduse, säilitamiseks ja parandamiseks on vajalik, eriti rannikualadel, senisest tugevama elamuehituse järelevalve tagamine ja elamuehituse maa-alade planeerimine viisil, mis võimalikult vähe mõjutaks eelkõige valla rannikualade miljööväärtust.

- **Kultuuripärandi väärtustamine**

Valla kultuuripärandi jätkuv korrastamine ning esiletoomine tähistamise ja viidastamise abil võimaldab mitmekesistada piirkonna vaatamisväärsuste hulka ja suurendada atraktiivsust kultuuriturismist huvitatud turistide seas ning pikendada turistide piirkonnas viibimise kestust, mis omakorda aitab kaasa kogu turismi- ja puhkemajanduse arengule. Olulisel kohal selle tegevuse õnnestumiseks on nende väärtuste aktiivne reklaam (müük).

ATRAKTIIVNE ELUKESKKOND

Valla atraktiivsuse tõstmiseks elukohana otsida pikaajalisi lahendusi erinevate valla piirkondade tasakaalustatud arenduks (teede korrashoiu finantseerimise suurendamine teede seisukorra parandamiseks, haridusasutuste võrgu korrastamine jm)

- **Valla heakorrastamine**

Majapidamiste, tootmishoonete, teeäärte ja avaliku ruumi korrastatus loovad pildi piirkonna püüdlustest ja võimekusest hoolitseda oma ümbruse eest. Korraldatud jäätmete kogumine ja lahendused taaskasutatavate jäätmete kogumiseks ja edasisele käitlemisele suunamiseks välistavad olulisel määral looduse risustamise ja süvendavad elanikkonna harjumusi pakutavate võimaluste kasutamiseks.

Oluline osa piirkonna kujunemisel, sh heakorrastatusel on kaudsetel teguritel – asukoht, omanike majaduslik kindlustatus, põlvkondade järjepidevus jm. Omavalitsuse osa on tagada hea juurdepääs kinnistutele, kus elatakse, mööda avalikke teid ja hea elukeskkond selles osas, mis sõltuvad kohalikust omavalitsusest.

- **Elukeskkonna turvalisuse suurendamine**

Naabrivalve propageerimine, info- ja kommunikatsioonivõimaluste kättesaadavaks tegemine, noorte tegevusvõimaluste mitmekesistamine ja kasvatustöö arendamine võimaldavad suurendada elanike üldist turvalisust ja piirkonna atraktiivsust elamise ja puhkamise kohana. Johtuvalt riikliku päästeteenuse likvideerimisega piirkonnas on vaja enam pühenduda ennetustegevuse propageerimisele

- **Sotsiaalteenuste väljaarendamine ja kvaliteedi tõstmine**

Avahoolduse väljaarendamine ja päevakeskuse funktsiooni lisamine olemasolevatele raamatukogudele ja rahvamajadele võimaldab suurendada eakate heaolu. Kolmanda sektori arengu toetamine ja kaasamine sotsiaalteenuste osutamisse võimaldab pikemas perspektiivis valdkonnasisese konkurentsi tekkimist ja sotsiaalteenuste kvaliteedi tõusu.

Aktiivne tegelemine tööturust kõrvale jäänud elanikkonna gruppidega, nende tööalase konkurentsivõime tõstmine läbi täiend- ja ümberõppe ning ühiste ürituste, võimaldab perspektiivis suurendada inimeste võimet iseseisvalt hakkama saada ja vähendada omavalitsuse sotsiaalkulutusi.

Perearstiteenuse kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamiseks on vajalik luua perearstide vastuvõtutingimused suuremate külade keskustes.

- **Haridusvõimaluste mitmekesistamine ja hariduse kvaliteedi tõstmine**

Hariduse kvaliteedi tõstmiseks ja haridusvõimaluste paindlikumaks muutmiseks on oluline ühtse hariduskava koostamine. Õpetaja töö tähtsustamine ja õpetajate täiendhariduse toetamine võimaldab tõsta vallas pakutava hariduse kvaliteeti ja tõsta koolide konkurentsivõimet. Alus- ja põhihariduse omandamise kvaliteedi tõstmiseks on samuti vajalik kaasajastada koolides õpikeskkond ning rajada Võsu välispordikompleks. Huvihariduse mitmekesistamine Võsu Rannaklubi ja valla raamatukogude

(rahvamajade) baasil ning eraalgatuslike koolide / huviringide toetamine loob paremad tingimused noorte arenguks ja kooliväliseks tegevuseks. MTÜ-de kaasamine huvitegevuse organiseerimiseks.

- **Esmatasandi keskustevõrgu väljaarendamine**

Külaelanike ühiste ürituste korraldamise, küla üldkasutatavate rajatiste väljaarendamise ja külaliikumisealase koolituse toetamine võimaldab aktiveerida külaliikumist, tõsta külaelanike identiteeti ning aidata kaasa esmatasandi keskuste väljaarenemisele. Esmatasandi keskuste üldkasutatavates hoonetes interneti püsiühendusega arvutitega varustamine, teabetubade rajamine ja raamatukogude muutmine kaasaegseteks info- ja teabekeskusteks aitab kaasa kohalike elanike infoühiskonna hüvedest osasaamisele ja vähendab sotsiaalset tõrjutust ning suurendab piirkonna atraktiivsust elu- ja töökeskkonnana.

- **Võsu keskusfunktsiooni parandamine**

Isikuteenuste ja kaubandusvõimaluste mitmekesistamine, väikeettevõtluse arendamine võimaldab parandada Võsu funktsiooni vallakeskusena. Selleks on vaja tekitada ettevõtluse tekkimise eeldused – kriitiline minimaalne tarbijate hulk. Neid saab tekitada vaid erinevate mingitele kliendirühmadele atraktiivsete teenuste toomisega valda. Et välja selgitada nende teenuste ring ja jätkusuutlikkus, on vaja vaadelda piirkonda komplekselt ja arvestada tema konkurentsivõimelisi eripärasusi.

- **Teede ja tänavate kvaliteedi ning kommunaalteenuste parandamine**

Teede ja tänavate sõidetavuse kvaliteedi parandamine, seda eriti talveperioodil soodustab inimeste liikumist, mis omakorda toetab tööalast pendelrännet ning seeläbi töövõimaluste avardumist ja elamaasumist linnastunud aladelt maapiirkonda.

Kaasaegsete info- ja kommunikatsiooniteenuste kättesaadavaks tegemine kogu valla territooriumil tõstab piirkonna atraktiivsust püsielupaigana ja loob tingimused kaugtöö arenguks ja suurendab perspektiivis püsivalt kohapeal viibivate inimeste arvu.

Elukeskkonna kvaliteedi tagamise osas on vajalik puhta vee kättesaadavus valla kõigis osades ja tagatud reoveekäitlus tiheasustusaladel. Samuti on vajalik tänavavalgustuse väljaehitamine tiheasustusega aladel ja õhuliinide asendamine maasisese elektriabliga asulate miljööväärtuse suurendamiseks.

5 STRATEEGILISED EESMÄRGID AASTANI 2025 JA ÜLESANDED ARENGUMODELI ELLUVIIMISEKS

Valla arengumudel iseenesest ei taga visiooni realiseerimist. Arengumodeli teostamiseks on tarvis olulistes arengusuundades teha otsuseid ja neid ellu viia. Allpool on toodud esile arengumodelist tulenevad eesmärgid ja ülesanded nende elluviimiseks.

5.1 VALLA KÕRGE HALDUSSUUTLIKKUS NING AVALIKU-, ERA- JA KOLMANDA SEKTORI MITMEKESINE TULEMUSLIK KOOSTÖÖ

Efektiivne ja edukas valla juhtimine

- ✓ Koostöö arendamine vallavolikogu ja -valitsuse ning era- ja kolmanda sektori vahel (valla arengu küsimused, reklaam-marketing, kultuuri-ja spordiürituste korraldamine jne);
- ✓ Erinevate huvigruppide (kogudused, kolmas sektor jne) kaasamine vallale oluliste otsuste tegemisse;
- ✓ Külavanemate rakendamine omavalitsuse organisatsioonilise struktuuri osana;
- ✓ Vihula valla “külavanemate nõukogu” kaasamine;
- ✓ Regulaarsete külakoosolekute korraldamine omavalitsusorganite ja vallaelanike infovahetuseks;
- ✓ Kolmanda sektori (vabaühenduste) kaasamine omavalitsuse otsustusprotsessi ja teenuste osutamisse;
- ✓ Omavalitsusorganite haldussuutlikkuse tõstmine;
- ✓ Vallavalitsuse ja vallaasutuste poolt elanikele osutatavate teenuste fikseerimine;
- ✓ Vallaametnike regulaarne ja sihipärane koolitamine;
- ✓ Vallavolikogu liikmekandidaatide ja liikmete koolitamine;

Vallavolikogu ja –valitsuse poolt vastuvõetud otsuste sotsiaalmajanduslik põhjendatus

- ✓ Valla arengutaseme regulaarne määratlemine ja selle võrdlemine teiste omavalitsustega;
- ✓ Regulaarsete ülevaadete-analüüside teostamine valla sotsiaal-majanduslikust olukorrast;
- ✓ Valla erinevate osade arengutaseme hindamine, valla erinevate piirkondade elanike vajaduste väljaselgitamine ja vajalike meetmete väljatöötamine;
- ✓ Valla arengukava ja üldplaneeringu kasutamine vallavolikogu ja –valitsuse tegevuse kavandamisel.

Jätkusuutlik arendustegevus

- ✓ Valla arengustrateegia ja tegevuskava rakendamise regulaarse järelevalve ja kaasajastamise korraldamine (või vastava teenuse sisse ostmine);
- ✓ Arendusprojektide koostamine ja aktiivne võimaluste otsimine nende elluviimiseks;

- ✓ Projektide (s.h. rahvusvaheliste) algatamine ja/või projektides osalemine (Vergi sadama rahvusvahelistesse kettidesse lülitamiseks, Käsma ja Võsu, Eisma, Vainupea sadamate väljaarendamiseks ja rahvusvahelistesse kettidesse lülitamiseks);
- ✓ Karepa lautrikoha ja / või väikesadama väljaarendamine;
- ✓ Üldplaneeringu rakendamine vallas maakasutuse suunamiseks.

Munitsipaalvara efektiivne ja valla vajadustest lähtuv haldamine

- ✓ Valla arenguks vajaliku munitsipaalmaa olemasolu tagamine;
- ✓ Maade munitsipaliseerimisvajaduse väljaselgitamine;
- ✓ Valla arengu seisukohalt oluliste maade munitsipaliseerimine (Karepal, Vergis, Võsul, Palmses, Võsuperes, Käsma meremuuseumi kinnistud);
- ✓ Peremehe vara munitsipaliseerimine;
- ✓ Avaliku teenuse pakkumisel mittevajalike, kuid töökohtade moodustamist ja valla atraktiivsust motiveerivate munitsipaalkinnistute müümine;
- ✓ Munitsipaalkinnistute ja –objektide haldamine;
- ✓ Valla sotsiaalkorterite renoveerimine;
- ✓ Rannaklubi kasutusotstarbe laiendamine Võsu vabaajakeskuseks;
- ✓ Munitsipaalelamu ehitamine;
- ✓

Tulemuslik Eesti-sisene ja rahvusvaheline koostöö

- ✓ Naaberomavalitsustega ühistegevuse arendamine omavalitsuse poolt pakutavate teenuste efektiivsemaks ja kvaliteetsemaks osutamiseks (haridus, sotsiaalteenused, ühistransport, prügimajandus jne);
- ✓ Ühiste koostöölepete sõlmimine naabervaldadega transpordi, hariduse jne alal;
- ✓ Ühiste koostööprojektide ettevalmistamine ja läbiviimine (viidamajandus, infosüsteem);
- ✓ Koostöö arendamine sõprusvaldadega;
- ✓ Koostöölepingute sõlmimine sõprusvaldadega (haridus, kultuur, sport, sotsiaal jne.);
- ✓ Ühiste koostööprojektide ideede genereerimine sõprusvaldadega;
- ✓ Koostööpartnerite leidmine sadamate arendamiseks ja opereerimiseks;
- ✓ Aktiivne osalemine rahvusvahelistes koostööprojektides (nt väikesadamad);
- ✓ Koostöö arendamine Läänemere regiooni omavalitsustega;

Vihula valla järjepidev ja sihipärane mainekujundus

- ✓ Vihula valla marketingistrateegia väljatöötamine (Vallale kandva toote, teenuse, objekti või idee leidmine, valla ühtse sümbolika väljatöötamine) ja rakendamine. Kaubamärkide (nt „Lahemaa“) kasutamine;
- ✓ Valda kajastava informatsiooni regulaarne ja efektiivne edastamine erinevate meediakanalite kaudu;

- ✓ Valla lehe kvaliteedi tõstmine;
- ✓ Regulaarne info edastamine maakondlikku ja vabariiklikku massimeediasse;
- ✓ Interneti kodulehekülje täiendamine, kvaliteedi tõstmine ja selle pidev aktualiseerimine;
- ✓ Valda tutvustavate infomaterjalide koostamine ja levitamine;
- ✓ Valda tutvustavate trükiste ettevalmistamine, kirjastamine ja sihipärane levitamine;
- ✓ Valda tutvustavate elektrooniliste info- ja reklaamimaterjalide koostamine, esitlemine (levitamine);
- ✓ Valda tutvustavate audio-visuaalsete materjalide (s.h. tele- ja raadiosaated) produtseerimine;
- ✓ Valda tutvustavate (Vihula vallale ja tema erinevatele piirkondadele-küladele iseloomulike) meenete väljakujundamine, valmistamine ja sihipärane realiseerimine;
- ✓ Valla reklaamimine oluliste liiklustrasside ääres;
- ✓ Vallas paiknevaid võimalusi kajastavate infostendide ja – viitade paigaldamine Tallinn-Narva maantee äärde;
- ✓ Valda kajastavate infomaterjalide kättesaadavaks tegemine oluliste liiklustrasside ja liiklussõlmede juures paiknevates teenindusasutustes;
- ✓ Vihula valla astumine Lääne-Virumaa Turismiklubisse ja aktiivne osalemine Lääne-Virumaa Turismiklubi tegevuses;
- ✓ Aktiivne osalemine turismimesidel koos teiste piirkonna ettevõtetega (vene suund).

5.2 ARENENUD ETTEVÕTLUS, TURISMI- JA PUHKEMAJANDUS

Mitmekesised ja atraktiivsed kultuuri- ja spordiüritused

- ✓ Kultuuriürituste valiku mitmekesistamine;
- ✓ Kohaliku piirkonna ajaloo ja sümbolitega seotud kultuuriürituste korraldamine ja traditsiooniliseks kujundamine;
- ✓ Erinevate (nii professionaalsete kui isetegevuslike) kunstinäituste, kontsertide, teatrietenduste jms. korraldamine;
- ✓ Rahvapidude ja traditsiooniliste rahvakultuuriürituste korraldamine;
- ✓ Kultuuriürituste korraldajate väärtustamine ja arendamine (Eestvedajate koolitamine, ühtse meeskonna loomine, tegijate premeerimine jne.);
- ✓ Koostöö arendamine avaliku-, era- ja kolmanda sektori vahel kultuurielu elavdamiseks (ühise initsiatiivgrupi loomine);
- ✓ Vihula valla külavanemate kaasamine valla elu korraldamisel;
- ✓ Vallas toimuvate kultuuri- ja spordiürituste reklaamimine;
- ✓ Aasta kultuuri- ja spordikalendri koostamine ja levitamine (sh TV, raadio, Internet);
- ✓ Vihula valla kultuuriasutuste materiaaltehnilise baasi parendamine;
- ✓ Kultuuriasutuste korrastamine (Karepa, Võhma, Käsma rahvamajad; Võsu Rannaklubi);
- ✓ Vabaõhulava rajamine (Võsu);
- ✓ Rannaklubi piirkonna arendamine;
- ✓ Kabelite (Ilumäe, Käsma, Esku, Vainupea) renoveerimise toetamine koostöös EL toetusprogrammide, Kultuuriministeeriumi ja Muinsuskaitseametiga.

Mitmekesised vabaaja veetmise, sportimise ja aktiivse puhkamise võimalused

- ✓ Valla territooriumil asuvate õppe-, tervise-, matka-, suusa- ja jalgrattaradade arendamine-haldamine (korrastamine, majandamine);
- ✓ Aastaringselt kasutatava tervise- ja matkaraja rajamine;
- ✓ Võsu-Käsmu kergliiklustee;
- ✓ Puhke-, matka- ja spordiinventari laenutusvõimaluste loomine (Võsul, Palmses, Käsmus, Sagadis);
- ✓ Jalgrattamatkajatele suunatud infrastruktuuri ja teenuste arendamine;
- ✓ Jalgrattaradade rajamine (katkematu jalgrattarada piki rannikut) ja tähistamine;
- ✓ jalgrattaparklate rajamine;
- ✓ jalgratturitele suunatud infomaterjalide koostamine;
- ✓ Aktiivse puhkusega seotud ühisürituste korraldamine;
- ✓ Linnaperedele ja kooliõpilastele nädalalõpu väljasõitude korraldamine;
- ✓ Rahvaspordivõistluste ja ühismatkade korraldamine;
- ✓ Skuutritega sõitmise võimaluste loomisele kaasa aitamine kindlalt määratletud alal ja / või selleks ette nähtud kohtades;
- ✓ ATV-dega sõitmise võimaluste loomisele kaasa aitamine kindlalt määratletud alal ja / või selleks ette nähtud kohtades;
- ✓ Mootorkelkudega sõitmise võimaluste loomisele kaasa aitamine kindlalt määratletud alal ja / või selleks ette nähtud kohtades;
- ✓ Teenindussektori arendamine;

Võsu - atraktiivne puhke- ja turismikeskus

- ✓ Kotkalipu (või analoogi) nõuetele vastava avaliku ranna kaasajastamine;
- ✓ Ranna varustamine tarviliku rannainventariga;
- ✓ Võsu ranna WC-de renoveerimine ja uu(t)e WC(de) ehitamine;
- ✓ Atraktiivsust tõstva ettevõtluse toetamine Võsu rannas;
- ✓ Tervisekeskuse rajamine;
- ✓ Mänguväljaku ja/või lastelinnaku rajamine;
- ✓ Pansionaadi või muu puhkemajanduse konkurentsivõimelist arengut elavdava objekti/objektide rühma rajamise toetamine;
- ✓ Rannaklubi renoveerimine;
- ✓ Vabaõhu lava rajamine;
- ✓ Talutoodete turu rajamine ja /või olemasoleva turu renoveerimine;
- ✓ Multifunktsionaalse hoone rajamine (perearst, apteek, raamatukogu, päevakeskus jne);
- ✓ Seminari-, konverentsivõimaluste mitmekesistamine;
- ✓ Noorte vaba-aja veetmisvõimaluste mitmekesistamine;

Turismi ja puhkemajanduse alast ettevõtlust soosiv atraktiivne ettevõtluskeskkond

- ✓ Puhkekohtade rajamine Vihula valla territooriumil;
- ✓ Puhkekohtade loomise toetamine planeeringute kaudu;
- ✓ Üldkasutatavate puhkekohtade varustamine vajaliku infrastruktuuriga;
- ✓ Omavalitsuse ja ettevõtjate vahelise regulaarse suhtlemise arendamine;
- ✓ Ettevõtjate kaasamine vallale oluliste otsuste tegemisse;
- ✓ Koostöö arendamine ettevõtjatega valla arengu seisukohalt oluliste infrastruktuuride arendamisel-haldamisel;
- ✓ Valla arengu seisukohalt oluliste kaasaegsel tehnoloogial põhinevate ja energiasäästlike taristute väljahitamine, arendamine ja haldamine;
- ✓ Vallas olevate investeeringuvõimaluste (maa-alad, hooned) realiseerimine;
- ✓ “Investeermiskardi” koostamine ja sihipärane levitamine (nii trükisena kui internetis);
- ✓ Sihtürituste korraldamine puhkemajanduse ja (mere)turismiga tegelevatele ettevõtjatele ja investoritele;
- ✓ Turismi- ja puhkemajandusalase koolituse ja täiendõppe korraldamine (kodumajutus, teenindus jne);

Mitmekesine ja keskkonnasäästlik maamajandus

- ✓ Kultuurimaastike jätkuva hooldamise tagamine (riiklike maahooldustoetuste suunamine info jagamise ja nõustamisega);
- ✓ ATV- dega, skautrite ja motokelkudega sõitmise suunamine selleks ette nähtud kohtadesse;
- ✓ Ideede genereerimine erinevate alternatiivsete ja paikkonnale omaste tootmisvõimaluste arendamisel ja propageerimisel, piirkonnale omase talukultuuri arendamisel;
- ✓ Ranna/kaluri/kaptenikülade miljöö ja külaelanike traditsiooniliste tegevuste (kalapüük, kalade töötlus) säilitamine ja tasakaalukas arendamine arvestades piirkonna eripära, tänapäeva tingimusi, võimalusi ning omanike ja kaitseala valitseja soove.

Arenenud väikesadamad

- ✓ Rahvusvahelistes projektides osalemine sadamate arendamiseks – rahvusvahelistesse kettidesse-organisatsioonidesse lülitamiseks;
- ✓ Käsmu väikesadama rajamine;
- ✓ Käsmu muuli renoveerimine;
- ✓ Võsu väikesadama arendamine;
- ✓ Projektide (s.h. rahvusvaheliste) algatamine ja/või projektides osalemine väikesadamate (Käsmu, Võsu, Vainupea) arendamiseks ja rahvusvahelistesse kettidesse-organisatsioonidesse lülitamiseks;
- ✓ väikesadama ja/või lautrikoha väljaarendamine Karepal.

5.3 JÄTKUSUUTLIK LOODUSKESKKONNA KASUTUS, VALLA KÕRGE MILJÖÖKVALITEET JA VÄÄRTUSTATUD KULTUURIPÄRAND

Väljakujundatud Roheline võrgustik

- ✓ Koostöö tõhustamine Keskkonnaametiga kogu valda hõlmava rohelise võrgustiku väljaarendamisel, säästva arengu ja piirkonna marketingi valdkondades;
- ✓ Koostöö arendamine Sagadi Koolituskeskusega loodushoiu, säästva arengu ja marketingi valdkondades;
- ✓ Väärtuslike ja kaitset vajavate loodusobjektide määratlemine;
- ✓ Väärtuslike ja kaitsmist vajavate (ka kaitsereežiimi muutmist vajavate) objektide määratlemine looduses, nende arvele võtmine ja kaardistamine;
- ✓ Vihula valla loodusväärtuste tähistamine (viidad, infotahvlid jne) ja neid tutvustava info kättesaadavaks tegemine ürituste ja infomaterjalide abil;
- ✓ Väärtuslike loodusobjektide jätkuva haldamise tagamine;
- ✓ Tingimuste loomine (vaatetornid, laudteed, sillad-purded, puhkekohad jne.) loodusväärtustega tutvumiseks.

Vallaelanike kõrge keskkonnateadlikkus ja säästva arengu põhimõtete järgimine

- ✓ Kooliprogrammidesse temaatika integreerimine – säästlikuse ja keskkonnahoiu seosed erinevate ainete ja programmide esitlemisel;
- ✓ Hooldatud õppe ja matkaradade olemasolu ja nende kasutuse propageerimine.

Valla kõrge miljööväärtus

- ✓ Kohalikku keskkonda sobiva arhitektuuri tagamine uusehitistel;
- ✓ Vihula valla, Keskkonnaameti ja Kuusalu valla ühise ehitus- ja arhitektuurikomisjoni ellukutsumine ja regulaarne tegevus;
- ✓ Nõustamine Arhitektide Liidu poolt;
- ✓ Ehitusjärelvalve tõhustamine valla poolt;
- ✓ Eritingimustega piirkondade määratlemine (puhkealad);
- ✓ Rannaküladesse sobivate elamute ajaloolisi tavaid arvestavate arhitektuursete lahenduste tagamine;
- ✓ Asustuse arengut suunava osaüldplaneeringute väljatöötamine valla rannaaladel.

Väärtustatud kultuuripärand

- ✓ Külamuuseumide tegevuse toetamine;
- ✓ Projektide (s.h. rahvusvaheliste) algatamine ja/või projektides osalemine;
- ✓ tähistamine (viidad);

- ✓ Piirkonna ajalooliste sündmuste, kunsti- ja kultuuritegelaste tegevuse tutvustamine (trükised, ekskursioonid, raadio- ja telesaated);
- ✓ Kultuuri- ja haridusalase koostöö arendamine Vihula vallas asuvate mõisate omanike ja/või haldajatega (RMK, Virumaa Muuseumid, Vihula *Manor & Country Club*).
- ✓ Kabelite (Ilumäe, Käsmu, Esku, Vainupea) renoveerimise toetamine koostöös EL toetusprogrammide, Kultuuriministeeriumi ja Muinsuskaitseametiga

5.4 ATRAKTIIVNE ELUKESKKOND

Heakorrastatud elukeskkond

- ✓ Valla heakorra eeskirjade aktualiseerimine-täiendamine;
- ✓ Võsu ranna heakorrastamine, Kotkalipu (või analoogi) nõuetele vastava supelranna väljaarendamine;
- ✓ Vihula valla supluskohtade heakorrastamine;
- ✓ Heakorrakonkursside läbiviimine;
- ✓ Heakorra hoogtööpäevade ja talgute läbiviimine (munitsipaalomandis olevate alade, metsaaluste jne. heakorrastamine);
- ✓ Keskkonnateadlikkuse tõstmine.

Väljaarendatud jäätmemajandus

- ✓ Valla jäätmehoolduskava ajakohastamine;
- ✓ Valla prügimajanduse korrastamine;
- ✓ “Isetegevuslike” prügimägede likvideerimine ja rekultiveerimine;
- ✓ Kasutuseta ehitiste ja rajatiste probleemi lahendamine (lammutamine, peremehetuks varaks tunnistamine, omanikele surve avaldamine);
- ✓ Koostöö arendamine Keskkonnaametiga ja RMK-ga heakorrastamise alal;
- ✓ Vallapoolse initsiatiivi tõhustamine jäätmekäitlusalaste tegevuste vajaduse teadvustamisel ja tegevuse kujundamisel ning jäätmelepingute (eramajaomanikud) sõlmimisel;
- ✓ Üldkasutatavate prügikastide süsteemi arendamine-laiendamine;
- ✓ Üldkasutatavate pakendikonteinerite pargi säilitamine nende asukohtadesvalikjäätmete prügikastide süsteemi arendamine-laiendamine;
- ✓ Jäätmejaama stabiilse töö korraldamine
- ✓ Ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine
- ✓ Korraldatud olmejäätmete veo süsteemis jäätmete veo jätkamine.

Toimiv korrakaitsestruktuur ja tagatud turvalisus

- ✓ Naabrivalve arendamine vallas;
- ✓ Olemasoleva korrakaitsesüsteemi arendamine;

- ✓ Preventiivse töö tõhustamine noorte hulgas koostöös noorsoopolitsei, kohaliku konstaabli, päästeteenistuse, kaitseliidu struktuuride, meditsiinitöötajate ja vetelpäästega;
- ✓ Vetelpääste materiaal-tehnilise baasi parendamine.

Mitmekesised haridusvõimalused ja hariduse kõrge kvaliteet

- ✓ Vihula valla haridusasutuste materiaal-tehnilise baasi kaasajastamine;
- ✓ Võsu kooli detailplaneering, välispordikompleksi kujundamine;
- ✓ Vihula Lasteaia remont;
- ✓ Infotehnoloogia arendamine valla haridusasutustes;
- ✓ Õpetajate (pedagoogide) töö väärtustamine-tunnustamine;
- ✓ Õpilaste individuaalseid omadusi arvestava (nii edukate kui halva edasijõudmisega õpilaste puhul) õppekava rakendamine;
- ✓ Sihipärase tegevuse arendamine koolide hea maine ja oma näo kujundamisel;
- ✓ Huvihariduse võimaluste mitmekesistamine ja kaasajastamine;
- ✓ Toetada valla õpilaste osalemist olümpiaadidel, spordivõistlustel ja isetegevuskonkurssidel ja nende saavutuste ära märkimine;
- ✓ Väikelastele (koolieelne iga) mõeldud huviringide tegevuse korraldamine;
- ✓ Kooliõpilastele mõeldud huviringide tegevuse korraldamine;
- ✓ Võsu Rannaklubi rakendamine kooliväliseks tegevuseks (huviringide tegevuseks);
- ✓ Võsu spordikompleksi rakendamine noorte huvitegevuse kohana;
- ✓ eraalgatusliku huvihariduse alase tegevuse toetamine;
- ✓ Noorsootöö edendamine;
- ✓ Osalemine noorteprojektides (nii riiklikes, maakondlikes ja regionaalsetes kui ka rahvusvahelistes);
- ✓ Preventiivse töö tõhustamine noorte hulgas koostöös noorsoopolitsei, kohaliku konstaabli, päästeteenistuse, kaitseliidu struktuuride, meditsiinitöötajate ja vetelpäästega;
- ✓ Osalemine üleriiklikes ja maakondlikes tervisekasvatuse (ja propaganda) projektides;
- ✓ Täiend- ja ümberõppealase tegevuse korraldamine Vihula vallas;
- ✓ Täiend- ja ümberõpet puudutava info vahendamine valla elanikele;
- ✓ Võsu kooli lasteaiarühmale ja raamatukogule uue hoone ehitamine vastavalt olemasolevale DP-le;
- ✓ Turismi ja puhkemajanduse alase täiend- ja ümberõppe korraldamine;
- ✓ Kaugkoolituse võimaluste tutvustamine ja propageerimine.

Vallaelanike vajadusi rahuldavad spordi- ja puhkerajatised, kultuuri- ja spordielu

- ✓ Vallaelanikele suunatud spordielu arendamine;
- ✓ Spordipäevade korraldamine suvel ja talvel;
- ✓ Koostöö arendamine RMK-ga ja teiste kohapealsete asutustega spordielu korraldamiseks;
- ✓ Spordibaaside, -rajatiste vajaduse määratlemine vallas ja nende rajamiseks võimaluste loomine;

- ✓ Vihula valla kultuuriasutuste materiaal-tehnilise baasi parendamine;
- ✓ Rannaklubi renoveerimine Võsul;
- ✓ Vabaõhulava rajamine Võsule;
- ✓ Valla rahvamajade renoveerimine Käsmus, Võhmal;
- ✓ Vabaühenduste kaasamine sportimisvõimaluste arendamisse;

Efektiivsed ja kättesaadavad sotsiaalteenused. Lapsesõbralik elukeskkond

- ✓ Perearstide vastuvõtutingimuste loomine suuremates külates;
- ✓ Multifunktsionaalse hoone rajamine. Perearst, apteek, juuksur, päevakeskus jne; VTÜ
- ✓ Aktiivsest tööelust kõrvalejäänute aktiveerimine ürituste, seltsitegevuse ja elukestva õppe toetamise kaudu;
- ✓ Puuetega inimeste kaasamine ühiskonnaellu seltsitegevuse ja sotsiaalteenuste osutamise abil;
- ✓ Töötute aktiveerimine - koostöös Töötukassaga töötutele avalike tööde, tööpraktika ja sotsiaalteenuste pakkumine;
- ✓ Sotsiaalteenuste arendamine kõigile riskirühmadele;
- ✓ Era- ja kolmanda sektori kaasamine sotsiaalteenuste pakumise korraldamisel;
- ✓ Lastega perede toetamine:
- ✓ suurematesse külatesse mängu- ja spordiväljakute rajamise toetamine;
- ✓ laste huviringidest osavõtuvõimaluste laiendamine .

Aktiivne külaliikumine. Väljaarenenud esmatasandi keskustevõrgustik

- ✓ Ehitada, rentida või eraldada ruume munitsipaalhoonetest külaelu tasandi seltsielu tegevuse korraldamiseks (päevakeskused);
- ✓ Küla üldkasutatavate ruumide ja rajatiste (lipuväljak, palliplatsi, ajalootuba jms) loomise ja muu küla ühistegevust ja ühist identiteeti arendava tegevuse toetamine;
- ✓ Külavanemate rolli tõhustamine külaelu eestvedajate ja arendajatena (külavanemate koolitamine, initsiatiivi ja töö väärtustamine, omavahelise koostöö arendamine);
- ✓ Raamatukogude teenuse parandamine ja mitmekesistamine;
- ✓ Laenutuspunktide säilitamine külakeskustes;
- ✓ Interneti kasutusvõimaluste kaasajastamine raamatukogudes;
- ✓ Vallaelanike kokkukuuluvustunnet soodustavate ühisürituste korraldamine;
- ✓ Teenindussfääri arendamine suuremates külakeskustes.

Võsu kui valla keskus

- ✓ Isikuteenuste ja kaubanduse mitmekesistamine (rätsepateenus, pesumaja, pangateenus, saunateenus, tööstuskaupade kaubandus jms);
- ✓ Võsu kui vallakeskuse arengu täpsem analüüs ja vajalike meetmete rakendamine
- ✓ Võsu haljastuse ja heakorrastuse parendamine;
- ✓ Tänavavalgustuse väljaehitamine;

- ✓ Olemasoleva bussiootepaviljoni ehitus ja/või remont, kujundamine keskuseks Võsul;
- ✓ Võsule infopunkti rajamine ja infoviidastuse väljaehitamine;
- ✓ Avalike käimlate rajamine Võsule ja randa;
- ✓ Võsu paadi- ja jahisadama arendamine;
- ✓ Võsu laululava rajamine;

Kvaliteetne, aastaringselt läbitav ning optimaalne teede ja tänavate võrgustik

- ✓ Teedevõrgustiku sihipärase arendamise ja pideva hoolduse tagamine;
- ✓ Teederegistri ja teehoiukava koostamine ja nende regulaarne ajakohastamine;
- ✓ Teehoiukava elluviimine (koostöös Riigi Maanteeameti, Lääne-Viru Maavalitsuse, teedevalitsuse ja erateede omanikega);
- ✓ Teede ja tänavate hoolduse ja renoveerimise alase tegevuse koordineerimine ja kooskõlastamine Riigi Maanteeameti, Lääne-Viru Maavalitsuse, teedevalitsuse ja erateede omanikega;
- ✓ Vallateede sõidetavuse tagamine aastaringselt;
- ✓ Eraomnike ja omavalitsuse kohustuste ja õiguste täpne määratlemine teede (eelkõige erateed) haldamisel;
- ✓ Erateede kasutamise korra ja tingimuste määratlemine (näit: ligipääs mere äärde)
- ✓ Võsu, Vergi, Võsupere ja Vihula tänavate remont;
- ✓ Tänavavalgustuse väljaehitamine ja renoveerimine.
- ✓ Võsu jõe jalakäijatesildade remont;
- ✓ Võsu alevi tänavasiltide korrastamine;
- ✓ Vihula valla külade tänavasiltide korrastamine;
- ✓ Võsu alevis ja Käsmu külas täiendavate parkimiskohtade loomine.

Kvaliteetsed ja kaasaja nõuetele vastavad ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniteenused

- ✓ Ühisveevärgi ja –kanalisatsioonsüsteemide väljaarendamist sätestavate dokumentide väljatöötamine ja rakendamine;
- ✓ Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukava(de) ajakohastamine;
- ✓ Ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemide väljaehitamine;
- ✓ Võsu, Käsmu ja Võsupere uute joogiveehaarete ehitus;
- ✓ Võsu aleviku ühisveevärgi ja kanalisatsioonitorustike väljaehitamine;
- ✓ Võsu aleviku reoveepuhasti renoveerimine;
- ✓ Käsmu küla uue ühisveevärgi torustiku väljaehitamine;
- ✓ Vihula uue reoveepuhasti väljaehitamine.

Valla kõigis osades kättesaadavad kaasaegsed infokommunikatsiooniteenused

- ✓ Võsu, Võsupere, Vihula, Karepa ja Vergi avalike internetipunktide töös hoidmine;

- ✓ Elanikele IKT (info- ja kommunikatsioonitehnoloogia) ja interneti kasutamise alase koolituse korraldamine (valla raamatukogude baasil);
- ✓ Kvaliteetse internetiühenduse tagamine Vihula valla territooriumil.

Valla kõigis osades tagatud piisav elektrivarustus

- ✓ Elektri jaotusvõrgu kaasajastamine tagamaks stabiilse ja nõuetele vastava elektrivarustuse kättesaadavuse kogu Vihula valla territooriumil;
- ✓ Elektriõhuliinide asendamine maakaabelliinidega.

Valla kõigi piirkondade huve arvestav ühistranspordikorraldus

- ✓ Vallasisese ühistranspordi mitmekesistamine õpilasliinide baasil. Koostöö arendamine bussifirmadega ühistranspordi olukorra parandamiseks;
- ✓ Vallaelanike ühistranspordivajaduse väljaselgitamine;
- ✓ Bussipeatuste väljaehitamine-kaasajastamine;

6 VIHULA VALLA EELARVEPOLIITIKA ARENGUKAVAS PÜSTITATUD EESMÄRKIDE JA ÜLESANNETE TÄITMISEKS

6.1 Eelarvepoliitika eesmärgid

Arengukavas püstitatud ülesannete täitmiseks vajalike rahaliste vahendite tagamiseks seatakse Vihula valla eelarvepoliitika kolm eesmärki:

6.1.1 Eelarvevahendite tõhus ja tulemuslik kasutamine, et kindlustada võimalikult valla arenguvajaduste eesmärgipärane rahastamine, leida võimalusi erasektori vahendite kasutamiseks ning laiendada Euroopa Liidu struktuurifondide ja teiste organisatsioonide projektipõhist kaasrahastamist;

6.1.2 Eelarvepoliitika paindlikkus, et säilitada valla jätkusuutlik kohanemisvõime muutuvate finantstingimustega, kulupoliitilistes otsustes lähtuda konservatiivsetest eeldustest ja tagada valla arenguks vajalike kokkulepitud tegevuskulude, varaliste kohustuste ja investeeringute rahaline kaetus;

6.1.3 Eelarvestamise täpsemaks muutmine ja finantsjuhtimise arendus, et eelarve koostamisel prognoosida täpsemalt vajadusi. Rakendatakse senisest enam strateegilise planeerimise meetodeid.

6.2 Finantsvõimekuse tagamise ülesanded

Vihula valla finantsvõimekuse tagamiseks püstitatakse järgmised ülesanded:

6.2.1 Üksikisiku tulumaksubaasi suurendamiseks vallaeelarves tehakse jõupingutusi vallas tegelikult elavate inimeste vastavusse viimisele rahvastikuregistri elukoha andmebaasiga. Selleks:

- vallavalitsuse poolt osutatavate avalike teenuste pakkumine seotakse enam teenuse saaja elukohaga;
- toetatakse kodanikuühiskonna tugevdamist, mis põhineb elanike suuremal identiteedil koduvallaga ja suurendab vastutust kogukonnas toimuva eest ning laiendab osalemist avalike hüvede kulude kandmisel.

6.2.2 Valla eelarveliste tulude kasvatamiseks ja kulude sihipärasemaks kasutamiseks suurendatakse nõudlikkust valla osalusega institutsioonide töö tulemuslikkusele ja vallavara otstarbekale kasutamisele. Selleks:

- suurendatakse institutsioonide juhtimise tõhusust ja nõudlikkust institutsioonide komplekteerimisele asjatundlike töötajatega;
- sätestatakse tulude kasvust tulenevalt valdkondade kuludele piirmäärad, mille alusel arvutatakse tegevusalade vastavad näitajad

6.2.3 Vallaelanikele paremate töövõimaluste tagamine, uute töökohtade loomise stimuleerimine valda. Selleks:

- stimuleeritakse munitsipaalarendustegevust ja ettevõtluse arendamist avalike teenuste kvaliteetseks osutamiseks;
- taotletakse maade munitsipaliseerimist valla poolt osutatavate kohustuslike avalike teenuste kvaliteetseks ja kättesaadavaks osutamiseks;
- soositakse töökohtade loomist valda ja elanike ettevõtlusaktiivsuse kasvu;

6.2.4 Parandatakse vallaeelarvest raha eraldamise läbipaistvust ja suurendatakse koostööd erasektori ning vabaühendustega valla prioriteetsete projektide kaas- ja sildfinantseeringuks, et tuua valda enam investeeringuid Euroopa Liidu struktuurifondidest, Eesti ja rahvusvahelistest arengutoetustest ja programmidest, riigi- ja erasektori vahenditest. Selleks:

- täpsustatakse projektide kaasfinantseerimise vahendite eraldamise kord;
- ajakohastatakse valla välisvahendite kaasaamise vajadused ja kaasfinantseerimist vajavate projektide andmebaas;
- taristusse investeeringute tegemisel eelistatakse projekte, mille teostamisega kaasneb objektide väljaehitamine või rekonstrueerimisel püsikulude kokkuhoid (näit. energiasääst, polüfunktsionaalsus);
- osaletakse aktiivselt Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu koostööprojektides ja laiendatakse strateegilist partnerlust naaberomavalitsustega;
- stimuleeritakse kodanike omaalgatust, vabaühenduslikku tegevust ja külaliikumist, mille kaasfinantseerimiseks eraldatakse vallaeelarvest projektipõhiselt vahendeid.

6.2.5 Valla juhtimisel võetakse aluseks pikaajaline pidevalt uuendatav finantsplaan ja suurendatakse pikaajalise finantsplaneerimise osatähtsust üldises juhtimises. Selleks:

- koostatakse ja pidevalt uuendatakse pikaajalist finantsproгноosi;
- taotletakse majandamise kuluefektiivsuse kasvu ja jälgitakse, et valla võlakoormus ei väljuks seadusega kehtestatud normi piirest;
- tagatakse, et abivajajad saavad vallapoolse sotsiaaltoetuse määramisel ning kulude kompenseerimisel põhjendatud abi või toetust.

7 VIHULA VALLA TEGEVUSKAVA 2015-2019 JA INVESTEERINGUTE RAHASTAMINE

Hindamaks arengukava tegevuskava realiseerimise võimalusi on koostatud Vihula valla eelarvetulude ja -kulude konservatiivsed prognoosid aastateks 2015-2019, seejuures tegevuskulude osas on aluseks võetud 2013. aasta eelarve kulubaas. Vt ka eelarvestrateegia.

Tulude ja kulude prognoose ning investeerimisvõimekuse hinnangut tuleb jooksvalt korrigeerida lähtuvalt tulude laekumiste paranemisest ning kulubaasi korrektuurist.

Järgnevates tabelites ja joonistel on välja toodud tulude ja jooksvate tegevuskulude prognoosid.

Tabel 4 Vihula valla tulude prognoos 2015-2019, tuhat eurot (Allikas: Vihula Vallavalitsus) 28.09.2015 seisuga

VIHULA VALLAVALITSUS	2014 täitmine	2015 eeldatav täitmine	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	1 829 871	1 955 852	2 001 787	2 033 892	2 066 639	2 100 040
Maksutulud	1 456 663	1 558 911	1 605 241	1 637 346	1 670 093	1 703 494
sh tulumaks	1 216 743	1 330 086	1 369 989	1 397 389	1 425 337	1 453 843
sh maamaks	239 260	228 400	235 252	239 957	244 756	249 651
sh muud maksutulud	660	425				
Tulud kaupade ja teenuste müügist	95 511	122 360	122 360	122 360	122 360	122 360
Saadavad toetused tegevuskuludeks	269 649	264 814	264 419	264 419	264 419	264 419
sh tasandusfond	0	395				
sh toetusfond	129 859	142 177	142 177	142 177	142 177	142 177
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	139 790	122 242	122 242	122 242	122 242	122 242
Muud tegevustulud	8 048	9 767	9 767	9 767	9 767	9 767
Põhitegevuse kulud kokku	1 687 725	1 856 665	1 854 002	1 878 617	1 902 096	1 949 051
Antavad toetused tegevuskuludeks	59 013	117 621	50 000	50 000	50 000	50 000
Muud tegevuskulud	1 628 711	1 739 044	1 804 002	1 828 617	1 852 096	1 899 051
sh personalikulud	753 940	823 625	854 334	867 199	877 091	899 653
sh majandamiskulud	871 980	909 080	943 329	955 079	968 666	993 059
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed						
sh muud kulud	2 791	6 339	6 339	6 339	6 339	6 339

Tabel 5 Vihula valla tegevuskulude prognoos 2015-2019, tuhat eurot (Allikas: Vihula Vallavalitsus) 04.09.2015

Põhitegevuse ja investeerimistegevuse kulud	2014 täitmine	2015 eeldatav täitmine	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve
---	---------------	------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

valdkonniti (COFOG)* (kõik "+" märgiga)						
01 Üldised valitsussektori teenused	659 615	357 388	360 712	363 447	366 051	368 679
Põhitegevuse kulud	321 615	334 232	337 547	340 950	344 359	347 803
sh muude vahendite arvelt	321 615	334 232	337 547	340 950	344 359	347 803
Investeeringustegevuse kulud	338 000	23 156	23 165	22 497	21 692	20 876
sh saadud toetuste arvelt	70 002					
sh muude vahendite arvelt	267 998	23 156	23 165	22 497	21 692	20 876
03 Avalik kord ja julgeolek	16 477	19 208	19 208	19 208	19 208	19 208
Põhitegevuse kulud	16 477	19 208	19 208	19 208	19 208	19 208
sh muude vahendite arvelt	16 477	19 208	19 208	19 208	19 208	19 208
04 Majandus	572 782	522 174	1 141 311	251 964	183 825	181 621
Põhitegevuse kulud	176 555	172 088	173 611	175 164	179 125	181 621
sh saadud toetuste arvelt	137 712	95 939	95 939	95 939	95 939	95 939
sh muude vahendite arvelt	38 843	76 149	77 672	79 225	83 186	85 682
Investeeringustegevuse kulud	396 227	350 086	967 700	76 800	4 700	0
sh saadud toetuste arvelt	192 735	233 380	850 000			
sh muude vahendite arvelt	203 493	116 706	117 700	76 800	4 700	
05 Keskkonnakaitse	53 839	54 103	228 185	1 723 333	57 976	59 716
Põhitegevuse kulud	44 365	54 103	55 185	56 288	57 976	59 716
sh muude vahendite arvelt	44 365	54 103	55 185	56 288	57 976	59 716
Investeeringustegevuse kulud	9 474	0	173 000	1 667 045	0	0
sh saadud toetuste arvelt			145 000	1 414 045		
sh muude vahendite arvelt	9 474		28 000	253 000		
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	174 401	251 071	375 743	192 651	194 577	196 523
Põhitegevuse kulud	158 589	208 855	190 743	192 651	194 577	196 523
sh saadud toetuste arvelt	9 520	20 000				
sh muude vahendite arvelt	149 069	188 855	190 743	192 651	194 577	196 523
Investeeringustegevuse kulud	15 812	42 216	185 000	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt	10 000					
sh muude vahendite arvelt	5 812	42 216	185 000			
07 Tervishoid	1 278	2 556	2 556	2 556	2 556	2 556
Põhitegevuse kulud	1 278	2 556	2 556	2 556	2 556	2 556
sh muude vahendite arvelt	1 278	2 556	2 556	2 556	2 556	2 556
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	187 258	206 328	239 295	191 198	194 120	196 061
Põhitegevuse kulud	166 826	188 411	189 295	191 198	194 120	196 061
sh muude vahendite arvelt	166 826	188 411	189 295	191 198	194 120	196 061
Investeeringustegevuse kulud	20 432	17 917	50 000	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt	5 000					
sh muude vahendite arvelt	15 432	17 917	50 000			
09 Haridus	734 484	803 551	836 030	943 831	800 360	833 658
Põhitegevuse kulud	734 484	774 693	781 030	793 831	800 360	833 658
sh saadud toetuste arvelt	128 774	140 962	140 962	140 962	140 962	140 962
sh muude vahendite arvelt	605 710	633 731	640 068	652 869	659 398	692 696
Investeeringustegevuse kulud	0	28 858	55 000	150 000	0	0

sh saadud toetuste arvelt		15 068	32 000			
sh muude vahendite arvelt		13 790	23 000	150 000		
10 Sotsiaalne kaitse	67 535	102 519	104 827	106 771	107 839	108 107
Põhitegevuse kulud	67 535	102 519	104 827	106 771	107 839	108 107
sh saadud toetuste arvelt	4 906	5 294	5 294	5 294	5 294	5 294
sh muude vahendite arvelt	62 629	97 225	99 533	101 477	102 545	102 813
KOKKU	2 467 670	2 318 898	3 307 867	3 794 959	1 926 512	1 966 129
Põhitegevuse kulud	1 687 724	1 856 665	1 854 002	1 878 617	1 900 120	1 945 253
sh saadud toetuste arvelt	280 912	262 195	242 195	242 195	242 195	242 195
sh muude vahendite arvelt	1 406 812	1 594 470	1 611 807	1 636 422	1 657 925	1 703 058
Investeeringustegevuse kulud	779 945	462 233	1 453 865	1 916 342	26 392	20 876
sh saadud toetuste arvelt	277 737	248 448	1 027 000	1 414 045	0	0
sh muude vahendite arvelt	502 209	213 785	426 865	502 297	26 392	20 876

Tabel 6 Investeeringute prognoos
Tegevuskava ettepanekud 2015 - 2019

Tegevus	maksumus	2015	selgitus	2016	2017	2018	2019
Kergliiklustee projekt	47 400	12 400	Projekteerimise eeldatav algus sügis 2015	35 000			
Kergliiklustee*	850 000		Projekteerimise eeldatav algus sügis 2016	850 000			
Kergliiklustee omaosalus EAS (16,8%)* I etapp	78 000		Projekteerimise eeldatav algus sügis 2017	78 000			
Kergliiklustee omaosalus II etapp	72 000				72 000		
Kinnistute munitsipaliseerimine	3 600	1 400	eraldus 3800 vastavalt Gem Geo hinnapakkumisele	700	800	700	
Teede kinnistute moodustamine	21 000	9 000	eraldatud 5000 teemaade võõrandamine vastavalt 2004 volikogu otsusele	4 000	4 000	4 000	
Võsu Kooli katus	15 000	5 000	2015.aasta eelarves remont 5000				
Võsu Kooli Lasteaed	700 000		Puudub DP ja kindlus, mis edasi				
Võsu Kooli lasteaed omaosalus (21%)			Puudub DP ja kindlus, mis edasi		150 000		
Võsu staadioni jooksuraja ehitamine**	50 000		Taotlus esitatakse EAS 2015 sügisvoor	32 000			
Võsu staadioni jooksuraja ehitamine omaosalus **				18 000			
Vabaõhulava ehitusprojekt***	5 568		päevakorrast maas seoses investori ja huvi puudusega				
Vabaõhulava ehitamine***	32 000		päevakorrast maas seoses investori ja huvi puudusega				
Võsu ranna inventar, pingid, jalgpallivärvad*	6 000			3 000	3 000		

Valla Munitsipaalmaja	500 000						
Valla Munitsipaalmaja omafinantseering (20%)	100 000						
Võsu Kooli akende vahetus (omaosalus)		4 500	Teostatud, omaosalus 1700				
Võsu Kooli ventilatsioon (omaosalus)	5 000		ei kajastu 2015 eelarves	5 000			
Vihula Lasteaia akende vahetus (omaosalus)	12 000	12 000	eelarves planeeritud 12000				
Vihula küla ootepaviljon	10 000	10 000	Teostatud				
Käsmu veeprojekt (garantii)	60 000		rahastamisotsuse ootel	60 000			
Võsupere veeprojekt (garantii)	125 000		rahastamisotsuse ootel	125 000			
Võsu prügila nõuetekohane sulgemine*	170 000		KKA seisukohal, et Võsu prügila ei ole nõuetekohaselt suletud. Summa võiks jääda 170 000 kanti. KIK seda enam ei toeta.	145 000			
Võsu prügila nõuetekohane sulgemine, omaosalus*				25 000			
Võsu rannaklubi fassaadi remont	50 000		Vallavalitsuse ettepanek	50 000			
Võsu vällibasseinid (PKT)	1 664 045				1 414 045		
Võsu vällibasseinid, omaosalus (PKT)					250 000		
Võsu sadama infrastruktuuri, olmehoone ja võrgukuuride väljaehitamine*							
KOKKU	4 576 613	54 300		1 430 700	1 893 845	4 700	0

*-seotud EL rahadega

**-seotud põhivara müügiga

***-seotud investori huviga

****KOV-i kaasfinantseering vabühenduste investeeringutele (uurimis-ja arendustegevus)

Tabel 7 Vabaihenduste toetused

Tegevus	maksumus	2015	selgitus	2016	2017	2018	2019
Käsmu rahvamaja renoveerimine suur- ja väike saal, köök, koridor ja veranda, kütte- ja elektrisüsteem****	75 000			3 750	3 750	3 750	
Käsmu rahvamajale uute peolaudade soetamine****	3 000		Võsu rannaklubile soetatud 20 lauda, maksumus 3000	3 000			
Käsmu külale uue kiigeplatsi planeerimine (DP) ja kiige ning mänguväljaku ehitamine****	10 000			1 500			
Ilumäe kabeli restaureerimise jätkamine:/ siseviimistlus, tornikäigu restaureerimine, käärkambri restaureerimine, välisviimistluse projekti, välisviimistlus/****	150 000	7 000	rahataotlused esitatakse Muinsuskaitse Pühakodade programmile, aga kohaliku omavalitsuse osalus on ülioluline, samas ei või kuidagi ette planeerida kas ka eelolevatel aastatel meie taotlused rahastust saavad- hullemas olukorras pühakodasid on Eestimaal palju	7 500	7 500		
Ilmastikukindlad infotahvlid pühakodade juurde****	20 000		eeldatav summa on umbkaudne, Tahvlid Ilumäe, Esku , Vainupea, Käsmu kabelite /kirikute/ juurde	3 000			
Ilumäe kalmistu ohtlike puude mahavõtmine****	1 070	500	taotlus esitatakse ka Muinsuskaitseametile	570			
Võhma rahvamaja küttesüsteemide ja veevärgi väljaehitamine****			MTÜ Võhma Seltsimaja taotlus		10 000	2 000	
Võhma rahvamaja sisetööd ****			MTÜ Võhma Seltsimaja taotlus			8 000	3 000
Rutja külaplatsi väljaarendamine****			MTÜ Karepa Seltsi taotlus	300	405		

Karepa rahvamaja küttesüsteemi väljavahetamine ja põranda renoveerimine****			MTÜ Karepa Seltsi taotlus		540	200	
MTÜ Võsu Rannaklubi klubi akna-ja lavakardinate soetamine****	4 318			4 018			
Vainupea Külaselts, kabeli renoveerimine ****	29 817	2 000		2 927	2 500	2 400	2 813
KOKKU	293 205	9 500	0	26 565	24 695	16 350	5 813

8 ARENGUKAVA ELLUVIIMISEGA SEOTUD RISKID JA NENDE MAANDAMINE

Vihula valla arengukavas seatud eesmärkide ja ülesannete elluviimisel tuleb arvestada järgmiste oluliste riskidega ja näha võimalusi nende maandamiseks:

8.1 Valla tulubaas ei ole piisav kõigi valla arenguliste vajaduste elluviimiseks ja ei taga ootustele vastavat avalike teenuste kvaliteeti.

Võimalikud lahendid riskide maandamiseks:

- teadmispõhise ja kaalutletud investeerimispoliitika teostamine ning tulude ja kulude mõistliku tasakaalu säilitamine;
- konservatiivne eelarvepoliitika;
- lisavahendite kaasamine (struktuurifondide vahendid);
- riigi ja kohalike omavalitsuse üksuste vahelise dialoogi suurendamine, riiklike ülesannete täitmise õiglane hinnapoliitika kohalikele omavalitsustele, laenupiirangute leevendamine;
- vallavara tõhusam kasutamine, hallatavate asutuste omatulude suurendamine ja töö efektiivsem korraldamine;
- naaberomavalitsustega, avaliku, era ja kolmanda sektoriga koostöövõimaluste leidmine teenuste osutamiseks ja investeeringute teostamiseks;

8.2 Töökohtade puudusega kaasnevad sotsiaalsed riskid, eakamate vanusrühmade kasvust ja domineerimine ning haridussutuste koormuse vähenemine ning sellest johtuv kvaliteedi langus.

Võimalikud lahendid riskide maandamiseks:

- valla arengu kavandamise ja planeerimistegevuse teadmispõhisuse suurendamine, lahenduste kompleksuse ja strateegilise perspektiivi arvestamine otsuste vastuvõtmisel;
- rahvastiku väljarände pidurdamine läbi planeerimistegevuse piirkonda aastaringseid töökohti pakkuva ettevõtluse tekkimise mõjutamine;
- põlvkondade vahelise sidususe stimuleerimine;
- paikkonna iseärasusi arvestatavate ärimudelite kasutamine majandustegevuses;
- elanike, äri- ja tulu mittetaotlevate organisatsioonide kaasatuse laiendamine
- koostöö naaberomavalitsustega strateegilise partnerluse ja piirkondliku ühistevõime laiendamiseks.

8.3 Vallaelanike sissetulekute vähenemine ja raskused leibkondade toimetulekul, mille peamiseks põhjuseks on üldise tööpuuduse ja/või kodulähedase tööpuuduse jätkumine ja hindade kallinemine.

Võimalikud lahendid riskide maandamiseks:

- töötute rakendamine valla avalikel töödel (rohealade, kõnni- ja sõiduteede hooldus, jmt);
- ettevõtjatele toetus uute töökohtade loomisel (nõustamistoetus, EAS-ile projektide kirjutamise toetamine);
- abivajajate psühholoogiline, töö- ja võlaõiguse, tööhõive, ettevõtluse ja toimetuleku alane nõustamine ja koolitamine;

- abivajajate kulude kompenseerimise mehhanismi ajakohastamine, puudust kannatavate perede toetamine riigi- ja vallaeelarve vahenditest ning annetustest;
- riskirühmadega tegevuse laiendamine.

8.4 Looduskeskkonnale inimtegevuse koormuse kasvust tulenevad ohud (ennekõike elamutest ja tootmisest tulenev tehiskeskkonna laienemine ning transpordivoogudega kaasnev reostus) ja ka vastupidi Lahemaa Rahvusparki kaitse-eeskirjadest johtuv surve elanike normaalsele/turvalisele elukeskkonnale.

Võimalikud lahendid riskide maandamiseks:

- asjakohase ja tõese informatsiooni õigeaegne ning võimalikult lihtne kättesaadavaks tegemine;
- säästva arengu põhimõtete range järgimine inimtegevuses, keskkonnariskide teadvustamine ning nende kompleksne hindamine ja riskide maandamine;
- keskkonnasõbralike tehnoloogiate kasutamine;
- ühistranspordi osatähtsuse suurendamine ja kergliikluse kasutamise stimuleerimine;
- sotsiaalse vastutustunde suurendamine kogukonnas;
- ennetava tegevuse tähtsuse suurendamine, ohuolukordadeks valmisoleku tagamine, kriisireguleerimisplaani olemasolu;
- õppuste läbiviimine ja päästevahendite soetamine;
- keskkonnaseire tagamine ja keskkonnavalve järelvalve tõhustamine,
- looduse ja inimese koosseksisteerimiseks kompromissi leidmine keskkonna ametnikega
- vallavalitsuse ja eri ametkondade koostöö tõhustamine.

8.5 Kohaliku omavalitsemise nõrgast teostamisest tulenevad võimalikud riskid. Otsustusprotsessid on pärsitud ja poliitilist konsensust on raske saavutada. Poliitiline lühinägelikkus ja erimeelsused huvigruppide vahel pärsivad valla stabiilse arengu.

Võimalikud lahendid riskide maandamiseks:

- vallavolikogu ja –valitsuse aus, avatud ja järjekindel elanike huvidest lähtuv valla jätkusuutlikkust suurendav tegevus, otsuste kaalutlemine ja tehtud lahendite tagatus ressurssidega;
- kodanike ja vabaihenduste kaasamise suurendamine otsustusprotsessidesse;
- vallavolikogu liikmete ja –ametnike sihipärane koolitamine;
- vallavalitsuse ja –volikogu otsuste kaalutlemine, otsuste tagajärgedest tulenevate kohustuste ja riskide hindamine;
- munitsipaalmaade reserveerimine avalike huvide pikaajalise planeerimise põhimõtetest lähtuvalt;
- koostöö suurendamine riigi, kohalike omavalitsuste ja erasektori vahel.

9 ARENGUKAVA SEIRE JA AJAKOHASTAMINE

Vihula valla arengukava seire toimub üks kord aastas ja selle käigus koostatakse ülevaade arengukava elluviimise senisest käigust, ajakohastatakse valda iseloomustav statistiline materjal, kaardistatakse tekkinud probleemid ja arenguvajadused. Antakse hinnang arengukava elluviimisele. Arengukava seirematerjal esitatakse Vihula vallavolikogule iga aasta augustis.

Kui Vihula vallavolikogu peab arengukava muutmist vajalikuks, teeb ta selle vallavalitsusele ülesandeks. Arengukava muutmiseks loetakse visiooni ja arengumudelis esitatud eesmärkide ja investeringuprioriteetide olulist muutmist, mis mõjutavad vallaeelarve koostamise seniseid põhimõtteid. Vihula vallavolikogul tuleb arengukava muutmise algatamisel teha otsus ka keskkonnamõjude strateegilise hindamise läbiviimise vajaduse kohta.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse kohaselt peab Vihula vallavolikogu iga aasta 1. oktoobriks arengukava läbi vaatama ja kinnitama. Vihula vallavolikogu poolt menetlemisel olev arengukava avalikustatakse valla interneti kodulehel ja dokument edastatakse peale Vihula vallavolikogu poolt kinnitamist vastavalt kehtivatele õigusaktidele Siseministeeriumile ja Lääne-Viru maavanemale⁸. Vihula valla põhimääruse⁹ kohaselt on arengukava osaks eelarvestrateegia ja sellest tulenevalt esitatakse arengukava ka Rahandusministeeriumile¹⁰

⁸ KOKS §37(8)

⁹ PM §49 (5)

¹⁰ KOFJS §30 81)

10 LISAD

Tabel 1. Kohalike omavalitsusüksuste jagunemine rahvaarvu järgi 01.01.2015 seisuga (Allikas: Siseministeerium).

Elanike arv	Linnad	Vallad	Kokku
0-1000	2	37	39
1001-1500	2	45	47
1501-2000	0	25	25
2001-3000	3	28	31
3001-4000	2	11	13
4001-5000	2	14	16
5001-7500	4	12	16
7501-10 000	2	6	8
10 001-20 000	8	5	13
20 001-50 000	2	0	2
50 001-100 000	2	0	2
100 001-	1	0	1
KOKKU	30	183	213

Tabel 2. Vihula vallas asuvad maardlad (allikas:Lääne-Viru maakonnaplaneering; <http://xgis.maaamet.ee/xGIS/XGis>)

Maardla nimetus	Pindala (ha)	Põhimaavara/ kaasnev maavara
Altja-Rutja liivamaardla	31,8	Ehitusliiv

Pedassaare kruusamaardla	1,0	Ehituskruus
Laukasoo turbamaardla*	572,6	Turvas
Paasi lubjakivimaardla	60,36	Lubjakivi
Selja turbamaardla	200,9	Turvas/ järvemuda

* Lahemaa Rahvuspargi piiranguvööndis

Tabel 3. Valla jõed ja ojad (Allikas: Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuse kodulehekülg)

Jõe kood	Jõe nimi	Jõe pikkus, km	Valgala, km ²
10741	Toolse jõgi	24,0	84,7
10745	Karepa oja	8,0	14,2
10746	Selja jõgi	44,0	410,0
10758	Vainupea jõgi	23,0	54,8
10760	Mustoja	28,0	135,0
10766	Altja oja	17,0	49,5
10770	Koolimäe oja	4,0	8,2
10771	Võsu jõgi	23,0	61,9
10776	Käsmu oja	7,0	
10777	Eru kr.	2,5	5,0
10778	Tammispea oja	2,5	6,9
10779	Loobu jõgi	62,0	308,0

Tabel 4. Vihula valla looduskaitsealused üksikobjektid (Allikas: Keskkonnaregister, <http://register.keskkonnainfo.ee/>)

	Registrikood	Objekti nimetus	Asukoht
1	KLO4000985	Vana-Jüri " rändrahn"	Eru küla
2	KLO4000407	Ilumäe hiiepärn; Hiie-niinepuu	Ilumäe küla
3	KLO2000062	Järveoja hoiuala	Rutja küla; Eisma küla
4	KLO4000988	Kaarna- e. Pruudikivi; Armumiskivi	Vainupea küla
5	KLO4000722	Lauli kadakad (12)	Lauli küla
6	KLO4000534	Lemeti kivi; (Lemmeti suurkivi)	Käsmu küla

7	KLO4000359	Lobi ussikuusk	Lobi küla
8	KLO4000984	Matsi kivi e. Eremit; (Uustalu kivi)	Eru küla
9	PLO1000696	Noonu hoiuala	Noonu küla
10	KLO4000485	Ojakivi; (Orjakivi; Võsu rändrahn; Oja suurkivi; Sagadi kivi)	Koolimäe küla
11	KLO4000721	Pahkadega mänd; (Käsmu pahkadega mänd)	Eru küla
12	KLO4000228	Palmse kask; Kõver kask_HÄVINUD!	Palmse küla
13	KLO1200419	Palmse park ja parkmets	Metsanurga küla, Muike küla, Palmse küla, Võsupere küla
14	KLO4000707	Pedassaare männid (4)	Pedassaare küla
15	KLO4000987	Rahnude rühm Palmse pargis e. Kloostrikivid (13)	Palmse küla
16	KLO4000484	Saadumetsa suurkivi	Käsmu küla
17	KLO1200421	Sagadi park	Lauli küla, Kakuvälja küla, Sagadi küla, Tepelvälja küla
18	KLO1000179	Selja jõe maastikukaitseala	Rutja küla, Karepa küla; Tidriku küla; Kiva küla
19	KLO1000180	Toolse looduskaitseala	Toolse küla
20	PLO1000172	Toolse park	Toolse küla
21	KLO1200319	Toolse park	Toolse küla
22	KLO4000591	Tõugu kadakas_HÄVINUD	Tõugu küla
23	KLO1000017	Uhtju looduskaitseala	Toolse küla
24	KLO4000373	Uusküla kadakas	Joandu küla
25	KLO4000986	Vahakivi; Palmse rändrahn; Palmse Vahakivi; Nõiakivi	Võhma küla

26	KLO4000169	Vaindloo hiidrahn	Vaindloo saar
27	KLO2000037	Vaindloo hoiuala	Vaindloo saar
28	KLO4000406	Vatku tamm	Vatku küla
29	PLO1000183	Vihula park	Vihula küla
30	KLO1200423	Vihula park parkmetsaga	Vihula küla
31	KLO4000843	Võsu mänd	Võsu alevik
32	KLO4000258	Võsupere kroonlühterkuusk_KUIVANUD	Võsupere küla

Tabel 5. Vihula valla maabilanss 01.05. 2012 (Allikas: Katastri andmebüroo)

Maabilanss maaliikide järgi, ha	
LOODUSLIK ROHUMAA	3 284,67
HARITAV MAA	3 022,26
METSAMAA	25 949,90
ÕUEMAA	966,48
MUU MAA, sellest	3 204,68
VEE ALL	226,00
järved	50,40
jõed	10,10
tiigid	6,90
kanalid	87,10
SOOD	861,00
TEED	239,09
JÄÄTMAA	1 724,09

Tabel 6. Vihula valla laste õppimiskohad õppeaastal 2014/2015(Allikas: Vihula Vallavalitsus)

Kool	1	2	3	4	5	6	7	8	9	K	10	11	12	K	K.k
Võsu kool	7	7	6	9	5	4	6	5	5	54					54
Haljala G	3	2	2	2	4	3	1	2	2	21		1	2	3	24
Kunda ÜG		1		1		1			1	4				0	4

Kadrina KK			1	1	1	2	1	2	1	9	3		3	6	15
Rakvere RG										0	3	4	2	9	9
Rakvere EG										0				0	0
Rakvere PK		1								1				0	1
Sõmeru PK					1					1				0	1
Loksa G								1		1	1		1	2	3
Vihase LAK			1							1				0	1
Rakvere G										0	1			1	1
Tallinna Kuristiku G										0		1		1	1
Tln 32 KK										0		1	2	3	3
Tarvastu G			1							1				0	1
Vinni-Pajusti									1	1				0	1
Porkuni kool							2	1		3				0	3
Väike-Maarja G								1		1				0	1
Vaeküla				1						1				0	1
Kokku	10	11	11	14	11	10	10	12	10	99	8	7	10	25	124

Tabel 7. Vihula valla matkarajad (Allikas: Vihula vallavalitsus)

NIMETUS	ISELOOMUSTUS	PIKKUS
Oandu loodusmetsa rada http://www.hot.ee/sagadi/	Asub Sagadi ja Altja vahel. Suur osa rajast laudtee. Läbitav igal aastaajal	Pikkus 4,7 km..
<u>Koprarada</u>	Asub Oandul, Sagadi ja Altja vahel. Läbitav igal aastaajal	Pikkus 1,5 km
<u>Võsu-Oandu matkarada</u>	Läbimiseks kulub jalgsi 3 tundi. Rada läbitav jalgsi ja jalgrattal. Algas Võsu alevi lõunaservas, Haljala poolt tulles paremat kätt.	Pikkus 9,5 km
Altja loodus- ja kultuurilooline rada	Tähistus (valged triibud puudel) algab neemes pärast jõe ületamist rippsillal.	Pikkus 3,5 km.
Käsmu loodus- ja kultuurilooline rada	Tähistus algab küla lõpus parklas. Läbitav igal aastaajal.	Pikkus 3,5 km
Võsu-Nõmmeveski matkarada	Algas Võsu telkimisalalt ja kulgeb mööda vanu metsateid.	Pikkus 18 km
<u>Oandu - Ikla</u>	<u>Algas Oandult ja läbib erinevaid loodusmaastikke kuni Iklani</u>	<u>Pikkus 370 km</u>

Tabel 8. Vihula vallas tegutsevad mittetulundusühingud (Allikas: Vihula vallavalitsus)

MTÜ	Tegutsemiskoht	Seltsi tegevuse eesmärk
MTÜ Käsnu Meremuuseum	Käsnu küla	Teenuse pakkuja
MTÜ Võsu Eakate Selts Meelespea	Võsu alevik	Külaselts: Võsu ja Käsnu
MTÜ Võhma Seltsimaja	Võhma küla	Piirkonda ühendav selts: Vatu, Tõugu, Võhma, Ilumäe, Joandu, Uusküla, Aasumetsa, Muike, Palmse, Võsupere, Metsanurga, Sakussaare
MTÜ Võsu Vabatahtlik Tuletõrjeühing	Võsu alevik	Piirkonda ühendav selts: Võsu, Koljaku, Metsanurga jt
MTÜ Palmse Valla Sõprade Selts	Võsu alevik	Piirkonda ühendav selts: Võsu, Palmse, Ilumäe
Karepa Selts	Karepa küla	Piirkonda ühendav selts: Rutja, Karepa, Tidriku, Toolse, Andi, Eisma, Kiva, Vainupea
MTÜ Vihula Selts	Vihula küla	Piirkonda ühendav selts: Karula, Pajuveski, Haili, Vihula, Tiigi, Kosta, Paasi Vila, Villandi, Adaka, Metsiku, Salatse, Annikvere, Noonu
MTÜ Vergiranna Selts	Vergi küla	Piirkonda ühendav selts: Natturi, Pedassaare, Pihlaspea, Vergi, Altja, Mustoja
MTÜ Käsnu Külaselts	Käsnu küla	Külaselts
MTÜ Pailaps	Võsu	Teenuse pakkuja
MTÜ Sakussaare Külaselts	Sakussaare küla	Külaselts
MTÜ Võsu Rannaklubi	Võsu alevik	Piirkonda ühendav selts: Lobi, Lahe, Koolimäe, Võsu alevik, Koljaku, Korjuse, Eru
MTÜ Eru Surf Team	Ilumäe küla	Teenuse pakkuja
MTÜ Lahemaa Käsitöökoda	Uusküla	Teenuse pakkuja
MTÜ Lahemaa Rakenduslik Loovuskool (Jaanioja)	Võsu alevik	Teenuse pakkuja

MTÜ Tink-Tingadi	Vihula küla	Kultuuriteenuse pakkuja
MTÜ Toolse Klubi	Toolse küla	Teenuse pakkuja
MTÜ Hobuste Kaasamine Maaellu	Muie küla	Teenuse pakkuja
MTÜ Georg Otsa Festival	Võsu	Teenuse pakkuja
MTÜ Vainupea Küla Selts	Vainupea küla	Küla ühendav selts, teenuse pakkuja
MTÜ Loomemaja	Võsu	Teenuse pakkuja
MTÜ Arma Hipoteraapia- ja Ratsakeskus	Rutja	Teenuse pakkuja
MTÜ Käsma Kala	Käsma	Teenuse pakkuja
MTÜ Võsu Sadam	Võsu	Teenuse pakkuja
MTÜ Pedassaare-Natturi-Koolimäe Külaselts	Pedassaare, Natturi, Koolimäe	Piirkonda ühendav selts
MTÜ Võsu Lauatenniseklubi	Võsu	Spordielu edendav selts
MTÜ Vainupea Küla Selts	Vainupea	Külaselts, teenuse pakkuja

Tabel 9. Vihula vallas tegutsevatele MTÜ-dele valla poolt avaliku kasutamise lepingu alusel üleantud objektid (Allikas: Vihula vallaavalitsus)

MTÜ/külaselts	Tegutsemiskoht	Registrikood	Lepingu kehtivusaeg
MTÜ Võhma Seltsimaja	Võhma rahvamaja	80082503	01.04.2009 – 01.04.2019
MTÜ Käsma Külaselts	Käsma rahvamaja	80228881	01.06.2006 – 01.06.2016, leping pikendatud kuni 31.12.2020
MTÜ Käsma Külaselts	Käsma muul	80228881	07.09.2007 – 07.09.2017
MTÜ Vergiranna Selts	Endine Vergi koolimaja	80197844	22.10.2009 – 22.10.2019
MTÜ Võsu Rannaklubi	Võsu rannaklubi	80280143	01.04.2009 - 01.04.2019
MTÜ Sakussaare külaselts	Kiigeplatsi kinnistu	80265327	19.03.2010 – 19.03.2020

Noonu külaselts	Noonu külas asuv katastriüksus Jaanitule	80197726	16.03.2009 – 16.03.2019
MTÜ Vihula selts	Vihula kooli kinnistu osaline kasutamiseõigus	80197726	13.04.2007 - 13.04.2012
MTÜ Vainupea Küla Selts	Vainupea kabel	80361568	12.03.2014 – 12.03.2024

Tabel 10. Ehitismälestised. (Allikas: Kultuurimälestiste Riiklik register, Muinsuskaitseamet, http://register.muinas.ee/?menuID=monument&showall=106&_nocache=1346239722)

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Omavalitsus	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
16072	Käsmu Dellingshauseni matusekabel	K	Vihula vald	Käsmu küla Lille tn 6	-	ehitismälestis
16071	Käsmu kabeliaia piirdemüür	K	Vihula vald	Käsmu küla Laane tee 4	-	ehitismälestis
16070	Käsmu kabeliaed	K	Vihula vald	Käsmu küla Järve	-	ehitismälestis
16069	Käsmu kabel	K	Vihula vald	Käsmu küla Laane tee 4	-	ehitismälestis
16068	Käsmu piirivalvekordoni hoone	K	Vihula vald	Käsmu küla Merekooli tn 1	-	ehitismälestis
16067	Käsmu tuletorn	K	Vihula vald	Käsmu küla, Ranna tee 31	k	ehitismälestis
15976	Vihula mõisa magasiait	K	Vihula vald	Vihula küla	437	ehitismälestis

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Omavalitsus	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
15975	Vihula mõisa tuuleveski	K	Vihula vald	Vihula küla Tuuleveski	437	ehitismälestis
15974	Vihula mõisa sepikoda	K	Vihula vald	Vihula küla Varesemetsa	437	ehitismälestis
15973	Vihula mõisa sepamaja	K	Vihula vald	Vihula küla Varesemetsa	437	ehitismälestis
15972	Vihula mõisa karjalaut	K	Vihula vald	Vihula küla Mõisaõue	437	ehitismälestis
15971	Vihula mõisa moonakatemaja 2	K	Vihula vald	Vihula küla Mõisaõue	437	ehitismälestis
15970	Vihula mõisa moonakatemaja 1	K	Vihula vald	Vihula küla Mõisaõue	437	ehitismälestis
15969	Vihula mõisa veskitamm	K	Vihula vald	Vihula küla	437	ehitismälestis
15968	Vihula mõisa vesiveski	K	Vihula vald	Vihula küla Mõisaõue	437	ehitismälestis
15967	Vihula mõisa möldrimaja	K	Vihula vald	Vihula küla Vihula mõis	437	ehitismälestis
15966	Vihula mõisa jääkelder	K	Vihula vald	Vihula küla Vihula mõis	437	ehitismälestis
15965	Vihula mõisa piimaköök	K	Vihula vald	Vihula küla Vana vallamaja	437	ehitismälestis
15964	Vihula mõisa teenijatemaja 2	K	Vihula vald	Vihula küla Vihula mõis	437	ehitismälestis

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Omavalitsus	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
15963	Vihula mõisa teenijatemaja 1	K	Vihula vald	Vihula küla Vihula mõis	437	ehitismälestis
15962	Vihula mõisa kelder 2	K	Vihula vald	Vihula küla Vihula mõis	437	ehitismälestis
15961	Vihula mõisa kelder 1	K	Vihula vald	Vihula küla Vihula mõis	437	ehitismälestis
15960	Vihula mõisa kohvimaja	K	Vihula vald	Vihula küla Vihula mõis	437	ehitismälestis
15959	Vihula mõisa valitsejamaja	K	Vihula vald	Vihula küla Vihula mõis	437	ehitismälestis
15958	Vihula mõisa ait	K	Vihula vald	Vihula küla Vihula mõis	437	ehitismälestis
15957	Vihula mõisa tõllakuur	K	Vihula vald	Vihula küla Vihula mõis	437	ehitismälestis
15956	Vihula mõisa piirdemüürid	K	Vihula vald	Vihula küla Vihula mõis	437	ehitismälestis
15955	Vihula mõisa väravapostid	K	Vihula vald	Vihula küla Mõisaõue	437	ehitismälestis
15954	Vihula mõisa allee	K	Vihula vald	Vihula küla Mõisaõue	-	ehitismälestis
15953	Vihula mõisa park	K	Vihula vald	Vihula küla Vihula mõis	-	ehitismälestis
15952	Vihula mõisa peahoone	K	Vihula vald	Vihula küla Vihula mõis	436	ehitismälestis
15951	Toolse linnuse varemed	K	Vihula vald	Toolse küla Toolse kindluse	453	ehitismälestis

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Omavalitsus	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
15950	Sagadi mõisa kaev	K	Vihula vald	Sagadi küla Sepa	481	ehitismälestis
15949	Sagadi mõisa laut	K	Vihula vald	Sagadi küla Mõisateenijatemaja	481	ehitismälestis
15948	Sagadi mõisa sepikoda	K	Vihula vald	Sagadi küla Sepa	481	ehitismälestis
15947	Sagadi mõisa moonakate-maja 2	K	Vihula vald	Sagadi küla Mõisateenijatemaja	481	ehitismälestis
15946	Sagadi mõisa moonakate-maja 1	K	Vihula vald	Sagadi küla Mõisateenijatemaja	481	ehitismälestis
15945	Sagadi mõisa küün	K	Vihula vald	Sagadi küla Mõisateenijatemaja	481	ehitismälestis
15944	Sagadi mõisa kuivati	K	Vihula vald	Sagadi küla Mõisateenijatemaja	481	ehitismälestis
15943	Sagadi mõisa kaalumaja	K	Vihula vald	Sagadi küla Dendropargi	481	ehitismälestis
15942	Sagadi mõisa töökoda	K	Vihula vald	Sagadi küla Mõisa	481	ehitismälestis
15941	Sagadi mõisa triiphoone	K	Vihula vald	Sagadi küla Mõisa	481	ehitismälestis
15940	Sagadi mõisa jääkelder	K	Vihula vald	Sagadi küla Mõisa	481	ehitismälestis
15939	Sagadi mõisa piimaköök	K	Vihula vald	Sagadi küla Mõisa	481	ehitismälestis

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Omavalitsus	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
15938	Sagadi mõisa aednikumaja	K	Vihula vald	Sagadi küla Mõisa	481	ehitismälestis
15937	Sagadi mõisa tõllakuur	K	Vihula vald	Sagadi küla Mõisa	481	ehitismälestis
15936	Sagadi mõisa hobusetall	K	Vihula vald	Sagadi küla Hobusetalli	481	ehitismälestis
15935	Sagadi mõisa ait 2	K	Vihula vald	Sagadi küla Mõisa	481	ehitismälestis
15934	Sagadi mõisa valitsejamaja	K	Vihula vald	Sagadi küla Mõisa	481	ehitismälestis
15933	Sagadi mõisa ait 1	K	Vihula vald	Sagadi küla Mõisa	481	ehitismälestis
15932	Sagadi mõisa piirdemüürid	K	Vihula vald	Sagadi küla Mõisa	481	ehitismälestis
15931	Sagadi mõisa väravahoone	K	Vihula vald	Sagadi küla Mõisa	481	ehitismälestis
15930	Sagadi mõisa alleed	K	Vihula vald	Sagadi küla T-17188 Sagadi tee	480	ehitismälestis
15929	Sagadi mõisa park	K	Vihula vald	Sagadi küla Mõisa	480	ehitismälestis
15928	Sagadi mõisa peahoone	K	Vihula vald	Sagadi küla Mõisa	480	ehitismälestis
15927	Kaarli talu viljaait	K	Vihula vald	Pedassaare küla Kaarli	477	ehitismälestis
15926	Kaarli talu heinakuur	K	Vihula vald	Pedassaare küla Kaarli	477	ehitismälestis

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Omavalitsus	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
15925	Kaarli talu puukuur	K	Vihula vald	Pedassaare küla Kaarli	477	ehitismälestis
15924	Kaarli talu jääkelder	K	Vihula vald	Pedassaare küla Kaarli	477	ehitismälestis
15923	Kaarli talu sepikoda	K	Vihula vald	Pedassaare küla Kaarli	477	ehitismälestis
15922	Kaarli talu suvemaja	K	Vihula vald	Pedassaare küla Keelikaia	477	ehitismälestis
15921	Kaarli talu saun-pesuköök	K	Vihula vald	Pedassaare küla Kaarli	477	ehitismälestis
15920	Kaarli talu küün-laut	K	Vihula vald	Pedassaare küla Kaarli	477	ehitismälestis
15919	Kaarli talu ait	K	Vihula vald	Pedassaare küla Kaarli	477	ehitismälestis
15918	Kaarli talu kelder	K	Vihula vald	Pedassaare küla Kaarli	477	ehitismälestis
15917	Kaarli talu elumaja	K	Vihula vald	Pedassaare küla Kaarli	477	ehitismälestis
15916	Palmse mõisa kelder	K	Vihula vald	Palmse küla Palmse mõisakompleks	479	ehitismälestis
15915	Palmse mõisa pargirotund	K	Vihula vald	Palmse küla Palmse mõisakompleks	479	ehitismälestis
15914	Palmse mõisa "Bresti" paviljon	K	Vihula vald	Palmse küla Palmse mõisakompleks	479	ehitismälestis

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Omavalitsus	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
15913	Palmse mõisa allikapaviljon	K	Vihula vald	Palmse küla Palmse mõisakompleks	479	ehitismälestis
15912	Palmse mõisa kaevupaviljon	K	Vihula vald	Palmse küla Moonaka	479	ehitismälestis
15911	Palmse mõisa härjataall	K	Vihula vald	Palmse küla Palmse mõisakompleks	479	ehitismälestis
15910	Palmse mõisa saun-pesuköök	K	Vihula vald	Palmse küla Palmse mõisakompleks	479	ehitismälestis
15909	Palmse mõisa aednikumaja	K	Vihula vald	Palmse küla Palmse mõisakompleks	479	ehitismälestis
15908	Palmse mõisa sepikoda	K	Vihula vald	Palmse küla Palmse mõisakompleks	479	ehitismälestis
15907	Palmse mõisa moonakatemaja	K	Vihula vald	Palmse küla Moonaka	479	ehitismälestis
15906	Palmse mõisa supelmaja	K	Vihula vald	Palmse küla Palmse mõisakompleks	479	ehitismälestis
15905	Palmse mõisa kohvimaja	K	Vihula vald	Palmse küla Palmse mõisakompleks	479	ehitismälestis
15904	Palmse mõisa palmimaja	K	Vihula vald	Palmse küla Palmse mõisakompleks	479	ehitismälestis

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Omavalitsus	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
15903	Palmse mõisa viinavabrik	K	Vihula vald	Palmse küla Palmse mõisakompleks	479	ehitismälestis
15902	Palmse mõisa kuivati	K	Vihula vald	Palmse küla Palmse mõisakompleks	479	ehitismälestis
15901	Palmse mõisa õlleköök	K	Vihula vald	Palmse küla Palmse mõisakompleks	479	ehitismälestis
15900	Palmse mõisa linnaserehi	K	Vihula vald	Palmse küla Palmse mõisakompleks	479	ehitismälestis
15899	Palmse mõisa tall-tõllakuur	K	Vihula vald	Palmse küla Külastuskeskuse	479	ehitismälestis
15898	Palmse mõisa ait	K	Vihula vald	Palmse küla Palmse mõisakompleks	479	ehitismälestis
15897	Palmse mõisa kavaleridemaja	K	Vihula vald	Palmse küla Palmse mõisakompleks	479	ehitismälestis
15896	Palmse mõisa valitsejamaja	K	Vihula vald	Palmse küla Moonaka	479	ehitismälestis
15895	Palmse mõisa alleed	K	Vihula vald	Palmse küla Sillaoru	478	ehitismälestis
15894	Palmse mõisa park	K	Vihula vald	Palmse küla Palmse mõisakompleks	478	ehitismälestis

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Omavalitsus	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
15893	Palmse mõisa peahoone	K	Vihula vald	Palmse küla Palmse mõisakompleks	478	ehitismälestis
15892	Kalame talu silmuköök	K	Vihula vald	Karepa küla Muuseumi	452	ehitismälestis
15891	Kalame talu ait	K	Vihula vald	Karepa küla Muuseumi	452	ehitismälestis
15890	Kalame talu elamu	K	Vihula vald	Karepa küla Muuseumi	452	ehitismälestis
15889	Ilumäe kabeliaia piirdemüür	K	Vihula vald	Ilumäe küla Ilumäe kabeli	476	ehitismälestis
15888	Ilumäe kabeliaed	K	Vihula vald	Ilumäe küla Ilumäe kabeli	476	ehitismälestis
15887	Ilumäe kabel	K	Vihula vald	Ilumäe küla Ilumäe kabeli	476	ehitismälestis
15886	Uustalu kapaga kaev	K	Vihula vald	Altja küla Uustalu	k	ehitismälestis
15885	Uustalu kooguga kaev	K	Vihula vald	Altja küla Uustalu	k	ehitismälestis
15884	Uustalu saun	K	Vihula vald	Altja küla Uustalu	k	ehitismälestis
15883	Uustalu kuur	K	Vihula vald	Altja küla Uustalu	k	ehitismälestis
15882	Uustalu kelder	K	Vihula vald	Altja küla Uustalu	k	ehitismälestis
15880	Uustalu kaheruumiline ait	K	Vihula vald	Altja küla Uustalu	k	ehitismälestis

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Omavalitsus	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
15879	Uustalu "soome" ait	K	Vihula vald	Altja küla Uustalu	k	ehitismälestis
15878	Uustalu elumaja	K	Vihula vald	Altja küla Uustalu	k	ehitismälestis
15877	Sagadi mõisa suvila	K	Vihula vald	Altja küla Kabinõmme	482	ehitismälestis
5794	Ilumäe kalmistu	K	Vihula vald	Ilumäe küla Ilumäe kabeli	Arh. 476	ajaloomälestis, ehitismälestis

Tabel 11. Arheoloogiamälestised. (Allikas: Kultuurimälestiste riiklik register, Muinsuskaitseamet)

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Omavalitsus	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
10639	Kivikalme "Kotkamägi"	K	Vihula vald	Vatku küla 17178 Palmse-Vatku tee, Võhma küla Kreedi (2)	2688	arheoloogiamälestis
10638	Kivikalme	K	Vihula vald	Uusküla küla Kiviste	2138	arheoloogiamälestis
10637	Kivikalme	K	Vihula vald	Uusküla küla Kiviste, Uusküla küla Lepa (2)	2137	arheoloogiamälestis
10636	Kivikalme	K	Vihula vald	Võhma küla Kanguste-Suur, Võhma küla Nõugaste-Sepa (2)	2135	arheoloogiamälestis

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Omavalitsus	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
10635	Kivikalme	K	Vihula vald	Võhma küla Rünga	1509	arheoloogiamälestis
10634	Kivikalme	K	Vihula vald	Võhma küla Pärna	2689	arheoloogiamälestis
10633	Kivikalme	K	Vihula vald	Võhma küla	1508	arheoloogiamälestis
10632	Linnus	K	Vihula vald	Vihula küla Väike-Linnamäe	1392	arheoloogiamälestis
10631	Kultusekivi	K	Vihula vald	Vihula küla Kehi	505-k	arheoloogiamälestis
10630	Kivikalme	K	Vihula vald	Vihula küla Kehi	2103	arheoloogiamälestis
10629	Kivikalme	K	Vihula vald	Vihula küla Kehi	2102	arheoloogiamälestis
10628	Kivikalme	K	Vihula vald	Vihula küla Leuska	2101	arheoloogiamälestis
10627	Kivikalme	K	Vihula vald	Vihula küla Kuusiku	2108	arheoloogiamälestis
10626	Kivikalme	K	Vihula vald	Vihula küla Soonevälja	2686	arheoloogiamälestis
10625	Kivikalme	K	Vihula vald	Vihula küla Soonevälja	2107	arheoloogiamälestis
10624	Ohvrikivi "Vahakivi"	K	Vihula vald	Vatku küla Juhani	1512	arheoloogiamälestis
10623	Kivikalme "Jussikääbas"	K	Vihula vald	Vatku küla Juhani	1507	arheoloogiamälestis

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Omavalitsus	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
10622	Kivikalme	K	Vihulavald	Vatku küla Vatku-Joosepi	-	arheoloogiamälestis
10621	Kivikalme	K	Vihulavald	Vatku küla Vatku-Joosepi	-	arheoloogiamälestis
10620	Kivikalme	K	Vihulavald	Vatku küla Vatku-Joosepi	-	arheoloogiamälestis
10619	Kivikalme	K	Vihulavald	Vatku küla Vatku-Joosepi	-	arheoloogiamälestis
10618	Kivikalme	K	Vihulavald	Vatku küla Vatku-Joosepi	2690	arheoloogiamälestis
10617	Kivikalme	K	Vihulavald	Vatku küla Jaagu-Hansu	2140	arheoloogiamälestis
10616	Kivikalme	K	Vihulavald	Vatku küla 17178 Palmse-Vatku tee, Vatku küla Peetri-Jaagu (2)	2134	arheoloogiamälestis
10615	Muistsed põllud	K	Vihulavald	Tõugu küla Tõugu-Hansu	-	arheoloogiamälestis
10614	Muistsed põllud	K	Vihulavald	Tõugu küla Lepiku	2141	arheoloogiamälestis
10613	Kultusekivi	K	Vihulavald	Tõugu küla Ado	489-k	arheoloogiamälestis
10612	Kivikalme "Seamägi"	K	Vihulavald	Tõugu küla Ado	1510	arheoloogiamälestis
10611	Kivikalme	K	Vihulavald	Tõugu küla Uustalu	-	arheoloogiamälestis

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Omavalitsus	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
10610	Kivikalme	K	Vihula vald	Tõugu küla Lepiku	2669	arheoloogiamälestis
10609	Kivikalme	K	Vihula vald	Tõugu küla Lepiku	2668	arheoloogiamälestis
10608	Kivikalme	K	Vihula vald	Tõugu küla Ado	-	arheoloogiamälestis
10607	Kivikalme	K	Vihula vald	Tõugu küla Ado	-	arheoloogiamälestis
10606	Kivikalme	K	Vihula vald	Tõugu küla Tõugu-Hansu	-	arheoloogiamälestis
10605	Kivikalme	K	Vihula vald	Tõugu küla Tõugu-Hansu	-	arheoloogiamälestis
10604	Kivikalme	K	Vihula vald	Tõugu küla Uustalu	-	arheoloogiamälestis
10603	Kivikalme	K	Vihula vald	Tõugu küla Uustalu	-	arheoloogiamälestis
10602	Kivikalme	K	Vihula vald	Tõugu küla Uustalu	-	arheoloogiamälestis
10601	Kivikalme	K	Vihula vald	Tõugu küla Uustalu	-	arheoloogiamälestis
10600	Kivikalme	K	Vihula vald	Tõugu küla Jaanirahva	2136	arheoloogiamälestis
10599	Asulakoht	K	Vihula vald	Tõugu küla Ado, Tõugu küla Alttoa, Tõugu küla Hansurahva, Tõugu küla Jaanirahva, Tõugu	-	arheoloogiamälestis

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Omavalitsus	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
				küla Lepiku, Tõugu küla Madikse, Tõugu küla Muru, Tõugu küla Tõugu-Hansu, Tõugu küla Uustalu, Vatu küla 17178... (12)		
10598	Linnus	K	Vihula vald	Toolse küla Kilmi	2694	arheoloogiamälestis
10597	Linnus	K	Vihula vald	Rutja küla 17170 Võle-Vainupea-Kunda tee, Toolse küla Linnamäe (2)	1397	arheoloogiamälestis
10596	Ohvrikivi	K	Vihula vald	Salatse küla Midli	74-k	arheoloogiamälestis
10595	Kultusekivi	K	Vihula vald	Salatse küla Raja	76-k	arheoloogiamälestis
10594	Kultusekivi	K	Vihula vald	Salatse küla Lääne	75-k	arheoloogiamälestis
10593	Kultusekivi	K	Vihula vald	Salatse küla	73-k	arheoloogiamälestis
10592	Kultusekivi	K	Vihula vald	Salatse küla	72-k	arheoloogiamälestis
10591	Kultusekivi	K	Vihula vald	Salatse küla	128-k	arheoloogiamälestis
10590	Kultusekivi	K	Vihula vald	Salatse küla Alaniidu	127-k	arheoloogiamälestis

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Omavalitsus	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
10589	Kultusekivi	K	Vihula vald	Salatse küla	129-k	arheoloogiamälestis
10588	Kultusekivi	K	Vihula vald	Salatse küla Marema	506-k	arheoloogiamälestis
10587	Kultusekivi	K	Vihula vald	Salatse küla Sepa	491-k	arheoloogiamälestis
10586	Kivikalme "Surnumägi", "Kirikukäbas"	K	Vihula vald	Salatse küla Sepa	125-k	arheoloogiamälestis
10585	Kivikalme "Peiupoisikäbas"	K	Vihula vald	Salatse küla Sepa	121-k	arheoloogiamälestis
10584	Kivikalme	K	Vihula vald	Salatse küla Madi	126-k	arheoloogiamälestis
10583	Asulakoht	K	Vihula vald	Annikvere küla T-17184 Potsu-Vihula, Salatse küla Sepa (2)	490-k	arheoloogiamälestis
10582	Kivikalme	K	Vihula vald	Palmse küla Eru	2671	arheoloogiamälestis
10581	Kultusekivi	K	Vihula vald	Metsiku küla Elo	500-k	arheoloogiamälestis
10580	Kultusekivi	K	Vihula vald	Metsiku küla Uustalu	502-k	arheoloogiamälestis
10579	Kultusekivi	K	Vihula vald	Metsiku küla Vasli	503-k	arheoloogiamälestis

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Omavalitsus	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
10578	Kultusekivi	K	Vihula vald	Metsiku küla	123-k	arheoloogiamälestis
10577	Kultusekivi	K	Vihula vald	Metsiku küla	122-k	arheoloogiamälestis
10576	Kultusekivi	K	Vihula vald	Metsanurga küla Miku	2691	arheoloogiamälestis
10575	Kultusekivi	K	Vihula vald	Lauli küla Kaldaaluse	499-k	arheoloogiamälestis
10574	Kultusekivi	K	Vihula vald	Sagadi küla Rudi	498-k	arheoloogiamälestis
10573	Kivikalme	K	Vihula vald	Lauli küla Kaldaaluse	497-k	arheoloogiamälestis
10572	Kivikalme	K	Vihula vald	Karula küla Saare	2687	arheoloogiamälestis
10571	Kivikalme	K	Vihula vald	Karula küla	2685	arheoloogiamälestis
10570	Kivikalme	K	Vihula vald	Karula küla Arumetsa	2684	arheoloogiamälestis
10569	Kivikalme	K	Vihula vald	Karula küla	2683	arheoloogiamälestis
10568	Kivikalme	K	Vihula vald	Karula küla Arumetsa	2682	arheoloogiamälestis
10567	Kivikalme	K	Vihula vald	Karula küla Arumetsa	2681	arheoloogiamälestis
10566	Kivikalme	K	Vihula vald	Karula küla Arumetsa	2680	arheoloogiamälestis

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Omavalitsus	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
10565	Kivikalme	K	Vihula vald	Karula küla Pihlaka	504-k	arheoloogiamälestis
10564	Kivikalme	K	Vihula vald	Karula küla Kaldapealse	2678	arheoloogiamälestis
10563	Kivikalme	K	Vihula vald	Karula küla Kaldapealse	2679	arheoloogiamälestis
10562	Kivikalme	K	Vihula vald	Karula küla Kaldapealse	2677	arheoloogiamälestis
10561	Kivikalme	K	Vihula vald	Karula küla 17183 Karula-Vihula-Sagadi tee, Karula küla Sirje (2)	2676	arheoloogiamälestis
10560	Kivikalme	K	Vihula vald	Karula küla Sirje	2675	arheoloogiamälestis
10559	Kivikalme	K	Vihula vald	Karula küla	2674	arheoloogiamälestis
10558	Kivikalme	K	Vihula vald	Karula küla Salu	2106	arheoloogiamälestis
10557	Kivikalme	K	Vihula vald	Karula küla Jõearu	2105	arheoloogiamälestis
10556	Kivikalme	K	Vihula vald	Karula küla Mäepõllu	2104	arheoloogiamälestis
10555	Ohvripärn "Hiieniinepuu"	K	Vihula vald	Ilumäe küla Välja	1513	arheoloogiamälestis
10554	Kivikalme	K	Vihula vald	Ilumäe küla Vanapere	2139	arheoloogiamälestis

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Omavalitsus	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
10553	Kultusekivi	K	Vihula vald	Annikvere küla Paemurru	493-k	arheoloogiamälestis
10552	Kultusekivi	K	Vihula vald	Annikvere küla	501-k	arheoloogiamälestis
10551	Kultusekivi	K	Vihula vald	Annikvere küla Jaaguri	120-k	arheoloogiamälestis
10550	Kultusekivi	K	Vihula vald	Annikvere küla Jaaguri	119-k	arheoloogiamälestis
10549	Kultusekivi	K	Vihula vald	Annikvere küla	11-k	arheoloogiamälestis
10548	Ohvrikivi "Kolme kuninga kivi"	K	Vihula vald	Kakuvälja küla 17177 Haljala- Käsmu tee	78-k	arheoloogiamälestis

Tabel 12. Ajaloomälestised. (Allikas:Kultuurimälestiste riiklik register, Muinsuskaitseamet, <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&mtab=general>)

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Omavalitsus	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
22308	Carl Magnus von der Pahleni mälestussammas	K	Vihula vald	Võhma küla		ajaloomälestis
22307	Lemuselja talu kalmistu	K	Vihula vald	Koljaku küla Lemmuselja		ajaloomälestis

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Omavalitsus	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
22306	Näljakangur	K	Vihula vald	Palmse küla Sameli		ajaloomälestis
22305	Näljakangur	K	Vihula vald	Palmse küla Sameli		ajaloomälestis
5813	Käsmu merekooli hoone	K	Vihula vald	Käsmu küla Neeme tee 48		ajaloomälestis
5812	Käsmu kalmistu	K	Vihula vald	Käsmu küla Laane tee 4	-	ajaloomälestis
5811	II maailmasõjas hukkunute ja terroriohvrite ühishaud	K	Vihula vald	Võsu alevik Tõusu tn 6	516	ajaloomälestis
5799	Võhma külakooli hoone	K	Vihula vald	Võhma küla Vanakooli	-	ajaloomälestis
5798	Vainupea kalmistu	K	Vihula vald	Vainupea küla Vainupea surnuaed	-	ajaloomälestis
5797	Esku kalmistu	K	Vihula vald	Tepelvälja küla Esku kabel	-	ajaloomälestis
5796	Pihlaspea kalmistu	K	Vihula vald	Pihlaspea küla	-	ajaloomälestis
5795	Vabadussõja mälestussammas	K	Vihula vald	Ilumäe küla Ilumäe kabeli	-	ajaloomälestis
5794	Ilumäe kalmistu	K	Vihula vald	Ilumäe küla Ilumäe kabeli	Arh. 476	ajaloomälestis, ehitismälestis
5793	Terroriohvrite matmispaik	K	Vihula vald	Tepelvälja küla Esku kabel	-	ajaloomälestis

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Omavalitsus	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
5792	Vihula ministeeriumikooli hoone	K	Vihula vald	Annikvere küla	-	ajaloomälestis

Tabel 13. Vihula valla avalike teede nimekiri 2012 seisuga (Allikas: Riiklik Teederegister, http://teeregister.riik.ee/mnt/index/net.do?netSelection=KOH_KATE&subMenu=LÄÄNEVIR)

Tee number	Nimetus	Pikkus
8870101	Noonu-Annikvere	5,246
8870102	Noonu küla tee	1,934
8870103	Annikvere küla tee	1,009
8870104	Annikvere-Salatse	1,687
8870105	Metsiku küla tee	0,945
8870106	Metsiku mõisa tee	0,854
8870107	Adaka küla tee	0,929
8870108	Metsiku-Vila-Kakuvälja	4,622
8870109	Kõrve kõrtsi tee	1,868
8870110	Sakumetsa tee	1,053
8870111	Käokõrve tee	0,709
8870112	Võsupere vana tee	1,049
8870113	Võsupere küla tee	0,6
8870114	Võsupere-Palmse	2,934
8870115	Kelmiküla tee	1,391
8870116	Tilgametsa tee	1,349
8870117	Ilumäe-Uusküla	2,333
8870118	Kotkamägi-Aasumetsa	6,323
8870119	Uusküla-Joandu	3,959
8870120	Tõugu-Joandu	2,935

8870121	Tõugu-Tammispea	1,643
8870122	Eru küla tee	2,298
8870123	Võhma-Eru	3,796
8870124	Võhma-Koolimaja tee	0,489
8870125	Eru ranna tee	2,229
8870126	Kuueristi-Korjuse-Eru	4,032
8870127	Käsmu järve tee	1,242
8870128	Koljaku-Metsanurga	0,369
8870129	Võsu-Lepispea	1,11
8870130	Lahe-Lobi	1,677
8870131	Natturi küla tee	1,654
8870132	Pedassaare küla tee	1,245
8870133	Pihlaspea küla tee	0,59
8870134	Õõbiku tee	0,425
8870135	Kalmu tee	0,489
8870136	Tihase tee	0,805
8870137	Altja küla tee	0,329
8870138	Mustoja-Haili-Vihula	7,773
8870139	Saare tee	0,316
8870140	Kuuse tee	0,14
8870141	Lauli küla tee	2,904
8870142	Tepelvälja küla tee	2,363
8870143	Esku kalmistu tee	0,604
8870144	Vihula mõisa tee	1,857
8870145	Koolimaja tee	0,426

8870146	Susi tee	0,502
8870147	Tiigi küla tee	0,875
8870148	Vihula-Tiigi	1,935
8870149	Paasi-Kosta	1,505
8870150	Sikkani tee	1,847
8870151	Padaaia tee	0,68
8870152	Kalda tee	0,652
8870153	Rutja küla tee	2,309
8870154	Vahesauna tee	1,253
8870155	Rutja farmi tee	0,372
8870156	Laikneeme tee	0,506
8870157	Karepa sadama tee	1,157
8870158	Neeme tee	0,676
8870159	Rahvamaja tee	0,568
8870160	Toolse rannaküla tee	0,523
8870161	Toolse linnuse tee	1,045
8870162	Võhma joandu	1,564
8870163	Vihula mõisa tee-I	0,204
8870164	Oruveski - Revoja tee	1,415
8870165	Rahnu tee	0,545
8870200	Spordi algus	0,096
8870201	Piiri	0,429
8870202	Jaanioja	0,22
8870203	Kalda	0,581
8870204	Kalda põik	0,237

8870205	Kooli	0,22
8870206	Liiva	0,24
8870207	Tõusu	0,145
8870208	Sadama	0,31
8870209	Karja	0,212
8870210	Laane	0,112
8870211	Luha	0,221
8870212	Spordi	0,635
8870213	Oja	0,145
8870214	Aasa	0,334
8870215	Muru	0,053
8870216	Männi põik	0,633
8870217	Männi	0,88
8870218	Lääne	0,722
8870219	Piibelehe	0,257
8870220	Pargi	0,19
8870221	Metsa	0,775
8870222	Mere	1,804
8870223	Jõe	0,14
8870224	Vambola	0,139
8870225	Ranna	0,2
8870226	Posti	0,145
8870227	Laine	0,23
8870228	Vabaduse	0,184
8870229	Kalevi	0,185

8870230	Aia	0,37
8870231	Lõuna	0,093
8870232	Viru	0,07
8870233	Eha	0,216
8870234	Suvila tee	1,492
8870235	Vergi tee	0,293
8870236	Spordi põik	0,159
8870237	Lääne põik	0,152
8870245	Seljaku	0,111
8870246	Allika	0,085
8870247	Põllu	0,083
8870248	Ranna tee	0,271
8870249	Laane tee	0,762
8870250	Kajaka	0,15
8870252	Lille	0,271
8870253	Salu	0,179
8870254	Nooruse	0,212
8870255	Merekooli	0,168
8870256	Majaka	0,112
8870257	Põhja	0,151
8870260	Metsa tänav	0,038
Kokku		120,779

Tabel 14 Õpilastranspordile kulunud eelarvevahendid 2008- 2014 (Allikas: Vihula vallavalitsus)

Aasta	eelarve	õpilastransport	osakaal %
2008	2 069 720	91 106	4,40

2009	1 567 582	90 570	5,78
2010	1 786 263	71 674	4,01
2011	2 062 537	58 612	2,84
2012	1 650 257	77 141	4,67
2013	1 768 828	72 572	4,10
2014	1 715 736	69 334	4,04

Tabel 15 Vee-ettevõtte kliendid (Allikas: Vihula Valla Veevärk OÜ)

	veekliente	vee-ja reovee kliente	kokku
Võsu	422	167	589
Käsmu	128	0	128
Vergi	65	30	95
Võsupere	35	0	35
Vihula	23	20	43

Tabel 16 Pumbatud vett (Allikas: Vihula Valla Veevärk OÜ)

	Võsu	Käsmu	Vergi	Võsupere	Vihula
<u>2014.a.</u>					
I kvartal	19114	2431	1361	2180	333
II kvartal	15041	1114	1820	3014	306
III kvartal	11554	2541	2489	2841	330
<u>IV kvartal</u>	7892	2209	1848	3738	359
2015.a.					
I kvartal	6782	1932	1778	2975	270
KOKKU:	60383	10227	9296	14748	1598

Tabel 17 Puhastusseadmed vallas (Allikas: Vihula Valla Veevärk OÜ)

Valdaja	Asukoht	Puhasti tüüp	Võimsus m³/d	Ekspl. aasta	Ees- vool
Maag Piimatööstus AS	Annikvere	4BT	187		Mustoja
Vihula Valla Veevärk	Võsu	SBR annuspuhasti	200	2014	Käsmu laht

Vihula Valla Veevärk	Vihula	annuspuhasti	65	2012	Mustoja
Vihula Valla Veevärk	Vergi	BIOCLERE	29	1996	Soome laht
Parkkontakt AS	Palmse	BIOCLERE		1996	Palmse tiik

Tabel 18. Majutusasutused Vihula vallas

	NIMI	ASUKOHT	MAJUTUS-KOHTADE ARV
1	Adami Turismitalu	Vainupea küla	10
2	Allika puhkemaja	Koljaku küla	16
3	Arma ratsatalu puhkemaja ja suvemajad	Rutja küla	13
4	Eisma külalistemaja puhkeküla	Eisma küla	77
5	Haaviku talu	Tepelvälja küla	12
7	Jaanioja käsitöotalu	Võsu, Jaanioja 2	12
8	Kalaranna puhkemaja	Eisma küla	12
9	Külalistemaja Rannaliiv	Võsu alevik, Aia tn 5	22
10	Külalistemaja Rannamännid	Käsmu küla, Neeme tee 31	30
11	Laane Pansion	Käsmu küla, Laane tee 7	30
12	Lainela puhkeküla	Käsmu küla, Neeme tee 70	180
13	Lepispea Karavan Kämping	Võsu alevik, Lepispea tn 3	
14	Merekalda külalistemaja	Käsmu küla, Neeme tee 2	10
15	Metsa hostel	Võsu alevik, Metsa 5	22
16	Männisalu hostel	Võsu alevik, Lääne tn 13	90

17	Mätta ratsatalu kodumajutus	Paasi küla	10
18	Palmse Mõisa külalistemaja	Palmse küla	44
19	Park-Hotell Palmse	Palmse küla	54
20	Puhkemaja Kimalane	Käsmu, Põllu 19	8
21	RMK Ojaäärse loodusmaja	Võsupere küla	30
22	Sae Hostel	Koljaku küla	12
23	Sagadi mõisa hostel	Sagadi küla	35
24	Sagadi mõisa hotell	Sagadi küla	56
25	Sinisalu puhkemaja	Käsmu küla, Neeme tee 33	14
26	Sireli puhketalu	Käsmu küla, Neeme tee 19	4
27	Tallinna Huvikeskus Kullo Karepa Noortelaager	Karepa	160
28	Toomarahva turismitalu	Altja küla	14
29	Uustalu kodumajutus	Käsmu küla, Neeme tee 78A	9
30	Vahtra turismitalu	Käsmu küla, Laane tee 9	8
31	Vihula Manor Country Club & Spa	Vihula küla	149
32	Viiking külalistemaja	Võsu alevik, Karja tn 9	23
33	Võsu Gästewohnung	Võsu, Metsa tn 20	7
	KOKKU MAJUTUSKOHTI		1173

Allikas: www.puhkaeestis.ee (27.08.2015)